

ÅRSMELDING 2011

Oslo biskop og bispedømmeråd

Vedtatt av Oslo bispedømmeråd 27. februar 2012 – OBDR sak 12/12 - revidert 20.3.2012

Innhold

1.	SITUASJONEN I BISPEDØMMET	3
	22. juli-hendelsene og det kirkelige engasjement.....	6
2.	KIRKELIG SEKTOR	7
2.1	Kirkelig statistikk - utviklingen i Oslo bispedømme.....	7
2.2	Kirkelig demokrati – kirkevalget 2011.....	20
2.3	Trosopplæring	26
2.4	Gudstjenestereformen	29
2.5	Organisasjonsutvikling – lokalt forsøks- og utviklingsarbeid	32
2.6	Ungdomsdemokrati og Kirke for Unge Voksne	33
2.7	Diakoni og samfunnsspørsmål.....	34
2.8	Kultur og kirkemusikk.....	38
2.9	Samisk kirkeliv	40
2.10	Misjon og økumenikk	41
2.11	Religionsdialog - Kirkelig dialogsenter.....	43
2.12	Pilegrimssenter Oslo – rapport om virksomheten	44
2.13	Tilskudd til Oslo domkirke	44
3.	PRESTETJENESTEN OG PRESTESKAPET	45
3.1	Prestedekning.....	45
3.2	Lokal tilpasning av prestedtjenesten.....	50
3.3	Kompetanseutvikling og veiledning	52
3.4	Likestilling	57
3.5	Arbeidsvilkår	59
3.6	Ledelse og samvirke	63
4.	FORVALTNING.....	64
4.1	Økonomiforvaltning	64
4.2	Tilskuddsforvaltning	67
4.3	IKT-tjenester	67
4.4	Samfunnskontakt og intern kommunikasjon	68
5.	Vedlegg	70

1. SITUASJONEN I BISPEDØMMET

Kirken i Oslo bispedømme er i langsom forandring i møte med en storby i rask endring. I møte med et kulturelt og religiøst mangfold og endringer i befolkningen opplever menigheter nye muligheter og nye utfordringer. Vi erfarer at frivillige og ansatte medarbeidere med stor kreativitet og engasjement søker å nå mennesker i sine nærmiljø gjennom arbeid med gudstjenester, trosopplæring, diakoni og kulturarrangement. Samtidig gir mange medarbeidere uttrykk for at de er slitne etter flere år med organisasjonsutvikling og omorganisering for nettopp å møte utfordringene i vår tid. En hovedårsak til slitasjen synes å være knapphet på ressurser som de siste årene har ført til nedbemanning i begge arbeidsgiverlinjer. Vi erkjenner like fullt at vi enda ikke er i mål med nødvendige endringsprosesser. Vi vil i denne årsmeldingen gjøre to dypdykk og se nærmere på befolkningsutvikling og religiøs og livssynsmessig utvikling med fokus på hvordan være kirke i et kulturelt og religiøst mangfold. Vi har også gitt en bred omtale kirkevalget 2011 i lys av demokratireformen og endrede relasjoner mellom stat og kirke.

Satsingsområder for Oslo biskop og Oslo bispedømme har i 2011 vært:

- Ny gudstjenesteordning
- Trosopplæring
- Kirkevalg og ny kirkeordning
- Prestetjenesten
 - styrket ledelse og bedre organisering
 - livsfasetilpasset arbeidsgiverpolitikk
- God struktur og hensiktsmessig organisering av kirken

Kirke etter 22.juli

Bildet vi i Oslo bispedømme vil bære med oss fra 2011, er blomsterhavet foran Domkirken etter 22.juli og strømmen av mennesker inn i kirken de påfølgende ukene. Bombeattentatet mot Regjeringskvartalet og massakren på Utøya 22.juli kom også til å prege det kirkelige liv i vårt bispedømme i andre halvdel av 2011. Den rolle som kirken fikk spille i kjølvannet av denne tragedien, har samtidig sin bakgrunn i det jevne virke i våre menigheter.

Livet i og rundt våre kirker i andre halvdel av 2011 har igjen vist oss behovet for å gi sorgen og klagen rom, ikke bare etter større tragedier. Å være kirke er å være nær i livets tyngste stunder. Å være kirke er å åpne døren for sorg og klage, og det er å følge opp, ikke bare med åpne kirkedører, men i møte med mennesker. Vi har også lært mer om de enkle ritualenes betydning for liv og fellesskap.

Gudstjenestene denne høsten, også gudstjenesten i Domkirken den 24.juli, i ukene som fulgte, og lysmessen med AUF den 22.desember har vist oss at vårt oppdrag som kirke er å utfolde og fornye troens, håpets og kjærlighetens språk. Med "språk" tenkes da ikke bare på talte ord, men på ord og gjerning, kroppsspråk og fysisk møte mellom mennesker. Det handler også om Guds nærvær i dette møtet. Kristen tro er mer enn meninger, det er fremfor alt relasjon, vår relasjon til Gud og til hverandre.

En befolkning i vekst

Befolkningen i Oslo, Asker og Bærum er i vekst, noe som ikke minst skyldes en økende innvandrerbefolkning. Muslimer og kristne fra andre konfesjoner enn den lutherske utgjør majoriteten i befolkningen med innvandrerbakgrunn. Oslo by utmerker seg samtidig med de 20,7 % uten religiøs eller livsynsmessig tilhørighet. 2010 hadde for øvrig det laveste antall utmeldte fra Den norske kirke de senere år, mens innmeldingene har ligget på samme nivå. Noen steder, blant annet i områder med en stor andel i befolkningen som ikke er medlemmer av vår kirke, viser en stigende deltakelse i konfirmantundervisningen og dåp i forbindelse med konfirmasjon.

Bispedømmet har på forskjellig vis arbeidet med det kulturelle og religiøse mangfoldet i 2011. Etter 22.juli ble det fra bispedømmets side tatt kontakt med muslimske ledere, og biskopen deltok ved flere minnemarkeringer i moskeer. Kirkelig dialogsenter (tidligere Kirkelig senter for religionsmøte og dialog) som drives av Areopagos og Oslo bispedømme, har dette religionsmøtet som sitt særskilte fokus, og kontakten med andre trossamfunn og samarbeid med migrantmenigheter har også vært tema ved visitasene som har vært gjennomført. Kirkens plass i det kulturelle og religiøse mangfoldet vil være et særskilt satsingsområde i 2012.

Mangfold i menighetenes liv og virke

Kirkehusene har fortsatt betydning som samlingssted og møtepunkt i lokalsamfunnene i hovedstaden og i Asker og Bærum. Det ble også tydelig etter 22. juli med mange åpne kirker. I slutten av august ble Bøler nye kirke vigslet, og dette flotte kirkebygget har gitt ny vitalitet til og oppslutning om menighetens liv i denne del av Oslo by. Høsten 2010 ble Sagene kirke gjenåpnet etter en betydelig restaurering, og arbeidet med en åpen kirke gjennom ukens dager har fornyet menighetslivet i dette soknet.

Den kirkelige statistikk har sitt fokus på oppslutning om gudstjenester og kirkelige handlinger. En svakhet ved denne statistikken er at den ikke registrerer deltakelse i gravferder eller konserter og kirkemusikalske begivenheter. Den gjenspeiler heller ikke oppslutningen om den øvrige del av det "menighetsbyggende virke" som står sentralt i de fleste menigheter og er et viktig bidrag til fellesskap i menighet og lokalsamfunn. Det dreier seg allment om trosopplæring, diakonalt virke og kultursatsing, og i flere menigheter også om økumenisk samarbeid og religionsdialog.

Det er gledelig at oppslutningen om søndagens høymesse er relativt stabil og i gjennomsnitt viser en oppgang fra 107 til 109 gudstjenestedeltagere. Men det er også her store lokale variasjoner. Forsøk med alternative gudstjenestetider skjer noen steder, men trenger tid for å kunne innarbeides som et stabilt element i menighetens liv. Antall nattverdeltagere viser også dette året en gledelig økning.

Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival før påske samlet nok en gang et stort antall tilhørere i mange av byens kirker. I 2011 ble for første gang "Påske og Pasjon" gjennomført, med et sekstitalls kulturarrangementer i tiden fra påske til pinse. Gledelig er det også at oppslutningen om julaftens gudstjenester steg med rundt 9 % fra 2010 til 2011.¹ Samtidig var oppslutningen om juledagens gudstjenester til sammenligning lav, men omtrent som året før. Tallene – både for julaften og juledag – er en spore til arbeidet med gudstjenestereformen og likeså til arbeid med høytidene i vår folkekirkelige situasjon. I juni gjennomførte bispedømmet fagdager om gudstjenestereformen for alle

¹ Bispedømmekontoret har innhentet foreløpige tall fra et utvalg menigheter.

vigslede medarbeidere, med motivasjon til felles arbeid med denne reformen. I løpet av høsten ble det gjennomført kurs om gudstjenestereformen for prester og kantorer i prostiene i tråd med opplegg fra Kirkerådet, og dette vil bli fulgt opp med kurskvelder for menighetsrådene i februar 2012.

Det arbeides målbevisst med trosopplæring i menighetene på tross av at flere prostier i bispedømmet ennå ikke har fått det lovede tilskudd. Ved utgangen av 2011 startet arbeidet med Unge voksne kirke Majorstuen (18-30), en satsing som vi har forventninger til. I et bispedømme der kirkens diakoni må stå sentralt, er det fortsatt et savn at så mange menigheter ikke har egen diakon, særlig med den viktige rolle som diakonene har i forhold til frivillighet i menighetenes liv og virke.

Kirkevalg og kirkelig demokrati

Oppslutningen om kirkevalget i Oslo var 8,1 % ved valg til menighetsråd og 7,3 % til bispedømmerådet. Dette er en svak nedgang på 0,2 % sammenlignet med kirkevalget i 2009. Bispedømmerådet konkluderer likevel med at gjennomføringen av kirkevalget i 2009 og 2011 har oppfylt målsettingen for demokratireformen. Valgdeltagelsen ved menighetsrådsvalg har sammenlignet med valget i 2005 økt fra 1,5 % til 8,3 % i 2009 og 8,1 % i 2011. Det vises til årsmeldingens pkt 2.2 for nærmere evaluering av kirkevalget.

Kirke i endring

En analyse av den kirkelige virksomhet med gudstjenester, kirkelige handlinger og øvrig virke viser at menigheter i noen av prostiene har en lavere kirkelig oppslutning enn bispedømmet for øvrig. Den demografiske utvikling har også endret den kirkelige tjeneste og menighetenes fellesskap og virke i disse områder. Mens medlemskapet på landsbasis utgjør 78 % og i noen bispedømmer over 85 %, så er andelen medlemmer i Oslo bispedømme 61,1 %. Vi har også menigheter der medlemsandelen i befolkningen er nede på 30 %-tallet.

Bispedømmerådet tok derfor i 2011 på nytt initiativ til arbeid med kirkens organisasjon og struktur for å møte denne utvikling. Befolkningsvekst og demografiske endringer kombinert med begrensede ressurser fører til slitasje på menighetenes fellesskap og staber og gjør det nødvendig å ta nye grep. Målet er å kunne styrke kirkens oppdrag overfor sine medlemmer, samarbeidet med andre kirkesamfunn og menigheter og møtet med mennesker av annen tro. Fokus i dette arbeidet vil i første omgang være Østre Aker prosti og Domprostiet, og det forventes at bispedømmerådet vil gjøre nødvendige vedtak i 2012.

Oslo bispedømme og den verdensvide kirke

I Oslo bispedømme har 64 av 72 menigheter misjonsavtaler i samarbeid med misjonsorganisasjonene som deltar i SMM (Samarbeid mellom menighet og misjon). Som bispedømme har vi en vennskapsavtale med det lutherske bispedømme i Kwa-Zulu-Natal i Sør-Afrika. I mai hadde vi besøk av en delegasjon med biskop Phemba Buthulezi, prostene og ledelsen i dette sørafrikanske bispedømmet. De deltok ved gudstjenester i bispedømmet den søndagen de var her, var med i 17.mai-gudstjenesten i Domkirken og møtte andre aktuelle samarbeidspartnere fra Kirkerådet, Diakonhjemmet og Kirkens Nødhjelp. Med zuluenes sangtradisjon og denne kirkes diakonale engasjement ble deres besøk en inspirerende impuls for mange i våre menigheter, også til tverrkulturelt arbeid med sin deltakelse i visitasgudstjenesten i Furuset menighet i Groruddalen.

22. juli-hendelsene og det kirkelige engasjement

De tragiske hendelsene den 22. juli skjedde på et tidspunkt da de aller fleste var på ferie, men kirkens medarbeidere lot seg umiddelbart engasjere av krise- og omsorgsarbeidet. Bispedømmets LRS-plan ble straks iverksatt. Tre av de stedfortredende LRS-prestene var operative allerede kl 17.00. Hendelsene utløste et sterkt engasjement på alle nivå i kirken - nasjonalt, bispedømme, prosti og menighet.

Kirkerådets direktør, preses og avdelingsdirektør ledet det sentralkirkelige arbeidet. Domprost og prosten i Vestre Aker fikk viktige oppgaver med å organisere det kirkelige arbeidet sentralt i Oslo. Oslo biskop avbrøt straks sitt utenlandsopphold og hadde en sentral oppgave i å organisere og formidle kirkens respons på hendelsene.

Ved Oslo domkirke ble det etablert blomster- og lystenningssted like utenfor kirken allerede lørdag morgen. Politiets pårørendesenter på Stovner ble etablert fredag kveld, men avviklet i løpet av den første natten. Domkirken fikk dermed alt fra lørdag morgen en viktig betydning for alle de berørte som trengte et sted å samles, både som et blomster- og lystenningssted utendørs og ikke minst som et sted for stillhet, ettertanke og samtale innendørs. Et stort frivillig korps av medhjelpere bidro til å gjennomføre virksomheten i domkirken i tillegg til det gudstjenestelige arbeidet som presteskaperet hadde hovedansvar for. De innkalte prestene og diakonene som var tiltenkt pårørendesenteret på Stovner ble raskt dimittert, men kunne nok i noe større grad enn det som ble realiteten ha avlastet dem som betjente domkirken. Prester og diakoner fra hele bispedømmet deltok de påfølgende ukene i arbeidet i Domkirken.

Politiet etablerte sine egne pårørendekontakter, mens sykehusene betjente de pårørende til dem som var innlagt.

Senter for overlevende og pårørende som ble etablert på Sundvollen fikk stor betydning. Oslo bispedømme hadde ikke noe formelt ansvar der bortsett fra at LRS-prest i Asker og Bærum samt to andre prester fra Oslo bispedømme gjorde tjeneste der den første tiden.

Gudstjenesten i Oslo domkirke den første søndagen etter ble TV-overført av NRK, og den ble også direkteoverført i flere utenlandske medier. Representanter fra kongehuset, regjeringen og Stortinget deltok. Det var en betydelig utfordring å endre denne gudstjenesten fra en vanlig høymesse til en nasjonal sørgemarkering.

I tillegg til at domkirken ble et viktig sted for å markere sorg og fellesskap oppsto det også i flere lokale menigheter et ønske om tilsvarende åpen kirke med mulighet for stillhet og samtale. En stor grad av frivillighet var nødvendig for å gjennomføre dette. Det må også nevnes at kontakt og koordinering mellom de to kirkelige arbeidsgiverlinjene noen steder ble satt på en prøve og bør forbedres i framtiden.

Oslo biskop deltok ved fellesmarkeringer mellom kirkelige og muslimske representanter. Disse lot seg gjennomføre på en god måte, kanskje særlig fordi kontakt og gjensidig tillit var etablert på forhånd. Denne kontakten er det viktig å opprettholde. Representanter for kongehus, regjering og ordfører var også til stede ved flere av disse markeringene.

Det var en særlig utfordring å takle de tragiske og utfordrende hendelsene 22. juli fordi det skjedde i den mest utpregete ferietiden. Bispedømmerådet har en oppgave i å sørge for at alle ledd i

organisasjonen er informert og oppdatert om bispedømmets beredskapsplaner. Lederskapet hadde også en utfordring når det gjaldt oversikt over hvem av de ansatte som var tilgjengelige og hvem som var på ferie. Oppdaterte og tilgjengelige ferielister må foreligge i begge arbeidsgiverlinjer.

I den vedtatte katastrofeplanen er en betydelig del av ansvaret for å organisere krisehåndteringen i bispedømmet lagt til den LRS-presten som er i funksjon. Dette fungerte i denne aktuelle krisen på en tilfredsstillende måte. Bispedømmeadministrasjonen og biskopens rolle må imidlertid tydeligere defineres ved en revisjon av bispedømmets beredskapsplan, jf retningslinjer for sentralkirkelig handling ved større ulykker og katastrofer.

2. KIRKELIG SEKTOR

Hovedmål 1:

Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke, som inviterer mennesker i alle aldre og livssituasjoner til tro og fellesskap. Kirken skal bidra til å styrke lokalsamfunn, målbære menneskeverdet og utfordre til solidaritet. Bevilgningene under kapitlet skal understøtte Kirkemøtets mål for Den norske kirke som en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.

2.1 Kirkelig statistikk - utviklingen i Oslo bispedømme

Styringsparameter for hovedmål 1 er blant annet oppslutningen om Den norske kirke slik den fremkommer i kirkelig årsstatistikk. Vi har dette året erfart betydelig frustrasjon og merarbeid i arbeidet med årsmeldingen knyttet til at tallene for 2010 i februar 2012 fortsatt ikke var publisert på NSD kirke databasen. Tallmaterialet i dette avsnittet er der det ikke er vist til annet, hentet fra Kirke databasen mens tall for 2010 er hentet fra KIFO notat 3/11: Tilstandsrapport for Den norske kirke 2011.

Målstyring og rapportering på måleindikatorer gjør det påkrevd at kirkelig årsstatistikk er tilgjengelig innen fristen for rapportering for det året det skal rapporteres fra. Dette tilsier at arbeidet med kirkelig statistikk må prioriteres høyere med tanke på å fremskaffe verifiserte tall.

Nøkkeltall fra kirkestatistikken 2007-2010

År	2007	2008	2009	2010
Medlemmer i Den norske kirke per 01.01.	478 524	478 342	470 376	468 690
Innmeldt	150	130	262	159
Utmeldt	1 822	1 421	2 454	1 342
Dåpshandlinger	4 570	4 549	4 330	4 317
Fødte (fra SSB)	12 219	11 823	12 219	12 187
Prosentandel døpte av fødte	37,4	38,5	35,4	35,4
Vigsler (ekteskapsinngåelse med forbønn)	942	900	878	793
Gravferder	4 689	4 549	4 389	4 464
Konfirmerte	3 396	3 360	3 245	3 316
Konfirmerte i % av medlemmer på 15 år	44,5	43,7	42,4	41,5
Antall gudstjenester søn- og helligdager	4 359	4 377	4 320	4 189
Deltakere, gudstjenester søn- og helligdager	481 893	478 561	462 992	456 533
Gjennomsnittlig gudstjenestedeltakelse på søn- og helligdager	110,5	109	107	109
Gudstjenester, utenom søn- og helligdager	2 221	2 512	2 453	2 077
Deltakere, gudstjenester utenom søn- og helligdager	147 090	179 416	162 586	158 840
Gjennomsnittlig gudstjenestedeltakelse på gudstjenester utenom søn- og helligdager	66,2	71,4	66,3	76,5
Gudstjenester med nattverd	3 721	3 882	4 013	3 726
Nattverddeltakere, gudstjenester med nattverd	178 680	194 749	190 612	192 854
Gjennomsnittlig nattverddeltakelse	48	50	47	52

Medlemsutvikling

Medlemsutviklingen i Oslo bispedømme viser den samme tendensen som foregående år. Det nominelle antallet medlemmer holder seg relativt stabilt, men prosentandelen av befolkningen synker. Vi ser den samme tendensen på landsbasis, men utviklingen i Oslo går langt raskere enn i landet forøvrig. Den relativt store nedgangen i antall medlemmer fra 2009 til 2010 har sin årsak i opprydding i medlemsregisteret i forbindelse med kirkevalget i 2009.

År	Medlemmer Oslo bispedømme	% av befolkningen	% av befolkningen totalt på landsbasis
01.01.2007	478 852	67,7	82,7
01.01.2008	478 524	66,3	81,8
01.01.2009	478 342	64,7	80,7
01.01.2010	470 376	66,5	79,4
01.01.2011	468 690	61,1	78
20.02.2012 ²	467 283		

KIFO konkluderer i tilstandsrapporten for 2011 med at endret befolkningssammensetning synes å være hovedårsaken til at andelen i befolkningen som er medlemmer i Den norske kirke synker. Synkende andel medlemmer er dermed både uttrykk for en jevn og stabil utmelding og for en religiøs pluralisering av befolkningen i Norge.³ I Oslo bispedømme er forskjellene store fra prosti til prosti. Endringen i befolkningssammensetning er tydeligst i Groruddalen, Gamle Oslo og Søndre Nordstrand. Oslo bispedømme vil som følge av de store befolkningsmessige og livsynsmessige endringene ha kirke i et kulturelt og religiøst mangfold som satsingsområde i 2012.

Antallet utmeldte var i 2010 (1342) det laveste i Oslo bispedømme siden 2004, til tross for spekulasjoner om det motsatte i tilknytning til mediasak høsten 2010. Statistikken bekrefter imidlertid at dette ikke ble utfallet. Antallet utmeldte var høyt i 2006(1821) og 2007 (1822), men gikk tilbake i 2008 (1421). I 2009 (2454) var antall utmeldte igjen høyt som følge av oppryddingen i forbindelse med kirkevalget, men tilsvarende var også antall innmeldte høyere i 2009 (262). Antall innmeldte har ellers holdt seg stabilt rundt 150 de siste årene, så også i 2010 (159).

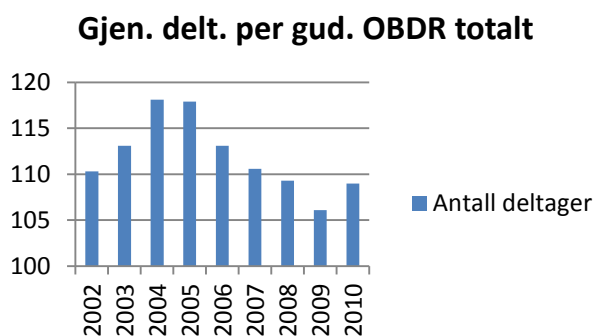
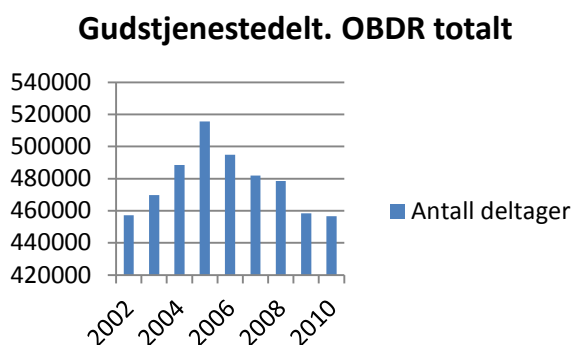
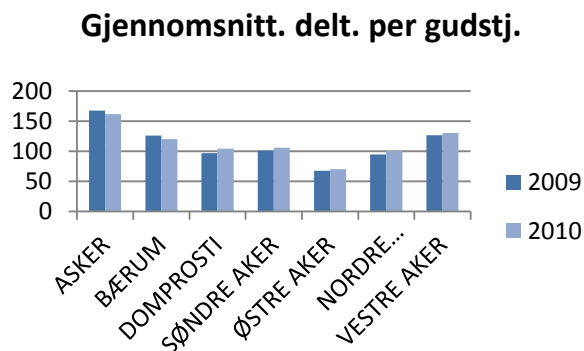
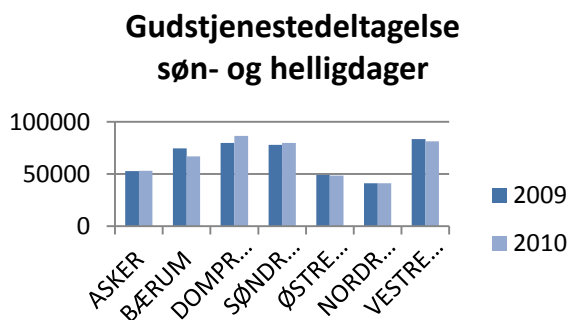
Gudstjenester og nattverd

Gudstjeneste- og nattverddeltagelsen viser i 2010 økt nattverddeltagelse og en mer stabil oppslutning om gudstjenesten. Vi har sett nærmere på utviklingen i antall gudstjenester søn- og helligidager, gudstjeneste- og nattverddeltagelsen totalt og i gjennomsnitt for årene 2002 til 2010. Vedlagt årsmeldingen er en oversikt som viser utviklingen på prostinivå.⁴ Bildet er sammensatt og forskjellene store mellom prostier og menigheter. Vi vil i 2012 gjøre en dypere analyse av tallmaterialet slik at vi kan måle effekten av gudstjenestereformen i den enkelte menighet i forhold til gudstjeneste- og nattverddeltagelse. Målsettingen må være å dele erfaringer menighetene i mellom og arbeide langsiktig for økt oppslutning.

² Medlemsregisteret for Den norske kirke

³ KIFO notat 3/11 – s.65

⁴ I den prostivise oversikten er menighetene oppført i henhold til prostigrensene i 2009 for å kunne sammenligne utviklingen på prostinivå. Endring i prostigrensene ble iverksatt med virkning fra 2010. Menighetene Hasle og Sinsen ble overført fra Østre Aker til Nordre Aker. Tonsen fra Nordre Aker til Østre Aker og Grefsen fra Nordre Aker til Vestre Aker.

Det totale antallet gudstjenestedeltagere er i 2010 på samme nivå som i 2002, men sammenlignet med «toppåret» 2005 er det en nedgang på over 11 %. Gudstjenestedeltagelsen søn- og helligdager viser totalt en mindre tilbakegang på 1,4 % sammenlignet med 2009, men nedgangen synes å ha flatet ut sammenlignet med foregående år. Den gjennomsnittlige gudstjenestedeltagelsen viser en gledelig fremgang siste året fra 107 til 109 deltagere i 2010 og er omtrent på samme nivå som i 2002. Antallet gudstjenester er redusert fra 4320 til 4189 i 2010. Prostene melder at bemanningssituasjonen i begge arbeidsgiverlinjer er medvirkende årsak til at menigheter i ferier, men i økende grad også ellers i året, har felles gudstjenester. Det er et nødvendig tiltak for å avvikle ferie- og fridager. Antall gudstjenester utenom søn- og helligdager viser den samme utviklingen: Nedgang i antall gudstjenester fra 2453 til 2077, tilbakegang i antall gudstjenestedeltagere på 2,3 %, men en gledelig økning i gjennomsnittlig antall deltagere fra 66 til 76,5 i 2010. Det faktum at den totale gudstjenestedeltagelsen ikke reduseres vesentlig selv om antallet gudstjenester blir færre, er vesentlig med tanke på de tiltak som drøftes i forbindelse med organisering av kirken i Oslo. Det vises til punkt 2.5 i årsmeldingen.

Alle prostiene i Oslo har en prosentvis økning i gudstjenestedeltagelsen, mens Bærum har en markert nedgang fra totalt 74561 (2009) til 66692 (2010). Prosten i Bærum peker på at bemanningssituasjonen i begge arbeidsgiverlinjer trolig har hatt innvirkning på oppslutningen om gudstjenesten. Oslo bispedømmeråd hadde stillingsstopp i 2009, noe som førte til at 9 av 10 menigheter i Bærum fra 2009 hadde vikarløsninger i prestebemanningen. En menighetsprest arbeider med relasjonsbygging over tid, mens en vikar ikke har mulighet for å følge dette opp på samme måte. Bemanningssituasjonen synes dermed å ha konsekvenser for oppslutningen om gudstjenesten. Fellesrådet i Bærum har også i perioden fra 2003 til 2010 nedbemannet nærmere 25

% av arbeidsstokken. Omstillingen og nedbemanningen har tappet menighetene og har gitt utslag i statistikken også for andre aktiviteter i menighetene.

Oslo bispedømme er sammen Tunsberg og Borg det bispedømmet som har størst økning i nattverddeltagelsen. Det er flere faktorer som påvirker dette, blant annet erfarer vi at det er mer vanlig at dåpsfølger deltar i nattverden. KIFO rapporten refererer bispedømmerådets leder Harald Hegstad som i Vårt Land 21.6.2011 mener nattverdøkningen henger sammen med at særlig flere barn og unge deltar og at det er blitt mer vanlig med intinksjon som utdelingsmåte.⁵ Mye tyder på at dette har senket terskelen til nattverdbordet. Antallet nattverdgdustjenester i 2010 gikk ned med 7,2 %, men til tross for dette økte oppslutningen med 1,2 % til totalt 192854 deltagere og gjennomsnittlig deltagelse økte fra 47 til 52.

Dåp

Dåpsprosenten i Oslo bispedømme falt for første gang i 2008 til under 40 % av antall fødte. Tendensen med nedgang ser ut til å vedvare, men det var likevel ingen nedgang i Oslo bispedømme fra 2009 til 2010. Dåpsprosenten for hele bispedømmet er på 35,4, det samme som i 2009. Til sammenligning ligger den nasjonale dåpsprosenten på 66,9. Dåpsprosenten er beregnet ut fra faktisk antall dåpshandlinger som finner sted i bispedømmet og antall fødte og er dermed ikke relatert til kirkemedlemskap. Tallene er hentet fra Statistisk sentralbyrå.

I Oslo kommune er dåpsprosenten på 31,5. Det vil si en liten økning på 0,8 % fra 2009, da dåpsprosenten var på 30,7. I Asker har dåpsprosenten ligget ganske stabilt på rundt 75 fra 2002 frem til 2007, da den brått gikk ned til 60 %. De senere årene har den gått opp igjen men er i 2010 på 62,7 %, en nedgang fra 2009 på 2,7 %. Bærum har i samme periode (2002 til 2008) gått opp og ned i prosent mellom 75 % til 63 %. I 2009 kom Bærum prosti for første gang under 60 %, til 57,5 %, en tendens som forsetter i 2010 med 53,5%. Det vil si en nedgang på 4 % fra året før. Dåpsprosenten i Asker og Bærum er fortsatt høy sammenlignet med Oslo. Men for 2010 er det Bærum og Asker som går ned, mens Oslo har en liten økning.

Dåpstall i prosent

	2002	2003	2004	2005	2006
Asker	74,5 %	73,9 %	73 %	75,5 %	75,4%
Bærum	66,6 %	66,4 %	68,3 %	73,8 %	71,8%
Oslo	38,7 %	37,3 %	36,7 %	34,7 %	35,6%
Sum	44,6%	43,3%	42 %	41,8%	42,1%

⁵ KIFO notat 3/11, side 30

PROSTI	2007	2008	2009	2010
Asker				
Antall fødte i løpet av året	625	583	591	609
Antall døpte	375	439	387	382
Prosent	60 %	75,3 %	65,4 %	62,7 %
Bærum				
Antall fødte i løpet av året	1 283	1 292	1 374	1 311
Antall døpte	960	851	790	702
Prosent	74,8 %	63 %	57,5 %	53,5 %
Oslo				
Antall fødte i løpet av året	9 444	9 948	10 254	10 267
Antall døpte	3 235	3 259	3 153	3 233
Prosent	34,5 %	32,7 %	30,7 %	31,5 %
Totalt hele bispedømme				
Antall fødte i løpet av året	11 325	11 823	12 219	12 187
Antall døpte	4570	4549	4330	4317
Prosent	40,3 %	38,4 %	35,4 %	35,4 %

Færre velger å døpe barna sine. Det fødes ca 61.000 barn hvert år, mens kun 40.500 blir døpt. Vurderer vi dåpstallene i forhold til kirkens medlemmer, viser det seg at medlemmene i stor grad døper sine barn. Omtrent 90 % av barna, der en eller begge foreldrene er medlem av Den norske kirke, blir døpt i kirken. I KIFOs tilstandsrapport for Den norske kirke 2011 står det: *Andel i befolkningen som er medlemmer i Den norske kirke synker, både som en følge av innvandring og som en følge av at folk melder seg ut av Den norske kirke. Særlig gjelder dette Oslo bispedømme, hvor 61% av befolkningen var medlemmer av Den norske kirke i 2010 (for Oslo kommune er tallet enda lavere, nemlig 58%). Fordi befolkningen vokser som følge av innvandring, kan man få en situasjon der oppslutning om kirkelige handlinger synker i befolkningen, samtidig som deltakelsen kan være temmelig stabil blant kirkens medlemmer.* (KIFOs tilstandsrapport 2011, s.14)

Årsakene til den gradvise nedgangen er trolig sammensatte. Andel kirkemedlemmer er fallende, og andel tilhørende andre trossamfunn er økende. Andel tilhørende andre kristne trossamfunn er økende gjennom vekst i migrantmenigheter, spesielt i Den katolske kirke. Den numeriske nedgangen i antall døpte i Oslo bispedømme er ikke spesielt stor, mens den prosentvis er markert i forhold til antall fødte i Oslo. En annen forklaring kan være at mange foreldre ønsker at deres barn skal velge selv. De ønsker å gi sine barn en «religionsnøytral» og «tolerant» oppdragelse og velger dermed bort kirketilhørigheten for sine barn. Vi ser allikevel gjennom trosopplæringsreformen at en del av disse barna deltar med stor frimodighet på ulike tiltak i kirkelig trosopplæring. For den kirkelige virksomheten er dette svært positivt, men også utfordrende for menigheter som betjener mange flere enn det de får midler til gjennom trosopplæringsreformen. Vi antar at dåp av konfirmanter er stigende i Oslo bispedømme. Dessverre ble variabelen antall døpte over 12 år tatt ut av kirkelig årsstatistikk i 2005. Vi anslår ut fra møter og samtaler med ansatte i menighetene at dette er en stigende tendens. Vi vil vurdere å hente inn tall for dette til neste års rapport. Det at dåp for alle aldre sammenlignes med antall fødte, vil også gi en feilmargin i prosenten.

Vi antar at mange bosatt i Oslo bispedømme velger å døpe sine barn i andre bispedømmer. If Møre bispedømmets dåpsprosent i 2008 på 100,3 %. Oslo bispedømme har derfor hentet inn tall for dåp med variablene antall dåp fra andre bispedømmer og antall dåp til andre bispedømmer, for å kunne vurdere denne tendensen.

Totaltallet for antall dåp i statistikken (kolonne A) inneholder de som faktisk er døpt i menigheten uavhengig av bosted. Av oppsettet nedenfor ser vi at 132 barn hjemmehørende i andre bispedømmer (kolonne B) er døpt i Oslo bispedømme, mens 1033 hjemmehørende i Oslo bispedømme er døpt andre steder (kolonne C). Det betyr at 901 døpte barn fra Oslo bispedømme ikke er regnet med i dåpsprosenten for bispedømmet, slik tallene føres i dag. Det tilsier med andre ord at det faktiske antall døpte bosatt i bispedømmet er høyere enn det som framkommer av statistikken. Tallene under er for 2011 og kan derfor ikke sammenstilles med antall fødte, fordi tall for 2011 per i dag ikke er tilgjengelige hos Statistisk sentralbyrå. Vi har derfor brukt tall for antall fødte i 2010 opp mot antall døpte iberegnet de 901 døpte og får da en dåpsprosent på 46,5 % for Oslo bispedømme, en differanse på hele 11,1% sammenlignet med vår dåpsprosent for 2010 (35,4%). Vi tar et forbehold om enkelte feil i disse tallene, men ser en tydelig tendens til at dåpsprosenten er høyere for Oslo bispedømme enn en først kan få inntrykk av.

	A	B	C
Prosti	Antall dåp iht statistikken	Antall dåp fra andre bispedømmer	Antall dåp til andre bispedømmer
ASKER	376	29	34
BÆRUM	719	20*	82
DOM	731	20	165
SØNDRE A	826	32	234
NORDRE A	656	7	237
ØSTRE A	483	11	144
VESTRE A	982	13	137
SUM	4 773	132	1 033

*Bærum prosti har sendt et antatt tall for kolonne B på 20.

Konfirmasjon

Oslo bispedømme har en konfirmantprosent for 2010 på 41,4 %. Prosenten har vært forholdsvis stabil fra 2004 til 2006. I 2007 gikk prosenten opp 1,2 %. Fra 2008 til 2009 var det igjen en nedgang på 1,4 %. Fra 2009 til 2010 er det en nedgang på 0,9 %. På landsbasis ble nær 42 000 ungdommer konfirmert i Den norske kirke i 2010, 100 flere enn året før. Andelen 15-åringer som ble konfirmert i kirken, falt likevel med 0,6 prosentpoeng, på grunn av at det var totalt flere 15-åringer i 2010 enn i 2009. Oslo kommune har sammenlignet med landet for øvrig den laveste prosentandel konfirmanter med 34,6 %, mens Asker og Bærum kommune begge ligger over 50 % med henholdsvis 56,2% og 57,9% i 2010. Det er bare døpte som kan la seg konfirmere i Den norske kirke. Om vi sammenligner konfirmasjonstallet med dåpstallene 15 år tidligere, finner vi at ca. 80 % av de døpte i Den norske kirke blir konfirmert i Den norske kirke. Det vil si at hvis man bruker antall 15 åringer i befolkningen som mal for prosentutregningen, blir prosenten mye lavere enn hvis man ser den opp mot andel

døpte barn eller barn født av foreldre som er medlemmer av kirken. Dessverre har vi ikke hatt mulighet til å hente ut tallene for dette for å gjøre en sammenligning.

Konfirmanter

Kommune	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Oslo							
Antall 15 åringer	5 201	5 342	5 301	5 338	5 301	5 278	5 597
Antall konf	1 899	2 019	1 931	2 026	1 969	1 888	1 938
Prosent av årskull	36,5 %	37,8 %	36,4 %	37,9 %	37,1%	35,7%	34,6%
Asker							
Antall 15 åringer	802	778	858	798	823	817	853
Antall konf	461	450	502	483	488	478	480
Prosent av årskull	57,5 %	57,8 %	58,5 %	60,5 %	58,6%	58,5%	56,2%
Bærum							
Antall 15 åringer	1 485	1 598	1 514	1 496	1 564	1 559	1 550
Antall konf	889	882	890	887	903	879	898
Prosent av årskull	59,7 %	55,2 %	58,7 %	59,3 %	57,7%	56,3%	57,9%
Totalt							
Antall 15 åringer	7 488	7 718	7 673	7 632	7 688	7 654	8 000
Antall konf	3 249	3 351	3 323	3 96	360	3 245	3 316
Prosent av årskull	43,3 %	43,4 %	43,3 %	44,5 %	43,7%	42,3%	41,4%

Konfirmasjonsprosenten i Den norske kirke var i 2010 på landsplan 65,3 %. I tillegg kommer andre kristne trossamfunn så som Den katolske kirke, Frelsesarmeen med flere som også har konfirmanter. Andelen av 15-åringer som lar seg konfirmere går ned, men nedgangen er ikke stor på landsplan. Det er nesten like mange 15-åringer som konfirmeres i dag som for 15- 20 år siden.

Andel konfirmanter i regi av Human-Etisk forbund utgjør i 2010 på landsplan 15,5 %, mens prosentandelen i Oslo og Akershus er henholdsvis 19,5 % og 22,3 %. Konfirmasjon i regi av Human-Etisk Forbund hadde sitt høydepunkt i 2005 med nær 11 000 konfirmanter på landsplan, mens det i 2010 var knapt 9 900.

Konfirmantarbeidet er høyt prioritert i alle menighetene i vårt bispedømme. Fokus på innhold og leir er viktig, og de fleste har nå høstkonfirmanter. Det at man har økt fokus på kvalitet og at ungdommen har andre tilbud, gjør at ungdommene får et reelt valg, og det bevisstgjør dem i forhold til kirke og tro. Mange velger konfirmasjon selv om de ikke er døpt som barn. For en 15-åring fra Oslo kan det å velge noe annet enn foreldrene, i 2012 dreie seg om å velge kirkelig konfirmasjon heller enn humanetisk konfirmasjon.

Bispedømmet har også i flere år satset på informasjon gjennom den årlige konfirmantbrosjyren. Vi ser nå med glede at Kirkerådet i 2009 laget en egen nettside for konfirmasjon og sørger for at konfirmasjon i Den norske kirke kommer høyt opp på google-søk. (www.konfirmant.no) Full kateketdekning er også etter vår oppfatning en medvirkende årsak til at konfirmanttallene i Asker og

Bærum er høye. Det handler med andre ord ikke bare om tradisjon og en mer enhetlig demografi enn Oslo. Gjennom trosopplæringsreformen har vi fått flere ansatte, men vi ser at i de menighetene der kullene er på over 100 deltakere, bruker de ansatte en stor del av sin arbeidstid på å administrere konfirmanter, og det blir liten tid til annet trosopplæringstilbud.

2.1.1 Religiøs og livssynsmessig utvikling

Vi gjør i lys av befolkningsendringene i bispedømmet et dypdykk i religiøs og livssynsmessig utvikling. Vi har konsentrert oss om Oslo, da det er her utviklingen har kommet lengst og skjer raskest. Det innebærer at Asker og Bærum ikke er tatt med i tallmaterialet nedenfor.

Anslagsvis er det ca. 90 kristne migrantmenigheter i Oslo med ca. 6 300 aktive⁶. Tallene er noe usikre, blant annet er Den katolske kirke her regnet med som migrantmenighet.

En del av migrantmenighetene er tilknyttet Det Norske Baptistsamfunn, noen har også tilknytning til pinsebevegelsen. Få er tilknyttet Den norske kirke.

Nærmere 30 av Den norske kirkes menigheter i Oslo har mer eller mindre omfattende leieavtaler med migrantmenigheter. Mangel på egnede lokaler for gudstjenester og møter ser ut til å være et stort problem for mange av migrantmenighetene.

Oslobefolkningens fordeling på tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke. 2010⁷:

Islam	44 583
Kristne trossamfunn	40 226
Livssynssamfunn	17 569
Andre ⁸	6 306
Sum	108 734

Tilhørighet til de største religiøse og livssynsmessige grupperinger i Oslo kommune og landet som helhet. 2010. Andel av befolkningen i prosent⁹:

	Oslo	Landet
Islam	7,0	1,8
Kristne trossamfunn	6,4	4,8
Livssynssamfunn	3,0	1,7
Andre ¹⁰	1,3	0,4
Alle tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke	17,7	8,7
Den norske kirke	61,6	82,1
Intet trossamfunn	20,7	9,2

Ca 108 000 personer av Oslos befolkning tilhørte i 2010 tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke. Det tilsvarer 17,7 prosent av befolkningen, mot 8,7 prosent på landsbasis.

⁶ Kilde: DAWN Norge. 2010

⁷ Kilde: Statistisk sentralbyrå

⁸ Blant annet buddhisme, hinduisme, Bahai, sikhisme og jødedom

⁹ Kilde: Statistisk sentralbyrå

¹⁰ Blant annet buddhisme, hinduisme, Bahai, sikhisme og jødedom

Pr 1. januar 2011 er antallet personer som tilhører tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke økt til ca. 118 000.

De største tros- og livssynssamfunnene utenom Den norske kirke er islam, andre kristne trossamfunn og livssynssamfunn (dvs Human-Etisk Forbund). Det er imidlertid svært sannsynlig at antallet som tilhører tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke i 2010 var atskillig høyere enn 108 000 personer, på grunn av at mange som tilhører enkelte av disse trossamfunnene ikke er registrert. Det gjelder sannsynligvis i særlig grad islam og Den katolske kirke.

20,7 prosent av Oslobefolkningen tilhørte i 2010 intet trossamfunn mot 9,2 prosent på landsbasis.

Oppsummering av religiøs og livssynsmessig utvikling

Tallene som viser Oslobefolkningens fordeling på tros- og livssynssamfunn dokumenterer med all tydelighet at Oslo er en by som i stor grad preges av flerreligiøsitet og multikultur.

Lite tyder på at denne utviklingen vil stanse opp og at Den norske kirkes medlemsandel vil øke. Sannsynligvis vil den flerreligiøse utviklingen særlig prege de delene av byen som ligger innenfor Domprostiet, Østre Aker prosti og deler av Søndre Aker prosti. Det er også grunn til å merke seg at andelen som ikke tilhører noe tros- eller livssynssamfunn er på over 20 prosent; også denne prosenten vil sannsynligvis øke.

I dag er den gjennomsnittlige medlemsprosenten for Den norske kirke ca 50 prosent i Østre Aker prosti. I enkelte menigheter er medlemsandelen ned mot 40 prosent. For Domprostiet er gjennomsnittet noe høyere, ca 60 prosent, men her er prosenten lavere i enkelte menigheter, særlig i Bydel Gamle Oslo. Mortensrud og Klemetsrud menigheter i Søndre Aker prosti har en medlemsandel på henholdsvis 33,4 % og 32,4 %.

Den religiøse og livssynsmessige kontekst som menigheter i et religiøst og kulturelt mangfold vil leve og virke innenfor blir derfor sterkt preget av:

- Islam med stor grad av synlighet i lokalsamfunnene, samt flere andre ikke-kristne religiøse livssyn
- En stor bredde i antall kristne trossamfunn, mange av dem etnisk baserte migrantmenigheter, få av dem med evangelisk-luthersk preg. Den katolske kirke har de siste årene økt kraftig, mest på grunn av arbeidsinnvandring.
- En økende andel av befolkningen som tilhører ikke-religiøse livssynssamfunn eller intet tros- eller livssynssamfunn.

I særlig grad innen Østre Aker prosti, men til en viss grad også Bydel Gamle Oslo i Domprostiet, vil dette livssynspreget kombineres med stort etnisk mangfold. I Groruddalen har befolkningen en opprinnelse i ca 170 ulike nasjonaliteter med en bakgrunn i ca 200 språk.

Videre er det grunn til å nevne at forskjellene i levekår og sosiale forhold generelt mellom Østre Aker og deler av Domprostiet på den ene siden, og resten av Oslo for øvrig er til dels store.

Denne situasjonen og utviklingstrekkene stiller menighetene overfor flere utfordringer:

- Finne former for å synliggjøre det kirkelige nærvær gjennom formidling av evangeliet og omsorg i nærmiljøet
- Være et kristent fellesskap som omfatter de dømte innen menigheten, særlig der hvor disse er i en minoritetssituasjon i sitt miljø
- Gjøre menighetsfellesskapet og kirkene til møteplasser og lokalsamfunnsinstitusjoner i nærmiljøene
- Konkretisere den økumeniske utfordringen gjennom tiltak på lokalplanet, herunder å inkludere kristne innvandrere i menighetsfellesskapet
- Gjøre religionsdialogen og sameksistensen med de ulike ikke-kristne religiøse trossamfunnene til en del av kirkens virksomhet i lokalsamfunnet
- Finne nye former for misjonsvirksomhet overfor mennesker uten tilknytning til noen form for religion eller livssyn.

Dette er utfordringer vi som bispedømmeråd og menigheter gjennom strategiske satsinger må møte i årene som kommer. Det er arbeidet med disse utfordringene i det pågående prosjektet med struktur og organisering av kirken i Oslo.

2.1.2 Befolkningsutvikling i Oslo bispedømme 2011/2012 – 2030

Vi har også valgt å gjøre et dypdykk i befolkningsutviklingen i Asker, Bærum og Oslo. I det pågående arbeidet med struktur og organisering er befolkningsutviklingen et annet viktig premiss. Da bispedømmerådet i 2009 vedtok ny bemanningsplan for presteskaper ble det gjort med basis i medlemstall og gjeldende sokneinndeling. Det ble ikke tatt hensyn til forventet befolkningsutvikling. Det er derfor viktig å gå grundig inn i dette nå med tanke på organisering av kirken i Oslo og fremtidig bemanning i begge arbeidsgiverlinjer.

Forventet befolkningsvekst i Asker kommune 2011 - 2030

I Asker kommune, dvs Asker prosti, forventes følgende befolkningsvekst ut fra alternativet MMMM Middels nasjonal vekst¹¹:

- Befolkning i 2011: 55 284
- Befolkning i 2020: 62 635, dvs en økning på 7 351 fra 2011 til 2020
- Befolkning i 2030: 68 849, dvs en økning på 13 571 fra 2011 til 2030

Med en antatt medlemsandel på 60 prosent gir det en økning i Den norske kirkes medlemstall i Asker kommune fra 2011 til 2030 på *ca* 8 200.

¹¹ Kilde: Akershusstatistikk 2011. Akershus fylkeskommune

Forventet befolkningsvekst i Bærum kommune 2011 – 2030

I Bærum kommune, dvs Bærum prosti, forventes følgende befolkningsvekst ut fra alternativet MMMM Middels nasjonal vekst¹²:

- Befolkning 2011: 112 789
- Befolkning 2020: 125 760, dvs en økning på 12 971 fra 2011 til 2020
- Befolkning 2030: 136 803, dvs en økning på 24 014 fra 2011 til 2030

Med en antatt medlemsandel på 60 prosent gir det en økning i Den norske kirkes medlemstall i Bærum kommune fra 2011 til 2030 på *ca 14 500*.

Forventet befolkningsvekst i Oslo kommune 2012 – 2020/2030

I Oslo kommune, dvs prostiene Nordre Aker, Østre Aker, Domprostiet, Søndre Aker og Vestre Aker, forventes følgende befolkningsvekst ut fra det såkalte Hovedalternativet:

Befolkningsfremskriving 2012 – 2030. Oslo¹³:

	2012	2020	2030
0 – 18 år	128 457	150 497	173 137
19 – 49 år	314 876	352 654	389 707
50 – 66 år	105 797	118 504	139 437
67 år +	62 308	74 448	91 568
Sum	611 337	696 103	793 849
2012 – 2020		+ 84 766	
2012 – 2030			+ 182 512

Tabellen viser at Oslos befolkning anslagsvis vil øke med over 80 000 personer fra 2012 til 2020. Fra 2012 til 2030 vil den øke med over 180 000 personer.

Oslo vil dermed om ca 18 år være en by med bortimot 800 000 innbyggere, mot nå litt over 600 000.

Med en antatt medlemsandel på 50 prosent gir det en økning i Den norske kirkes medlemstall fra 2011 til 2030 på *ca 91 300*.

Dersom en bryter disse tallene ned på bydelsnivå blir det i særlig grad i bydelene Gamle Oslo, Alna og Grünerløkka hvor veksten blir stor. Også i bydelene Bjerke, Frogner, Nordre Aker og Nordstrand blir det en viss vekst.

Se vedlegg tabell for oversikt over forventet befolkningsvekst i de enkelte bydeler 2012 – 2020.

Samlet vekst i Oslo bispedømme 2012 - 2030

Den samlede veksten i Oslo bispedømme, både i befolkning og i antatt medlemstall, fra 2012 til 2030 blir etter dette:

¹² Kilde: Akershusstatistikk 2011. Akershus fylkeskommune

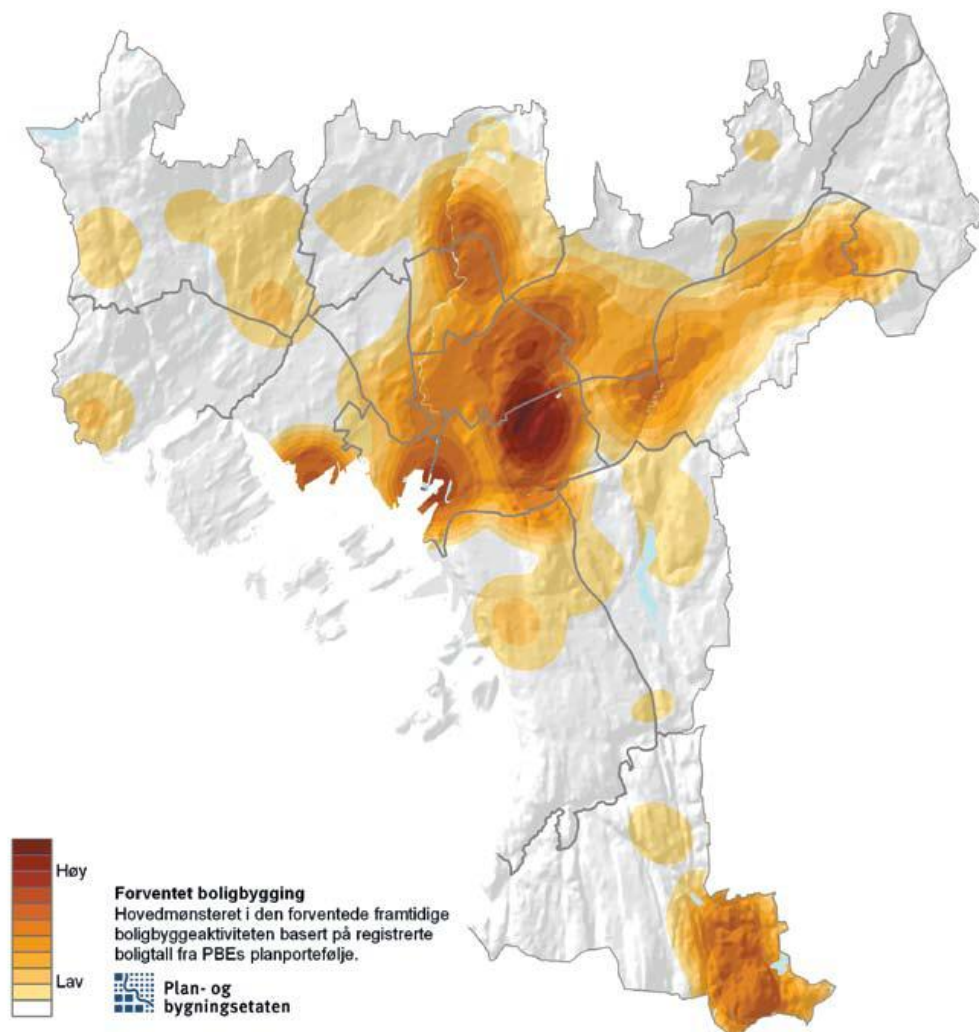
¹³ Befolkningsfremskrivingen bygger på det såkalte Hovedalternativet. Kilde: Oslostatistikken. Oslo kommune

Befolkningsvekst og antatt vekst i medlemstall 2012 – 2030. Oslo bispedømme

	Befolkningsvekst	Antatt vekst i medlemstall ¹⁴
Asker kommune	+ 13 571	Ca 8 200
Bærum kommune	+ 24 114	Ca 14 500
Oslo kommune	+ 182 512	Ca 91 300
Sum Oslo bispedømme	+ 220 197	Ca 114 000

Ut fra de forutsetninger som er lagt til grunn vil medlemstallet i Oslo bispedømme øke med ca 114 000 fra 2012 til 2030.

Som det framgår av figuren nedenfor vil boligutbyggingen i årene framover konsentreres om visse deler av Oslo.

¹⁴ For Asker og Bærum er det antatt at 60 prosent av befolkningen er medlem av Den norske kirke, for Oslo kommune antas det en medlemsandel på 50 prosent

Ferdigstilte nye boliger i samtlige prostier i Oslo kommune 2012 - 2020

Det vises til vedlegg til årsmeldingen for informasjon om forventet antall ferdigstilte boliger fordelt på prosti og menigheter. Her fremgår det også når utbyggingen i de ulike menighetene forventes å komme.

Antatt antall ferdigstilte nye boliger i prostiene i Oslo kommune¹⁵:

Prosti	2012 – 2015	2016 – 2020	Sum
Vestre Aker prosti	2 293	1 853	4 146
Nordre Aker prosti	5 451	3 804	9 255
Østre Aker prosti	1 693	5 463	7 156
Domprostiet	6 753	7 425	14 178
Søndre Aker prosti	1 881	1 874	3 755
Sum	18 071	20 419	38 490

Med en bofrekvens på 2,35 vil det bli en netto befolkningstilvekst i:

- Vestre Aker prosti på ca 9 700 personer fra 2012 til 2020. Over halvparten av veksten vil komme før 2016.
- Nordre Aker prosti på over 21000 personer fra 2012 til 2020, i stor grad konsentrert om menighetene Hasle, Sinsen og Torshov. En stor del av veksten vil komme i perioden før 2016.
- Østre Aker prosti på over 16 000 personer fra 2012 til 2020 i Østre Aker prosti, i stor grad konsentrert om menighetene Furuset, Haugerud og Østre Aker. Veksten vil særlig komme i perioden etter 2015.
- Domprostiet på ca. 33 000 personer fra 2012 til 2020 i stor grad konsentrert om Gamlebyen, Kampen, Domkirken og Frogner menigheter. Ca halvparten av denne tilveksten vil komme fram til 2015.
- Søndre Aker prosti på ca 8 800 personer fra 2012 til 2020. Veksten vil fordele seg noenlunde likt gjennom perioden.

Den antatte befolkningsutviklingen tilsier at det i Oslo bispedømme vil være behov for flere stillinger i begge arbeidsgiverlinjer. Det vises til årsmeldingens omtale av bemanningsplan for presteskaper. Vi vil også peke spesielt på behovet for flere diakonstillinger i menigheter med en flerkulturell og flerreligiøs befolkning.

2.2 Kirkelig demokrati – kirkevalget 2011

Resultatmål: Kirkerådet og bispedømmerådene skal tilrettelegge for at demokratireformen gjennomføres i Den norske kirke, jf. Kirkevalgene i 2011. Målet for demokratireformen er at kirkens organer får en sterkere demokratisk legitimitet og forankring blant kirkemedlemmer.

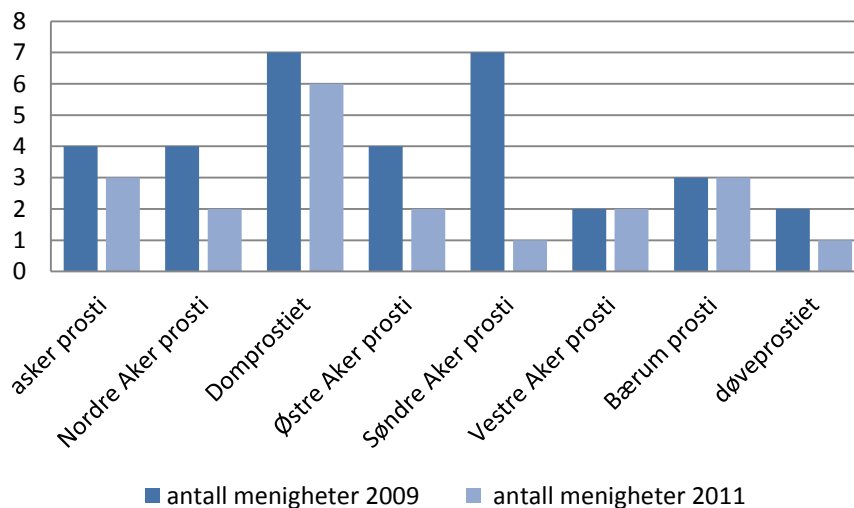
Styringsparametere: Etablering av reelle valgmuligheter, kirkevalg samtidig med offentlige valg, økt bruk av direkte valg og forsøk med ulike valgordninger til bispedømmeråd/Kirkemøtet.

¹⁵ Kilde: Boligstatistikken. Oslo kommune

Forberedelsesfase

Oslo bispedømme gjennomførte direkte valg av leke representanter til Oslo bispedømmeråd både i 2009 og i 2011. Med bakgrunn i erfaringene fra kirkevalget i 2009 startet forberedelsene til valget i 2011 tidlig. Motivasjonen til å gå i gang med et nytt kirkevalg bare to år etter det forrige, var i noen menigheter en utfordring. Denne mangelen på motivasjon kan ha vært utslagsgivende når det gjelder antall menighetsråd som sendte inn forslag på kandidater til nominasjonskomiteen for leke. Av totalt 79 mulige forslagsstillere, mottok nominasjonskomiteen en liste på 24 kandidater foreslått av i alt 21 forslagstillere (svarprosent 26,5 %). Nominasjonskomiteen vurderte i tillegg kandidater foreslått av nominasjonskomiteens medlemmer. I 2009 fikk komiteen 36 forslag til kandidater fra 34 forslagstillere (svarprosent 43 %).

Diagrammet nedenfor viser antall menigheter i hvert prosti som leverte inn forlag til kandidater i 2009 og 2011:

- Et viktig ledd i en demokratisk prosess fram mot valg er nominasjonsfasen. Det er problematisk at de forslagsberettigede til valget i 2011 i så stor grad ikke bruke retten til å fremme kandidater.

Nominasjonskomiteen for leke presenterte en kandidatliste på 18 navn. 16,7 % under 20 år, 44,4 % kvinner. Alle prostiene var representert på listen. Ordningen med supplerende nominasjon førte til at to nye navn ble tilføyd listen over kandidater til leke medlemmer til bispedømmerådet. Det ble ikke meldt inn supplerende kandidater til valget på leke ansatte eller geistlige.

Informasjon- tiltak og effekt

Alle erfaringer fra 2009 tilsa at informasjonen måtte bedres på alle nivå, og da spesielt kandidatinformasjonen. Oslo bispedømme utarbeidet en egen informasjonsplan, i tillegg til informasjonsplaner- og tiltak fra sentralt hold. Kommunikasjonsrådgiverne i Oslo bispedømme og Kirkelig fellesråd i Oslo og valgansvarlig ved bispedømmekontoret samarbeidet om planen som omfattet:

- Informasjonstiltak og støtte til menighetene, stoff til menighetsbladene
- Kontakt med lokalaviser og andre lokale medier

- Utarbeidelse av nettpresentasjon, brosjyremateriell, kandidatpresentasjon
- Opprettelse av facebook sider
- Debattmøte på Litteraturhuset
- Støtte til kandidatenes profilering

På grunn av sykemeldinger ble planen ikke fulgt opp etter intensjonen. Likevel ble en del av tiltakene satt i verk, som kontakt med lokalaviser, kursing av bispedømmerådskandidater i regi av kommunikasjonsbyrået Burson-Marsteller, innrykk av annonser, trykking av brosjyrer, mv. Kandidater til OBDR-valg og menighetsrådsvalg ble invitert til kick-off -presentasjon på arrangementet OsloHimmel i mai måned. Debattmøtet som var planlagt på Litteraturhuset fikk ikke det lokale preget som var utgangspunkt. Kandidater til bispedømmerådet fra Asker og Bærum arrangerte debattmøte i Asker kulturhus. Studentmenigheten arrangerte også et debattmøte.

Syv av bispedømmerådskandidatene opprettet facebook profiler. Flere av kandidatene ble også promotert via listene til interessegruppene MorFarBarn og Raus folkekirke.

Nominasjonskomiteens hadde ansvar for å utarbeide aktuelle spørsmål og innhente informasjon fra kandidatene. Dette arbeidet er bredt omhandlet i evalueringsrapporten for kirkevalget s 75 ff (www.kirken.no). Presentasjon av kandidatene ble lagt ut på fellesråd, bispedømme og kirkevalgets nettsider. Informasjonen var forholdsvis lett tilgjengelig for den nettvante. Tilbakemeldinger før og etter valget var likevel så godt som entydige: Informasjonen var vanskelig å få tak i for mange.

- OBDR har mange muligheter for å utvikle og forbedre informasjonsstrategien til neste valg, med utgangspunkt i informasjonsplanen som ble utformet til kirkevalget 2011.

Forhåndsstemming

Forhåndsstemmingen foregikk i de enkelte menigheter fra 10. august. Kirketorget i Bærum og felleskontorer i KfiO-området tok også i mot forhåndsstemmer. I 2009 kom det fram ønske fra menigheter i Oslo om et sentralt sted for forhåndsstemming til kirkevalget, samlokalisert med forhåndsstemming på Oslo Rådhus. Valgrådet undersøkte muligheten for å etablere et sted for forhåndsstemming for hele landet. Bystyrets sekretær åpnet for dette i Oslo rådhus. Kirkevalget sentralt kunne imidlertid ikke følge opp med økonomi og valgrådet valgte å legge saken på is. Studentprestene på Blindern arrangerte forhåndsvalg 4. september. Om lag 50 stykker benyttet seg av denne anledningen.

- Utfordringene knyttet til forhåndsstemmegivingen, lokaler, åpningstider, ressurser mv. ble ikke tilfredsstillende løst i 2011. Adgangen til å gi forhåndsstemme var ikke tilpasset velgerne og mange som ønsket å avgi forhåndsstemme fikk ikke gjort dette på grunn av vanskelige åpningstider.

Valglokaler

I Oslo bispedømme var det ved kommunevalget 2011 i alt 160 valgkretser. Hver menighet hadde slik i snitt over to valgkretser å betjene, et par så mange som seks. Ansvarlige for det praktiske arbeidet med tilrettelegging av lokalene var fellesrådene i Oslo, i Asker og i Bærum. Samarbeidet mellom lokal kontakt ved valglokalene og menighet gikk stort sett godt. Det må imidlertid arbeides videre slik at

alle valglokalene til kirkevalget har en universell utforming. Det var bare syv av de offentlige valglokalene hvor det ikke samtidig var kirkevalg.

I 2009 valgte fem av 72 menigheter i bispedømmet å gjennomføre valg i eget lokale uten samlokalisering med offentlig valg. Oppslutningen om valget var lavt i disse menighetene. I 2011 valgte to av menighetene av praktiske årsaker denne løsningen.

Menighetene samarbeider om valgfunksjonærer der det er sammenfallende stemmekretser. Likevel ble det en stor belastning for mange å stille tilstrekkelig mengde med funksjonærer. Belastningen var særlig stor innenfor Oslo fellesrådsområde, siden Oslo kommune arrangerte valg over to dager. Mange menigheter har meldt tilbake at den økonomiske kompensasjonen til valgfunksjonærene burde være mer lik den valgfunksjonærene ved offentlige valg mottar.

Opptelling/registrering av stemmer

Valgrådet arrangerte kurs for sentrale personer knyttet til valgavvikling og opptelling. Kurset fikk jevnt over dårlig tilbakemelding fra de ca.120 deltakerne. På tross av dette utførte valgstyrene og stemmestyrene en flott jobb i stemmelokalene og ved opptellingen. Antall forkastede og blanke stemmer til bispedømmerådsvalget var høyt, men langt under landsgjennomsnittet, 2,2 % blanke og 1,3 % feil utfylte stemmesedler (landsgjennomsnitt: 6,5 % blanke og 2,7% feil utfylt). Informasjon og opplæring synes slik å ha fungert tilfredsstillende. Den korte fristen for innlevering av stemmesedler til valgrådet ble overholdt. Langt de fleste menighetene fikk også registrert valgresultatet innen tidsfristen, tross de store problemene som oppsto sentralt med den elektroniske rapporteringen.

Den manuelle registreringen av stemmer til bispedømmerådet ble utført av staben ved Oslo bispedømmekontor og elever fra Hartvig Nissen videregående skole i Oslo. Opptellingen forgikk over drøyt fem hektiske dager. Kirkerådets mal for registrering fungerte godt, men på grunn av stemmesedlens utforming var det viktig at valgrådet kom tidlig inn i prosessen og vurderte godkjente og forkastede stemmer. Opptellingen ble sikret ved at det alltid var to personer til stede ved hver registrering. Det var likevel ikke mulig å forsikre seg om at det ikke ble foretatt feilregistreringer. Den elektroniske opptellingen på Universitetets senter for informasjonsteknologi (USIT) foregikk uten for problemer ved valget av geistlig og lek ansatt representant.

- For valget i 2015 bør det arbeides fram en løsning med elektronisk registrering av stemmesedlene.

Antall stemmer 2009/2011:

Målsettingen for kirkevalget 2011 var tangering eller øking av antall avlagte stemmer fra 2009. Resultatet ble en svak nedgang. I 2011 var det 383400 stemmeberettigede i Oslo bispedømme.

År	Oppslutning mr.valg, Oslo bd	Hele landet	Oppslutning Oslo bispedømmeråds	Hele landet
2009	8,3%	13,1%	7,5%	9,8%
2011	8,1%	13,4%	7,3%	10,6%

Erfaring fra kurs og opplæring

I forbindelse med gjennomføringen av kirkevalget ble det avholdt:

- Prostivise kurs for menighetsråd; tema igangsetting, valg til nominasjonskomite (91% av menighetene til stede.)
- Kurs for bispedømmeråds kandidater i regi av Burson-Marsteller om mediestrategi (ca halvparten møtte)
- Kurs for valgfunksjonærer/stemmestyrene (om lag 120 til stede)
- Prostivise kurs for nyvalgte menighetsråd

De prostivise kursene for menighetsråd i Oslo fellesråds-område hadde god oppslutning og tilbakemeldingene var positive mht informasjon som ble gitt både til avvikling av valg til menighetsråd og valg til bispedømmeråd. Tilbakemelding fra Bærum prosti var negative ut fra det at menighetene ikke fikk nok informasjon til sine lokale utfordringer, og bispedømmerådsvalget var uinteressant for mange. Erfaringen tilsier at fellesrådene i Asker og Bærum bør trekkes inn i lignende kurs, for å informere om menighetsrådsvalg i disse prostiene. Kurs for valgfunksjonærer og stemmestyre er tidligere omtalt i rapporten. I samarbeid med fellesrådene ble det avholdt prostivise kurs for nye menighetsråd. Oppmøtet var godt, tilbakemeldingene var også gode.

Valg til døvekirken representant til Oslo bispedømmeråd

Nominasjonskomiteen for leke hadde også ansvar for liste med fem kandidater til valg av døvekirken representant til Oslo bispedømmeråd. Komiteen fikk bare inn forslag på to kandidater, og en av dem trakk seg rett før det indirekte valget tok til. Døvekirken menighetsråd ble oppfordret til å vise på stemmeseddelen om de hadde tillitt til den kandidaten som gjenstod. Menighetsrådene fulgte opp dette og viste kandidaten tillit.

- Det er uheldig at Døvekirken i valgperioden 2012-2015 ikke har vararepresentant til bispedømmerådet. Oslo bispedømmeråd bør sammen med døvekirken og Kirkerådet, arbeide videre med de utfordringer som må løses for at valg av representant til bispedømmerådet blir etter intensjonen

Samlet og generell vurdering

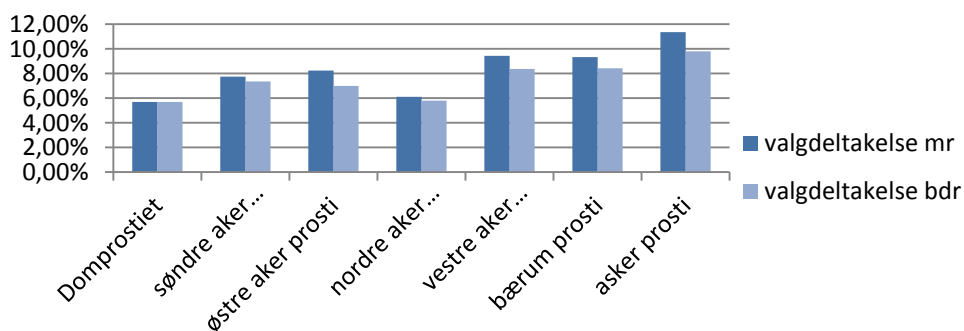
Kirkevalget 2011 har blitt gjenstand for en omfattende evaluering, ført i pennen av Stiftelsen kirkeforskning KIFO og Institutt for samfunnsforskning som var bidragsyter i arbeidet med evalueringen. Sammenfatningen konkluderer med at reformen har ført til at betydelig flere kirkemedlemmer er mobilisert og at bredden blant valgte medlemmer i bispedømmeråd og menighetsråd har økt. Bredden og deltakelsen styrker demokratisk legitimitet. Samtidig slås det fast at de reelle valgmuligheter svekkes på grunn av mangel på kandidater, mangel på informasjon om kandidater og komplisert valgordning. Disse konklusjonene samsvarer med erfaringene i Oslo bispedømme. Samtidig har kirkevalget i Oslo spesielle utfordringer som viser seg ved generell lav stemmeprocent og ujevn geografisk fordeling av representanter i det valgte rådet. Tabellen nedenfor viser at fire prosti med over 60.000 stemmeberettigede medlemmer hver, har 10 av i alt 13 leke representanter (faste og vara) i bispedømmerådet. Av tre prosti med et lavere antall stemmeberettigede medlemmer, er Asker eneste prosti med en fast representant. Østre Aker prosti har lavt medlemstall, men en forholdsvis høy prosentvis deltakelse i valget. Den høye prosentvise deltakelsen ga likevel et lavt antall stemmeberettigede, og valget gikk ikke de lokale

representantenes vei. Dette er et perspektiv ved valgordningen som bør følges opp og evalueres før valget i 2015. Ved det indirekte valget av ansatte representanter ble til slutt Østre representert ved valg av geistlig.

Prosti	Stemmeberettigede bdr 2011	Antall stemmer bdr 2011	Antall stemmer % 2011	Lek i rådet fast + vara-repr 2011	Lek i rådet fast + vara 2009
Bærum	63 476	5 349	8,40 %	1+1	0+0
Østre Aker	45 759	3 186	7,00 %	0+0	0+0
domprostiet	60 887	3 459	5,70 %	2	1+1
søndre aker prosti	63 635	4 685	7,36 %	3+1	1+0
nordre aker prosti	56 729	3 314	5,80 %	0+2	2+4
vestre aker prosti	60 927	5 107	8,38 %	0+2	1
Asker	31 398	3 090	9,80 %	1+0	2+1

I tabellen ovenfor er det tatt med en oversikt over representantenes prostitilhørighet i 2009. Her vises det også en ulik fordeling mellom prostiene. Både Østre Aker og Bærum prosti står uten representanter, mens hele 6 representanter (2 faste og 4 vara) var bosatt i Nordre Aker.

Diagram: Valgdeltagelse per prosti til menighetsråd og bispedømmeråd

Gjennomføringen av kirkevalget 2009 og 2011 har samlet sett vært vellykket i Oslo bispedømme. Valgdeltakelsen til kirkelige valg har økt med over 500 % i forhold til valget i 2005, hvor kun 1,5 % de stemmeberettigede deltok ved menighetsrådsvalget. Mange nye mennesker ble mobilisert til kirkelig deltakelse, både som kandidater og funksjonærer. Gjennomføringen har skapt engasjement og samhold. Demokratiet er styrket i Oslo bispedømme, slik det er beskrevet i sluttrapporten: «Samlet sett har demokratireformen ikke bare mobilisert betydelig flere kirkemedlemmer som velgere, den har også mobilisert en bredere sammensatt gruppe av velgere, både politisk og kirkelig. (Evalueringsrapporten s.41)

- Menighetene melder tilbake om at kirkevalg i 2011 var langt lettere å gjennomføre enn i 2009. Noe skyldes rutine, annet store forbedringer på hjelpeløsninger fra sentralt hold. Men fremdeles meldes det om adskillig timer som må avspaseres, og om til tider høyt frustrasjonsnivå. Noe av frustrasjonen går på noe så enkelt som samkjøring av adresser til hvem som skal ha informasjon: Kirkerådet, bispedømmerådene og fellesrådene bør finne ut av det til neste valg.

Det tar tid å bygge en demokratisk struktur, mye må arbeides med fram til gjennomføringen av nytt kirkevalg. Som det er nevnt i denne rapporten; Et viktig ledd i en demokratisk prosess fram mot valg er nominasjonsfasen. Vår erfaring om at langt færre i 2011 enn i 2009 benyttet seg av muligheten til å fremme kandidater, bør bidra til at det fokuseres på denne delen av forberedelsen fram mot neste kirkevalg, slik at også nominasjonsfasen blir preget av demokrati og mangfold.

- De nasjonale rapportene peker på de viktige utfordringene som ligger i valgordning og informasjonsarbeid. Oslo bispedømme ønsker også at de spesielle utfordringene som storbyene står overfor, blir et satsingsområde for Kirkerådet fram mot planleggingen av kirkevalget 2015.

Kilde: Evaluering av demokratireformen i Den norske kirke - sluttrapport fra KIFO, Stiftelsen kirkeforskning - januar 2012

2.3 Trosopplæring

Målet for trosopplæringen i Oslo bispedømme er et systematisk og sammenhengende tilbud om trosopplæring for alle dømte fra 0 til fylte 18 år, med et opplæringstilbud på 315 timer som veiledende norm for den enkelte menighet/ samarbeidsenhet.

Arbeid med trosopplæring 2011

Oslo bispedømmeråd, gjennom sine to rådgivere for trosopplæring, følger daglig opp alle menigheter som er i reformens gjennomførings- og mellomfase. Dette gjøres gjennom møter, telefonsamtaler og e-poster. Rådgiverne har i 2011 vært mye ute i menighetene både på menighetsrådsmøter, stabsmøter, styringsgrupper og på noen enkelte trosopplæringsarrangement. De har i 2011 hatt flere besøk/ samlinger med menigheter (frivillige/ ansatte) enn tidligere år, noe som anses som svært tjenlig i den fasen man nå er i. I 2011 har det vært spesielt fokus på oppstart av trosopplæring for menighetene i dødeprostiet og Oslo domprosti, samt avsluttende planarbeid i Asker og Nordre Aker prostier. Dette er gjort gjennom innføringskurs, drøftingsmøter, informasjonsmøter og diverse plansamlinger, primært avholdt ute i lokalmenighetene. Bispedømmets spesialprest for inkluderende kirkeliv bidrar også sterkt inn i arbeidet med innføringen av reformen. På denne måten forsøker man å sikre trosopplæring for alle uansett funksjonsnivå. Spesialpresten deltar også som ansvarlig rådgiver lokalt i ulike konfirmantopplegg i flere av Oslo bispedømmes prostier. Oslo bispedømmeråd tildelte i 2011 trosopplæringsmidler til 55 menigheter, dette tilsvarer til sammen 30 samarbeidsenheter.

Utfordringer fremover

Den største utfordringen for utviklingen av reformen er tempo på opptrappingen. Det er spesielt vanskelig for mellomfasemenighetene som skal mye ned i tildeling. For disse er det vanskelig å lage en plan når man ikke vet hvordan fremtiden blir. Videre er det utfordrende å holde motivasjonen

oppe blant de menighetene som ennå ikke har fått midler. En del av disse menighetene har startet arbeidet med lokal plan og brukt egne midler for å ansette fremtidige trosopplærere. Det er stor grad av utskifting i trosopplæringsstillingene, noe som gjør at man ofte må begynne litt fra starten av. En rekrutteringsprosess tar lang tid, og man kan ha ledighet i stilling opp mot et halvt år. Fellesrådets økonomi tillater ikke at andre stillinger kan gå inn i dette arbeidet ved ledighet.

Resultatindikatorer

Bispedømmerådet skal rapportere på gjennomsnittlig antall timer trosopplæringstilbud i menigheter som er tilført midler i 2011 og gjennomsnittlig deltakerandel (av dømte barn og unge) ved et (representativt) utvalg av trosopplæringstilbudene i menighetene.

Alle menigheter som er i gjennomføring/ mellomfase har fått beskjed om særlig å rapportere på et utvalg av tiltak, disse er:

Alder	Tiltak	Innhold
0 år	Dåpssamtale	Dette gjelder dåpssamtalen før dåp. Det utarbeides en tiltaksrapport som gjør rede for hvordan dåpssamtalen gjennomføres og antall samtaler som er gjennomført i løpet av året.
4 år	Utdeling av bok	Antall som fikk bok. Oppslutningstall for andre elementer i 4-årsfasen (Gudstjeneste/ klubb osv.) kan noteres i merknadsfeltet i tiltaksrapporten.
6 år*	Et tidsavgrenset breddetiltak rettet mot 6-åringer	Eksempler: Dåpsskole 6-årsbok 6-årsklubb Skolestartmarkering
8 år	Tårnagent-helg	Samling for 8 åringer kan være Tårnagnet opplegget
ca. 11 år	LysVåken	Andel deltakere i den/ de inviterte årskullene, uavhengig av alder.
15 år	Konfirmasjon	Antall konfirmerte – fra kirkelig årsstatistikk.
16 år*	Breddetiltak året etter konfirmasjon	Eksempler: Reunion, lederkurs, leir. (Andel regnes ut fra alle dømte/ tilhørende i årskullet, ikke bare de som valgte å bli konfirmert.)

Totalt antall gjennomførte timer

Oslo bispedømmeråd har totalt 24 samarbeidsenheter av i alt 47 menigheter som er i gjennomføringsfase. Oslo bispedømmeråd har fått tall fra Kirkerådet kun for menigheter som kom inn i reformen i 2008 og 2009. Kirkerådets tall inneholder noen feil. En av 2011-menighetene er tatt med, og en menighet har, pga dobbel plan, to forskjellige tall. Disse feilene er tatt ut, og Oslo bispedømmeråd har **et gjennomsnitt på gjennomførte timer** for 2008/2009-menighetene (14 enheter/ 24 menigheter) **på 209**. De lokale planene viser at disse menighetene har totalt **273 timer**

planlagte aktiviteter. Vedlagt årsmeldingen ligger en oversikt over det totale gjennomsnittlige timetall fordelt på 2008- og 2009-menighetene. Retningslinjene for timeantall i den nasjonale planen er 315 timer. Oslo har hatt fokus på at timeantallet skal være reelt og at det skal tas hensyn til lokale forutsetninger. Noen av menigheten har små årskull særlig etter 10 år og vil følgelig ikke bli påkrevd like stort timeantall. Vi anser allikevel at 273 planlagte timer er svært nær 315 timer (dvs det timeantall planen vil utgjøre når alt er gjennomført). Noen av menighetene har flere planlagte timer enn 273 mens noen har færre. Differansen mellom planlagte og gjennomførte timer forklares i med at dette er levende og lokale planer hvor tiltak må prøves ut og opptrappes. Planene for 2008 menighetene ble godkjent i 2011 planene for 2009 menigheten vil godkjennes innen juni 2012. Gjennomføringsmenighetene i Oslo bispedømme har en oppslutning på gjennomsnittlig deltakerandel ved tiltakene på **47 %**. Prosenten er regnet ut fra de tiltak menighetene er etterspurt og for 2008-2009 menighetene tilsvarer det 14 enheter av 24 menigheter. I tallene vi har fått fra Kirkerådet er det kommet inn noen 2010 og 2011 menigheter ved en feiltakelse, disse vil bli korrigeret i kirkerådets rapport til departementet i juni. Til sammenligning hadde menighetene i Oslo bispedømme en oppslutning på gjennomsnittlig deltakerandel ved tiltakene på **40% i 2010**. **I 2010 var det** 14 menigheter som var beregningsgrunnlaget for tallet. Det vil si en økning på 7% men antall menigheter er flere enn i fjor.

Tabellen for tiltakene ser slik ut

	Oslo		
	Døpte i målgruppe	Deltakere	Prosent
Dåpssamtale	2392	2099	88 %
4-årsbok	1564	574	37 %
6 år	731	170	23 %
Tårnagenthelg	857	194	23 %
LysVåken	1687	328	19 %
Konfirmasjon	1389	912	66 %
Etter Konfirmasjon	915	186	20 %
Totalt	9535	4463	47 %

Noen menigheter har ikke gjennomført de tiltak som etterspørres og menighetene rapporterer også på andre tiltak de gjennomfører. Det er derfor viktig å presisere at dette kun representerer noen utvalgte tiltak som ikke synliggjør alt av aktivitet og tilbud i menighetene.

Hvilke aldersgrupper og hva menighetene kaller de ulike tiltakene varierer en del, eksempel Lysvåken kan et sted være for 9 til 12 år pga små årskull mens et annet sted kun for 11 åringer. Dette fører til at sammenligningsgrunnlaget for tallet blir ulikt. Menighetenes arbeid med innhold og systematisk plan blir heller ikke synliggjort gjennom denne type resultatrapportering. For tre av prostiene i gjennomføring har planarbeidet vært den store viktige jobben i 2011. Rapportering for disse menighetene vil derfor være mye mer reell når de har fått godkjent plan, noe som vil være tilfelle til neste års rapportering.

Godkjente lokale planer i prostiene Asker og Nordre Aker

Vi har i 2011 godkjent 10 lokalplaner for til sammen 13 menigheter. De godkjente planene er fra følgende menigheter/ samarbeidsenheter

- 1) Grefsen menighet
- 2) Tonsen menighet
- 3) Sagene/ Iladalen menigheter
- 4) Torshov/ Lilleborg menigheter
- 5) Asker menighet
- 6) Heggedal menighet
- 7) Østenstad menighet
- 8) Holmen menighet
- 9) Vardåsen menighet
- 10) Paulus/ Sofienberg menigheter (denne ble godkjent helt i slutten av året)

2.4 Gudstjenestereformen

Gudstjenestereformen stod i fokus for arbeidet med gudstjenestelivet i Oslo bispedømme i 2011, og det ble lagt vekt på å følge opp sentralkirkelige føringer og vedtak. Det er arbeidet ut fra målet for gudstjenestereformen som er at «Kirkens gudstjenesteliv skal fornyes slik at det gir rom for større fleksibilitet og valgfrihet i menighetene, mer involvering fra flere deltakere og sterkere stedlig forankring.»¹⁶

Fagdager

Biskopen arrangerte i juni 2011 en todagers fagsamling for prester, kateketer, diakoner og kantorer/kirkemusikere med gudstjenestereformen i fokus. Siden reformen er tenkt å involvere og engasjere bredt i menighetene, var det viktig å la alle de vigslede ansatte møtes og få del i den samme inspirasjon og informasjon. Tilbakemeldingene har vært svært positive – både når det gjelder fellesskapet og temaene. (Til dette, se også under pkt 3.3)

Kurs for kirkelig ansatte

Fra sentralt hold ble det lagt opp til at bispedømmene skulle gjennomføre en omfattende kursvirksomhet om reformen. Norges Musikkhøyskole, Det teologiske menighetsfakultet, Den norske kirkes presteforening og Kirkens arbeids- og interesseorganisasjon arrangerte derfor kursholderkurs for utvalgte prester og kirkemusikere en uke i august/september 2011. En oppfølgingsuke arrangeres i mars 2012.

¹⁶ Vedtak i Kirkemøtet 2011

Deltakere på prostivise kurs for prester, kirkemusikere, diakoner og kateketer¹⁷

Menighet	Antall menigheter til stede	Antall menigheter i prostiet	Antall prester til stede	Antall ansatt i FR*
Asker	5+1**	5	10+1**	20
Bærum	10	10	20	35
Vestre Aker	12	12	28	26
Nordre Aker	8	8	19	16
Østre Aker	12	12	29	19
Søndre Aker	12***	12	24	21
Domprostiet	11	13	16	12

*diakoner, kirkemusikere, kateketer

**Feltprestkorpsset

***Noen av deltakerne representerte to menigheter med felles stab.

Fra Oslo bispedømme deltok tre prester og tre kirkemusikere som utgjorde tre kursholderteam. I tillegg deltok en døveprest, en kirkeverge og kirkefagsjefen. De tre kursholderteamene holdt i løpet av høsten 2011 et todagerskurs for prester, kateketer, diakoner og kirkemusikere i hvert av de sju prostiene. Oslo bispedømme valgte her å videreføre det tverrfaglige perspektivet fra fagdagene i de prostivise kursene. 70 av bispedømmets 72 menigheter var representert, dvs 97 prosent. I tillegg var Feltprestkorpsset representert med en person. 146 prester og 149 fellesrådsansatte, dvs i hovedsak kirkemusikere, diakoner og kateketer, deltok. Dette viser en god tverrfaglig oppslutning som det er all grunn til å være fornøyd med.

I forlengelsen av dette er det i februar 2012 gjennomført fire kveldskurs som samlet menighetsråd og gudstjenesteutvalg fra alle prosti. 67 av bispedømmets 72 menigheter, dvs 93,6 prosent, var representert på kursene. Det totale deltakerantallet var på ca 340. Det utgjør anslagsvis 52,5 prosent av råds- og utvalgsmedlemmene i bispedømmet.¹⁸

Ordinerte prester som ikke er ansatt av Oslo bispedømmeråd, får tilbud om kurs i mars 2012.

Det har vært et godt samarbeid med prost/prostesaksbehandler og alle de kirkelige fellesrådene i gjennomføringen av kursene.

Alle prester i fast tjeneste fikk tilsendt nytt liturgisk materiale: permer med musikalsk materiale og annet liturgisk stoff, samt Bibel 2011 ved utgivelsen i november 2011. Fellesrådene sørget for liturgisk materiell til kirkemusikerne og kirkene.

Oslo bispedømmes nye hjemmesider er en viktig kanal for løpende informasjon om tidsplaner og ressurser for det lokale gudstjenestearbeidet (www.kirken.no/oslo).

¹⁷ Uoffisielle tall hentet fra kursarrangørene i prostiene.

¹⁸ Uoffisielle tall basert på antall frammøtte på kursene.

Vekt på reformens kjerneverdier

I kursene har en lagt vekt på reformens kjerneverdier: stedegenhet, involvering og fleksibilitet. Dette er samlet i slagordet: *Sammen for Guds ansikt*. En har pekt på gudstjenesten som knutepunkt for alle menighetens arbeidsområder, slik som blant annet trosopplæring, diakoni, musikk, andre kulturuttrykk og misjon. En har lagt til grunn reformens brede perspektiv med vekt på involvering av personer med ulike innsteg til gudstjenestelivet. Tilbakemeldinger så langt tyder på en positiv holdning til grunntanken i og arbeidet med gudstjenestereformen både hos ansatte og hos frivillige i menighetsråd og gudstjenesteutvalg.

Første søndag i adventstiden 2011 gikk startskuddet for reformen i menighetene, og ny Tekstbok med tekster fra Bibel 2011 ble tatt i bruk. Menighetene i bispedømmet er imidlertid på svært forskjellige steder i reformarbeidet. Ni menigheter i Oslo bispedømme var prøvemenigheter i forsøksperioden. Noen var likevel kommet langt i arbeidet med en stedegen gudstjenesteordning og var godt forberedt før første søndag i adventstiden, slik som blant annet Torshov og Bekkelaget menigheter. De fleste nye menighetsråd og gudstjenesteutvalg har imidlertid et betydelig arbeid foran seg. Fra sentralkirkelig hold er det lagt opp til at biskopen skal ha godkjent de lokale grunnordningene for alle menighetene innen første søndag i adventstiden 2012. Det innebærer at menighetene i Oslo bispedømme har en frist til 20. september 2012 for å sende inn sine lokale grunnordninger tjenestevei til biskopen. Mange målbærer en bekymring for at tiden blir for knapp til å få i stand gode og involverende prosesser lokalt, slik reformen forutsetter. En del menigheter vil derfor trolig benytte seg av muligheten til å søke om å få godkjent en foreløpig lokal grunnordning.

Døvekirkene

I tråd med gudstjenestereformen i Den norske kirke er det satt i gang arbeid i Døvekirken med en tilsvarende gudstjenestereform på norsk tegnspråk. På Døvekirkenes fellesmøte i mai 2011 ble det vedtatt at Kirkemøtets grunnlagstenkning og materiell er retningsgivende også for døvekirkenes gudstjenestearbeid¹⁹. På denne bakgrunn er det utarbeidet en plan for gjennomføringen av gudstjenestereformen i Døvekirken som ble vedtatt av Døvekirkenes fellesråd i desember. Målsettingen er å innføre gudstjenestereformen på norsk tegnspråk første søndag i adventstiden 2015²⁰. Følgende elementer anses som viktige: visuell poesi/salmer, visuell dans/ballett, visuelt kunstnerisk uttrykk og oversettelse av tekstrekken til tegnspråk. I tråd med Oslo bispedømmes kursing av ansatte høsten 2011 holdes et todagerskurs for ansatte i døvekirkenes i februar 2012.

Gudstjeneste- og nattverddeltakelse

2011 bar preg av forberedelse til de lokale prosessene som hovedsakelig vil finne sted i menighetene og prostiene i 2012 og framover. Et av målene med reformen er økt gudstjeneste- og nattverddeltakelse. Det er langsiktige mål som først vil kunne registreres når reformen har vært i funksjon i to til fire år. I underpunktet *Gudstjenester og nattverd* under kapittel 1.1 i årsmeldingen redegjøres det for utviklingen i når det gjelder gudstjeneste- og nattverd-deltakelse i løpet av det siste tiåret. Dette gir god bakgrunn for på sikt å kunne

¹⁹ Døvekirkenes fellesmøte 2011 Sak 08/11. Jf «Gudstjenestereform i Døvekirken. Notat til samtale på døvekirkenes fellesmøte 2011».

²⁰ «Møtebok for Døvekirkenes Fellesråd, Sak 49/11», jf «Gudstjenestereform i Døvekirken. Plan for gjennomføring av Gudstjenestereform i Døvekirkenes Fellesråd 7. desember 2011».

vurdere virkningen av gudstjenestereformen i den enkelte menighet og i det enkelte prosti – og for Oslo bispedømme som helhet.

2.5 Organisasjonsutvikling – lokalt forsøks- og utviklingsarbeid

Resultatmål: Bispedømmet skal stimulere til økt organisatorisk samarbeid på tvers av menighets- og kommunegrenser. Målet for et slikt samarbeid er at kirkens lokale forvaltning skal være funksjonell, kostnadseffektiv og brukerorientert.

Styringsparametere: Omfang av forsøks- og utviklingsarbeid i bispedømmet.

Oslo bispedømme har siden 2002 drevet et aktivt utviklingsarbeid gjennom prosjektene Gud i storby og Oslo-prosjektet. Disse er omtalt i egne rapporter og i foregående årsmeldinger for Oslo bispedømme. Arbeidet med å tilpasse kirkens struktur og organisering til en by i rask befolkningsmessig og kulturell endring ble ikke avsluttet med Oslo-prosjektet. «God struktur og hensiktsmessig organisering av kirken» har vært ett av Oslo bispedømmes satsingsområder i 2011 og det vil bli videreført i 2012.

Kirkelig fellesråd i Oslo innførte i september 2011 ny bemanningsplan. Et sentralt kirketorg er etablert for henvendelser om kirkelige handlinger i alle menigheter i Oslo. De tradisjonelle kirketjenerstillingene er avviklet. Menighetsforvalterne har fått endrede arbeidsoppgaver og betjener flere menigheter som følge av at kirketorget ivaretar mange av oppgavene som tidligere ble utført lokalt. Et driftsteam har ansvar for vedlikehold og renhold av kirkene. En konsekvens av omleggingen er at færre fellesrådsansatte har sitt daglige arbeid lokalt i menighetene. Kirkelig fellesråd i Oslo har også funnet det nødvendig å redusere med ti årsverk for å bringe virksomheten i samsvar med tildelte ressurser.

Prost og kirkeforvalter i Østre Aker prosti la våren 2011 frem forslag om ny organisering av kirken i prostiet. Forslaget ble forelagt alle menighetene og deretter oversendt bispedømmerådet med anmodning om å følge opp saken. Østre Aker prosti har hatt den største reduksjonen i antall stillinger, både i preste- og fellesrådslinjen. Utfordringene er størst i Domprostiet og Østre Aker prosti. Vi har derfor i første omgang valgt å konsentrere arbeidet om disse to prostiene.

Med bakgrunn i endringer i befolkningsutviklingen i Oslo og ressursituasjonen i begge arbeidsgiverlinjer – Oslo bispedømmeråd og Kirkelig fellesråd i Oslo (KFIO) – har stiftsdirektøren oppnevnt en arbeidsgruppe til å vurdere og fremme forslag til endring i struktur og organisering av kirken i Oslo. Arbeidet er forankret i Årsplan for Oslo biskop og Oslo bispedømmeråd 2011 pkt 3.1. Otto Hauglin har ledet gruppens arbeid som startet i september 2011.

Målet er at kirkens nærvær styrkes i møte med kirkens medlemmer, kristne innvandrere og mennesker av annen tro.

I mandatet er arbeidsgruppen bedt om å:

- Fremlegge konkrete forslag til endringer i organisering av kirken i Oslo.
- Konsentrere arbeidet til Domprostiet og Østre Aker prosti, samtidig som premisser, mål og kriterier utredes slik at de kan gjøres gjeldende for alle prostier i Oslo bispedømme.
- Beskrive relevante forhold knyttet til teologiske premisser for kirke- og menighetsliv, befolkningsutvikling, flerkulturell utvikling, kristne migrantmenigheter, bemannings- og ressursituasjonen i begge arbeidsgiverlinjer og arbeidsforhold for ansatte i begge arbeidsgiverlinjer.

- På bakgrunn av ovenstående, vurdere og konkretisere blant annet følgende:
Samarbeidende sokn/felles menighetsråd, sammenslåing av sokn, fristilling av kirker, antall forordnede gudstjenester og strategiske satsingsområder.

Arbeidsgruppen gjennomførte i oktober konsultasjoner med alle menighetene i Domprostiet og Østre Aker prosti, proster, kirkeforvaltere og sentralt tillitsvalgte i begge arbeidsgiverlinjer. Bispedømmerådet behandlet en foreløpig rapport i rådets møte 19. desember og gav sin tilslutning til mål, premisser, kriterier og virkemidler for det videre arbeidet. Arbeidsgruppen vil i mars gjennomføre nye konsultasjoner med menighetene i Domprostiet og Østre Aker prosti der konkrete forslag til sammenslåing av sokn, fristilling av kirker, forordning av gudstjenester og strategiske satsingsområder vil bli drøftet. Bispedømmerådet får deretter saken til behandling og vedtaket vil bli sendt på høring til berørte menigheter, Kirkelig fellesråd i Oslo og tillitsvalgte i april – juni 2012. Endelig vedtak i bispedømmerådet er lagt til september. Planen er deretter å videreføre prosessen i de tre øvrige prostiene i Oslo – Søndre Aker, Nordre Aker og Vestre Aker.

Befolkningsutvikling og religiøs og livsynsmessig utvikling er viktige premisser i arbeidet med endret organisering av kirken i Oslo. Vi har derfor i år gjort dypdykk innen disse to områdene.

2.6 Ungdomsdemokrati og Kirke for Unge Voksne

Delmål for dette feltet for 2011 var følgende:

1. Økt deltakelse på det årlige ungdomstinget
2. Styrket kontakt/oppfølging av ungdomsledere i bispedømmet
3. Unge voksne kirke på Majorstua under etablering.
4. Tilbud i prostiet til unge som er ferdig med trosopplæring

1. Ungdomsrådet (URO) har møttes jevnlig gjennom året. Ungdomstinget, som tradisjonelt har vært gjennomført siste helg i januar, ble flyttet til første helg i mars. Dette fordi Ungdommens kirkemøte ble flyttet fra juni til oktober. Første helg i mars viste seg å passe svært dårlig grunnet VM på ski i Oslo. Tinget ble derfor utsatt til 18.-20. mars. Oppslutningen var dårlig og tinget ble forsøkt utsatt til juni. Det var kun 5 menigheter og én organisasjon som meldte seg på, og tinget ble derfor avlyst. Muligens skyldes den dårlige oppslutningen at det ble litt rot med flytting og utsettelse. URO har uansett gjort vedtak om å arrangere Ungdomstinget den første hele helgen i mars hvert år frem til 2014, og på den måten skape forutsigbarhet i menighetene. I tillegg supplerte URO seg selv med noen nye medlemmer som sitter frem til UT-2012. Dette har styrket arbeidet i URO høsten 2011.

2. Oppfølging og kontakt med ungdomsledere i Oslo bispedømme er en stadig pågående prosess. Det har ikke vært gjennomført spesielle tiltak i 2011, men fra 2012 har man bestemt at URO skal være med på bispevisitaser og møte ungdomsarbeidet/arbeidere. Rådgiver for Ungdom har mange møter med ungdomsarbeidere i menigheter og organisasjoner i løpet av året, der Ungdomstinget og andre temaer blir tatt opp. På sikt er det ønske om å få bedre epost- og telefonlister over ungdomsarbeidere i menighetene.

3. I løpet av våren 2011 ble det etablert en midlertidig styringsgruppe for Unge Voksne-kirke i Majorstuen. Prosjektlederstillingen ble utlyst og man fikk tilsatt Camilla Oulie Eskildsen i stillingen fra 15. august. Musikalsk ansvarlig i prosjektet, Magnus Kjøhn, ble tilsatt i november og tiltrer 01.01.2012.

I løpet av året har det vært gjennomført seks «Gudstjeneste for hele mennesket» i regi av KFUK-KFUM, ukentlig «Suppe & Messe» på torsdager, samt noen samlinger om religionsdialog. Det er etablert samarbeid med studentprestene. Den midlertidige styringsgruppen oversendte utkast til mandat for prosjektet til OBDR og KFO og har arbeidet med visjoner for prosjektet. Våren 2012 vil det bli arbeidet med å utvikle 3-årsplan for prosjektet.

4. Tilbud om trosopplæring til ungdom over 18 år er i første omgang kanalisert til prosjektet i Majorstuen. I dette prosjektet vil man, på sikt, også teste ut arrangement eller opplegg som kan gjennomføres i de enkelte menigheter eller prosti.

2.7 Diakoni og samfunnsspørsmål

Diakonien er i vår kirke definert som evangeliet i handling, uttrykt gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet. Diakonens brede nedslagsfelt gjenspeiles på ulike måter i vårt bispedømme, men er i liten grad systematisk dokumentert. Vår erfaring er imidlertid i tråd med hva KIFO-rapporten «Tilstandsrapport for Den norske kirke 2011» også beskriver: at i mange menigheter er de diakonale aktivitetene relativt «tradisjonelle», knyttet til eldrearbeid og fellesskapsbyggende arbeid innenfor menigheten.

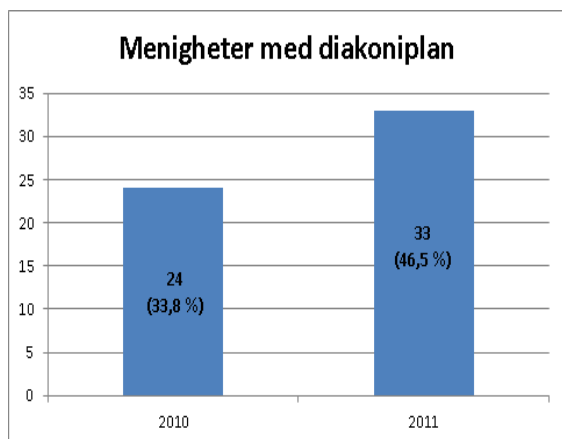
I Oslo bispedømme har vi derfor ønsket å forsterke **det strategiske arbeidet** innenfor diakonifeltet. Som ledd i dette arbeidet er det blitt arrangert strategi- og fagsamlinger for å styrke diakongruppa som ledere for menighetenes diakonale arbeid. Dette har blant annet ført til at diakonene i hvert prosti har utformet planer over hvilke tiltak man ønsker å satse sterkere på og hvordan menighetene kan arbeide på tvers der dette er hensiktsmessig.

Rekruttering av **nyutdannede diakoner** til stillinger har også bidratt til å styrke en diakoniforståelse i tråd med den nye definisjonen. 2011 har også vist en økt satsning på **ungdomsdiakoni**. Eksempelvis er to unge diakoner nå i gang med arbeidet blant utsatt ungdom på Sandvika storsenter. Dette er en spennende nytenkning, der fire menigheter, er med på å samfinansiere satsningen.

I desember ble fire diakoner vigslet til tjeneste.

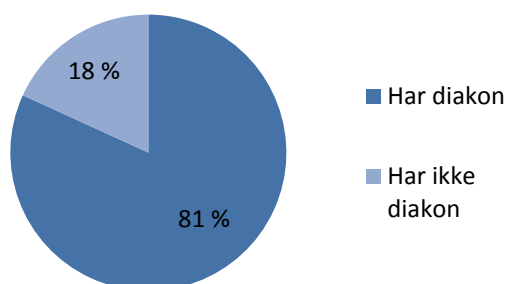
22. juli-hendelsene innebar en stor diakonal utfordring for kirken. Evaluering av det omfattende arbeidet som ble gjort i denne forbindelse foreligger i egne rapporter. **Åpne kirker** ble i forlengelse av sommerens tragedie identifisert som et av de diakonale tiltakene det er ønskelig å styrke. En bredt sammensatt gruppe, koordinert av bispedømmekontoret, har startet arbeidet med å identifisere hvordan dette området kan forsterkes og forstås som en viktig måte å være kirke på i dagens samfunn.

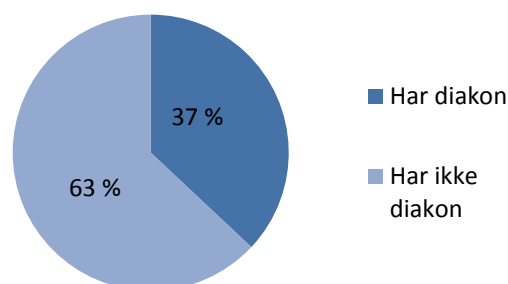
Kirkemøtet vedtok i 2007 Plan for diakoni, med mål om at menighetene skal utvikle **lokale diakoniplaner**. Denne intensjonen har ikke i tilstrekkelig grad blitt fulgt opp lokalt. En «drukning» i annet reformarbeid de siste årene kan være en av årsakene til dette. Oslo bispedømme har i 2011 hatt som mål å øke utbredelsen av lokale diakoniplaner, og gleder seg over en økning i antallet menigheter med lokalt utviklet plan for diakoni fra 24 menigheter i 2010 til 33 menigheter i 2011.

Ser man nærmere på hvilke menigheter som har utviklet en lokal plan for diakoni, ser man et tydelig eksempel på **betydningen av en diakon i menigheten** i forhold til omfanget av det diakonale arbeidet. Diagrammene under viser en helt klar sammenheng mellom menigheter som har en diakon(andel) i menigheten og menigheter som ikke har tilgang på diakon. Langt større andel av menighetene som *har* diakon, har klart å utvikle lokale planer for diakoni.

Andel diakoner blant menigheter MED lokal diakoniplan

Andel diakoner blant menigheter UTEN lokal diakoniplan

Dessverre har ikke uttalelsene om å satse på diakoni blitt fulgt opp med diakonale ressurser. Statlige tilskudd har ikke blitt økt til tross for lovnadene i Soria Moria-erklæringen. Som tabellen nedenfor viser, er 43 % av diakonressursene i bispedømmet menighetsfinansiert. I Oslo er så mye som 56 % av stillingene menighetsfinansiert. Dette viser seg å være en sårbar finansieringsform, der vi ser eksempler på at diakonstillinger legges ned i innsparingstider, eller når diakoner slutter.

Antall diakonstillinger per prosti og finansieringsandel

Prosti	Antallårsverk		Finansieringsandel			
	Hjemler	Ubesatt	Menighet	Fellesråd	Stat/OBDR	Annet
Asker	3,06		0,90	2,06	-	0,10
Bærum	8,15	0,50	0,50	6,65	-	1,00
Domprostiet	6,50	1,00	4,40	0,60	1,00	0,50
Nordre Aker	5,00		1,00	1,50	2,50	-
Søndre Aker	6,20	0,50	4,60	0,60	1,00	-
Vestre Aker	5,00		4,20	0,30	0,50	-

Østre Aker	5,90	1,00	1,80	1,50	2,50	0,10
Døveprostiet	1,00		-	-	1,00	-
Sum Oslo	28,60	2,50	16,00	4,50	8,50	0,60
Sum Asker og Bærum	11,21	0,50	1,40	8,71	-	1,10
Sum Oslo Bispedømme	40,81	3,00	17,40	13,21	8,50	1,70
Finansieringsandel			43 %	32 %	21 %	4 %

Sammenhengen mellom diakonal aktivitet og diakonstilling i menigheten er også i tråd med hva KIFO beskriver på nasjonalt plan i sin «Tilstandsrapport for Den norske kirke 2011».

Hovedmål 1 sier at «Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke, som inviterer mennesker i alle aldre og livssituasjoner til tro og fellesskap. Kirken skal bidra til å styrke lokalsamfunn, målbære menneskeverdet og utfordre til solidaritet.»²¹ Målsettingen om en nær og inkluderende kirke understreker behovet for diakonalt arbeid. Også prostene viser til diakonens og diakoniens betydning for kirkelig tilstedeværelse lokalt. Det er derfor urovekkende at staten bare finansierer åtte og en halv diakonstilling i et område med godt over 600 000 innbyggere.

Diakonien skal likevel ikke begrenses verken til utbredelsen av lokale diakoniplaner som styringsparameter eller til diakoners ansvar og virke. Dersom menigheter skal lykkes i sine intensjoner om å være en diakonal kirke, har vi sett at **tverrfaglig samarbeid og et bredt forankret diakonalt engasjement er avgjørende**. Dette gjelder både i forhold til kirkens utadrettede, diakonale rolle og i gudstjenestelivet. **Gudstjenestereformen** gir gode muligheter for å integrere diakonale aspekter. Målet om stedegengjøring og involvering kan ses som en oppfordring til sterkere tilrettelegging for grupper som ikke så ofte går i kirken, enten det er kristne innvandrere eller utsatte grupper. Flexibiliteten som reformen gir skaper muligheter for å inkludere «skaperverk og bærekraft»- og globale rettferdighetsaspekter sterkere – i forbønn, merkedager og prekener. Rapportene vi har mottatt så langt uttrykker imidlertid en bekymring for at disse diakonale aspektene har en tendens til å drukne i liturgi- og musikkvalg. Det er derfor viktig å holde dette fokuset oppe når menighetene skal utvikle sine lokale gudstjenester i 2012.

²¹ Hovedmål 1, se side 8.

Norsk Folkehjelp, Amnesty International Norge, Kirkens Byrådsråd, Sivilhjelp for innvandrere og flyttinger (SEIF), Antirasistisk Sentre, Etiskeiske arbeidernes Forening, Mellomkirkelig Råd, Human Rights Watch, Kirkens Misjonsråd, Kirkens Sosialtjeneste, Norsk Organisasjon for Asylsøkere (NOAS), Sosialtjeneste, Hjelpe tilgjengelig, Amnesty, Det tredje Byrådsrådet i Norge, Parkkulturverkstedet, Kirkens Kvinne Råd, Humanistisk Ungdom, Den norske Høstingforbundet, PIRIS, Røde Kors Ungdom, Caritas, Næringsmiddelkontrollmyndigheten, Foreningen for syke barn i Norge (SIBN), Rødt og hvitt, Foreningen for Flyktninge, Helseforetaket, Helseforetaket - Norsk ungdomsforbund, Foreningen for Invandrere, Norsk Psykiologforening, Juridisk rådgivning for kvinner (JURK), Røde Kors Ungdom, SOS Rasisme, SIDA - Ressurssenter for kvinner med minoritetbakgrunn, Menneskeverngårdsbeholdning, Norsk Folkehjelp Ungdom, Austerli, Akkurat Feilbeholdning, KPIK-KIPK, Kirkens Frelsesarmé, SOS, Organisasjonen Blått/Ordet/Dokumentasjon, ØKODI og Flyktningestiftelsen.

Situasjonen for «papirløse» er blant de samfunnsspørsmål **biskopen** har engasjert seg spesielt i i 2011. Spesielt skapte situasjonen der flere titalls etiopiere oppholdt seg i Domkirken mye medieoppmærksomhet. Biskopen bidro i denne forbindelse til å få etiopiernes stemme frem i forhold til utlendingsforvaltningen (UDI og UNE), politikere og UNHCR. Kirken har også sluttet seg til kampanjen «Ingen mennesker er ulovlige». Oslo biskop har også engasjert seg prinsipielt i innvandringspolitikken gjennom en større høring om asylmottakene («I velferdsstatens ventetrom», NOU 2011:10)

I 2011 har det også vært arbeidet med å legge til rette for at biskopens **visitaser** i større grad kan tjene som en døråpner til andre samfunnsaktører, og til å sette diakonale og samfunnsmessige temaer på dagsordenen.

Skaperverk og bærekraft (tidligere «Forbruk, miljø og rettferd»)

«Vern om skaperverket» ser ut til å være et uttrykk for diakonien som i relativt liten grad blir prioritert. To nye menigheter ble grønne i 2011. Andel grønne menigheter utgjør nå 39% av menighetene i bispedømmet. Vi har imidlertid sett en tendens til at også flere av de «grønne menighetene» mister noe av grønnfargen etter hvert. Ressursgruppa for Skaperverk og bærekraft har derfor laget et opplegg med systematiske 3-års-oppfølgings-besøk til grønne menigheter, for å stimulere og gi råd i forhold til videre engasjement på dette feltet. I mars arrangerte ressursgruppa «Skaperverk og bærekraft» en spennende og vellykket inspirasjonssamling (se plakat/illustrasjon), med fokus på et aktuelt samfunnstema.

Den siste olje - grådighet eller ansvarlighet?

Inspirasjonssamling
torsdag 10. mars kl 16.15 - 20.30
Oslo bispegård, St. Hallvardsplass 3

Skaper oljeindustrien og leverandøriindustriens innflytelse mindre rom for satsing på fornybar energi?

Hindrer oljeutvinningen u-landenes muligheter til økonomisk og sosial utvikling?

Investeres oljeinntektene slik vi faktisk ønsker at de skal investeres?

Panelsamtale

Raymond Johansen
Knut Gramvik
Anne Kirstin Sydnes
Markus Nilsen

Seminarer

Skatteeffektivitet i Fasteaksjonen
Grønn menighet
Grønn trosopplysning
Korveis oljeeffektivitet - fra aksjon til kampanje?

Påmelding innen 7. mars til wenche.fladen@nkn.no. Skriv om du også deltar på middag.

Arr. Ressursgruppen for skaperverk og bærekraft i Oslo

2.8 Kultur og kirkemusikk

Resultatmål: Menighetenes kulturkompetanse og kirkens koordinerende rolle styrkes, og spisskompetanse utvikles i bispedømmene. Målet er bred og økt kulturvirksomhet i menighetene, og at Den norske kirke fremstår som en attraktiv og profesjonell aktør i norsk kulturliv innen alle kunstneriske uttrykksformer (jf brev fra Kirkerådet 01.07.2011)

Styringsparametere

- Øke og fremme bred kirkelig kulturaktivitet.
- Bygge kirkelig kulturkompetanse og utvikle og videreformidle spisskompetanse.
- Øke og fremme bred kirkelig kulturkompetanse.

Årsrapporten omtaler metodikken som benyttes i kompetanseoverføringen, samarbeidet med KULT - Senter for kunst, kultur og kirke, utvalgte prosjekter på lokalt, nasjonalt og internasjonalt plan,

Metodikk i kompetanseoverføring

Kulturrådgiveren har vært rådgiver i utviklingen av søknader, produksjoner og i markedsføring- og salgsrelaterte prosesser for 139 personer (les: antall deltakere på kompetansehevendende tiltak). Dette har i hovedsak foregått i "1til 1 baserte relasjoner". Den metodikken gir mulighet til å realisere mange kreative prosesser med aktørene på kunst- og kulturfeltet. Prosesser som varierer i omfang fra begrenset til omfattende.

To eksempler

Gesamtkunstverket "Den bortkomne menneskelighet" vil vises i Kulturkirken Jakob på Påskeaften og 1. Påskedag 2012. Bak produksjonen står frie kunstnere innen musikk, visuell kunst, litteratur og scenekunst. Produksjonen har mottatt støtte fra Fond for lyd og bilde. Kunstnerne tok kontakt med KULT i 2010 og kulturrådgiveren har bistått i planleggingsfasen og og dette videreføres også i gjennomføringsfasen 7.- 8. april 2012.

"Grafittikirken Grinilund" ble markert 12. februar 2012 markert gjennom familiegudstjeneste kl 11 og hip-hop-gudstjeneste kl 18. Prosjektet innebærer at profesjonelle grafittikunstnere har tatt i bruk frontfasaden - samt veggene i kirkerommet - og omskapt dette fullstendig, visuelt forstått. Kulturrådgiveren har i 2011 -2012 bistått i planleggingsfasen og samarbeider nå i 2012 i utviklingen av dette konseptet for Påske og pasjon. Herunder informasjon/markedsføring av prosjektet som har fått omfattende redaksjonell presentasjon i Aftenposten og Vårt Land.

Støtte

Det legges ved en oversikt som blant annet viser at "innvilgede tilskudd til kulturprosjekter i menighetene" var på kr 10,048 millioner. I de prosjektene hvor kulturrådgiveren bistod, var den samlede støtten på kr 951.000.

Samarbeid med KULT

Kulturrådgiveren har kontor i Bispegården og i Kulturkirken Jakob hvor han samarbeider nært med stiftelsen KULT (Senter for kunst, kultur og kirke). KULT bidrar til økt samspill mellom kirke og øvrig kulturliv gjennom kompetanse- og nettverksbygging, bevisstgjøring og insitament til skapende og formidlende virksomhet.

Samarbeidet med KULT har også muliggjort et betydelig nasjonalt og internasjonalt samarbeid. Dette ble/ blir realisert i Påske og pasjon 2012 gjennom en større samproduksjon mellom Norge og München, Verksted på Valestrand med deltakelse fra kurator Horst Konietzny fra München og bred deltakelse under kirkedagene i Dresden, hvor religion "som frigjørende mulighet i samfunn" var i fokus.

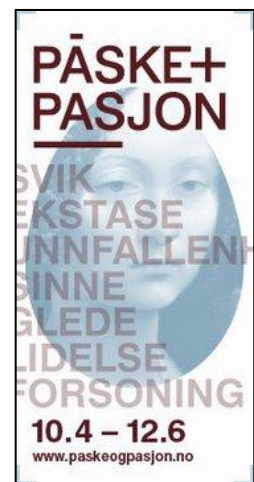
I et bispedømme med religiøs mangfold er prosjektet "Lyden av det hellige" - hvor opplevelsen av hellig lyd i ulike religiøse praksiser var tema - et eksempel på etablering av nye arenaer på tvers av religion og etnisk tilhørighet.

Disse prosjektene - i samarbeid med KULT - er nyskapende og blir derfor vesentlige erfaringer å bygge videre også i lys av Oslo bispedømmeråds satsingsområder for 2012.

Påske og pasjon

Påske og pasjon ble arrangert for første gang i 2011. Nettstedet www.paskeogpasjon.no viser bredden i programmet som ble tilbudt befolkningen i perioden 10. april-10. juni.

24 institusjoner deltok, og 88 produksjoner ble synliggjort, herunder kirkerog ledende nasjonale kunstinstitusjoner innenfor musikk, dans, teater, visuell kunst, film, arkitektur og litteratur. Prosjektet nådde sine kreative mål; herunder bred deltakelse fra kunst- og kulturfeltet. Hovedutfordringen fremover blir å ta flere programskapende (kuratoriske) grep, slik at plattformen går mer i dybden enn tilfellet var i 2011.

Verksted på Vandring - Valestrand kulturkirke

Verkstedet ble arrangert av MARG&BEIN i samarbeid med blant annet KULT og Oslo bispedømme. Verkstedet bidro til å styrke kirken som arena for nyskapende og tverrfaglig basert kunstproduksjon. Deltakerne var 25 kunstnere, rådgivere og arrangører fra Norge og Tyskland. Temaet var "Kulturkirke - rom for poesi?" Et resultat av verkstedet er at det i april 2012 realiseres et skype-basert kunstprogram i fire kirker i Norge. Programmet blir gjennom skype-teknologien vist på en kulturkirkekongress i München.

Den kulturelle skolesekken (DKS)

Kulturkirken Jakob, Sofienberg kirke og Paulus kirke er i en treårsperiode fra høsten 2010 definert som produksjons- og visningsarenaer for DKS i Oslo. I tillegg er det initiert lokale prosjekter utenfor sentrum, som Mortensrud kirke-prosjektet er et eksempel på. 10 produksjoner ble søkt inn for skoleåret 2011-12 men kun én produksjon ble antatt.

Årsaksbildet til avslagene er sammensatt, men det syntes å ha vært liten bevissthet i sekretariatet for DKS i Oslo kommune om *St.meld. 8 (2007-2008) Kulturell skolesekk for framtida*, som sier at kirken har en viktig plass i Den kulturelle skolesekken.

Høsten 2010 og høsten 2011 gjennomførte kulturrådgiver møte med sekretariatet for DKS i Oslo. Sekretariatet skulle derfor være godt orientert om satsingen, og de er også gjort kjent med føringene i stortingsmeldingen.

“Religions and arts in the process of liberation”

KULT ved Erik Hillestad, kulturrådgiver Knut Erik Tveit og Anne Veiteberg i Norske Kirkeakademier gjennomførte to vellykkede kulturarrangementer under kirkedagane i Dresden 2011. Programmet gav kunstnere fra ulike religiøse og kulturelle tradisjoner en møteplass for erfaringsutveksling, hvor dialogen om forholdet mellom religion og kunst stod sentralt. Deltakende artister og produsenter var bl.a. Sondre Bratland, Knut Reiersrud, Mahsa Vahdat, Erik Hillestad og Khalid Salimi.

Lyden av det hellige

Gjennom migrasjon og globalisering etableres det stadig nye menigheter og trossamfunn i Norge. Kanskje forbinder vi dette først og fremst med det synlige, som ny og ukjent arkitektur og religiøse klesplagg. Men religionene har flere dimensjoner det er verdt å bli kjent med. *Lyden av det hellige* ble utforsket gjennom opplevelsesreiser til hellige rom, konserter, dialog og seminar. Prosjektet ble ledet av KULT og samarbeidspartnere var Det mosaiske trossamfunn, Sikhmenigheten, Den bosnisk muslimske menigheten, Samarbeidsrådet for tro og livssyn (STL) og Internasjonalt kultursenter på Grønland (IKM). De mange gode erfaringene fra *Lyden av det hellige* trekkes med inn i arbeidet med *Oslo Sacred Music Festival 2012*, se www.sakral.no

Vedlagt tallmateriale som viser:

- Alle kulturarrangementer i kirkene, uavhengig av hvem som er arrangør, og kulturarrangement utenfor kirkene hvor menigheten er samarbeidspart.
- Kompetansegivende tiltak hvor kulturrådgiveren har deltatt.

2.9 Samisk kirkeliv

Våren 2011 vedtok Kirkemøtet Strategiplan for samisk kirkeliv. Planen gir et samlet uttrykk for Den norske kirkes prinsipielle tenkning om et helhetlig samisk kirkeliv. Samene er anerkjent som et urfolk i Norge, og kirkemøtevedtaket forutsetter at samisk kirkeliv skal ivaretas som en nødvendig og likeverdig del av Den norske kirke. Dette kommer til uttrykk i Den norske kirkes visjon for samisk kirkeliv: *Livskraftig og likeverdig – samisk kirkeliv i Den norske kirke*. Det betyr at samisk kirkeliv også er en del av det totale kirkelivet i Oslo bispedømme.

Etablert arbeid

I *St.meld. nr 28 (2007-2008) Samepolitikken* nevnes Oslo spesielt, og det slås fast at samene har rett til og krav på å kunne utvikle sin kultur og sitt språk som urfolk også i byene. I Oslo har dette kommet til uttrykk ved at samer selv siden første halvdel av 80-tallet har tatt initiativ til fire samiske gudstjenester i året, tre på nordsamisk og en på sørsamisk. I 2011 ble det gjennomført tre samiske gudstjenester, hvorav en på sørsamisk og en i Oslo domkirke på samefolkets dag, 6. februar. I 1998 etablerte Oslo bispedømmeråd et samisk ressursutvalg som fikk som hovedoppgave å koordinere de samiske gudstjenestene. Ressursutvalget har gjort et godt arbeid i samarbeid med ansvarlige på bispedømmekontoret. Høsten 2011 fikk ressursutvalget ny leder, Per Inge Øsstmoen.

Oslo bispedømmeråd

Samisk kirkeliv var sak på møtet i Oslo bispedømmeråd i oktober. Der ble det løftet fram flere utfordringer som en oppfølging av *Strategiplan for samisk kirkeliv* knyttet blant annet til arbeid for å få opprettet en *egen samisk prestestilling både for Oslo og for resten av Sør-Norge* innen 2014. I tillegg til egne samiske gudstjenester utfordres Oslo bispedømme til å la samisk kirkeliv få plass også i de "vanlige" menighetene, blant annet ved bruk av samisk språk i salmer og liturgiske ledd ved kirkelige handlinger som dåp, konfirmasjon, vigsel og gravferd. I trosopplæring og ungdomsarbeid, er det viktig at også samiske familier og samiske barn og unge i Oslo bispedømme får kjennskap til materiell og tiltak som finnes innenfor samisk kirkeliv.

I Oslo bispedømme ligger det en rekke samiske institusjoner, slik som samisk barnehage og samisk kultursenter. Samisk kultursenter mistet for øvrig sine lokaler i Akersgaten før jul. Det ligger en mulighet i å styrke kontakten mellom bispedømmet og institusjonene. Et eksempel på det var at biskopen under visitasen i Sofienberg menighet høsten 2011 besøkte den samiske barnehagen som geografisk ligger i menigheten. Siden ressursene som er satt av ved bispedømmekontoret til samisk kirkeliv er begrenset, ble det i forbindelse med møtet understreket at en vil en være avhengig av at lokalmenighetene og institusjonene gjensidig ser mulighetene for samarbeid.

Sakspapirene til møtet i bispedømmerådet utfordret til å finne arenaer og møtesteder for utveksling av teologisk og pedagogisk arbeid og erfaring. I noen tilfeller er dette en utfordring for undervisningsinstitusjonene, men også for andre instanser.

Det er en målsetting for Oslo bispedømme – i likhet med Samisk kirkeråd – å få opprettet en samisk prestestilling i 2014. Vi ser også at det ville styrket samisk kirkeliv i Oslo om det ble opprettet en egen valgmenighet for den samiske befolkningen, jf Hamar og Nidaros bispedømmer.

Også i 2011 har Oslo bispedømme hatt godt samarbeid med Samisk kirkeråd.

2.10 Misjon og økumenikk

Misjon

Synliggjøring på nye arenaer har vært noe av hovedfokus for Samarbeid Menighet og Misjon i Oslo (SMMO). Dette har blant annet blitt gjort gjennom årlig internasjonalt besøk i åpenbaringstiden (januar), i 2011 gjennom Areopagos. Og med SMM-stand på OsloHimmel der misjons-organisasjonene viste fram kreative innsamlingsmåter: bl.a. sykle griser til Kina (bildet). Særlig var besøket i Åpenbaringstiden med på å synliggjøre misjon på nye måter, og nye arenaer gjennom Areopagos sin profil og nettverk, og samarbeid med den kinesiske kirken i Oslo, dette vil bli forsøkt videreført og utviklet for besøket i 2012.

I bispedømmet har ca. 64 av 72 menigheter misjonsavtaler, og 16 av disse igjen har mer enn en avtale. Potensialet for økning i antall menigheter med avtaler oppleves som lite. Samtidig som

engasjementet rundt avtalene varierer fra menighet til menighet, med generelt lite helhetlig eierskap til avtalene i menighetene. I 2011 har det derfor blitt prioritert å jobbe med å skape et bredt engasjement i menighetene for eksisterende avtaler, og da særlig inn mot trosopplæring, framfor å arbeide for å få til nye avtaler. Dette har blitt jobbet med gjennom misjonsrådgivers besøk i menigheter, og i menighetenes misjonsutvalg og foreninger, i samarbeid med misjonsorganisasjonene regionalt. Inn mot trosopplæring prioriteres menighetene som har plan til godkjenning, og utvikling av materiell og strategi sentralt. Dette arbeidet vil bli videreført, og direktekontakt med menighetene vil bli prioritert i enda større grad i 2012.

Oslo Bispedømme har en 50 % misjonsrådgiver som finansieres halvparten med midler fra nasjonal OVF-tildeling og halvparten fra "Samarbeid Menighet og Misjon", SMM, (Det norske Misjonsselskap, Normisjon, Den norske Israelmisjon, HimalPartner, Misjonsalliansen og Areopagos). I løpet av 2011 har det blitt jobbet fram en regional avtale, gjeldene fra 01.01.2012, for å sikre forutsigbarhet i samarbeidet på bispedømmeplan mellom bispedømmet og organisasjonene. Misjonsrådgiverstillingen ble i februar 2011 nytilsatt med fast stilling, etter en lengre periode med vikariat og sykemeldinger.

Vennskapssamarbeid

13.-17.mai 2011 mottok Oslo bispedømme besøk fra sitt vennskapsbispedømme i Sør-Afrika, South Eastern Diocese of ELCSA (Evangelical Lutheran Church of South Afrika). Besøket bestod av Biskop Paulos Phembukuthula Buthelezi, med 9 proster, økonomisjef, stiftsdirektør, HIV/Aids koordinator og ledere av Youth, Womens og Mens League, totalt 16 stk. Formålet med besøket var å styrke

vennskapsrelasjonen til Oslo Bispedømme. De besøkende uttrykte begeistring over opplegget, møter og samtaler underveis. De satte også spor etter seg der de var med stor interesse for dem de møtte, og ikke minst med sang og dans. Besøket ble et positivt møte for begge parter, og har vært med på å blåse liv i vennskapsavtalen for mange her i bispedømmet, både for lokalmenigheter som har fått besøk, og for proster, ansatte ved OBDK og andre som møtte dem. Som oppfølging av besøket planlegges det bl.a. utveksling av prester mellom bispedømmene for en kortere periode. Dette vil bli fulgt opp i 2012.

Besøket fra vennskapsbispedømmet, og henvendelser fra KUI har i 2011 avdekket behov for å få en oversikt over vennskapsavtaler på lik linje med misjonsavtaler. Dette vil bli jobbet videre med i 2012.

Økumenikk

Biskopen deltar fast på økumeniske, interreligiøse konferanser i regi av den katolske lekmannsbevegelsen «Sant Egidio». I april mottok bispedømmet også besøk av Leonardo Emberti, Mauro Garofalo (fra Sant Egidio) og Muhammad Sammak, som blant annet holdt foredrag om kristendommens plass i islam. I november reiste en gruppe på seks prester sammen med biskop og rådgiver på en konferanse med fokus på hvordan denne katolske bevegelsen driver et utstrakt diakonalt arbeid, basert på frivillig engasjement.

Biskopen deltar også i den katolsk-lutherske samtalegruppa «Katlusa». 15. mai er Sant Hallvarvs dag, der biskopen deltok i Vesper sammen med representanter for katolikker så vel som ortodokse.

Lokale menigheter i bispedømmet har noe samarbeid med migrantmenigheter, men dette er i stor grad begrenset til utleie av kirkerommene. Omkring en tredjedel av menighetene i Oslo leier ut lokaler til en migrantmenighet. Østre Aker prosti har ønsket å styrke samarbeidet med kristne innvandrere og har mottatt noe tilskudd fra bispedømmet til strategisk satsing. Dette er imidlertid et område vi i 2012 ønsker å prioritere sterkere.

2.11 Religionsdialog - Kirkelig dialogsenters

Etterspørselen etter et verksted, ressurs- og kompetansesenter for dialog i Oslo har blitt merkbart større i løpet av 2011. Noe av bakgrunnen for dette er naturlig nok 22. juli, men også i forkant av dette har Kirkelig dialogsenters (KD) funnet sin plass som en kjent del av bispedømmets arbeid. Senteret samarbeider med, eller blir brukt av, stadig flere aktører for kirke og samfunn, som f.eks. IKO, SMM, Kateketforeningen, ansatte i menighetene eller på bispedømmekontoret, Enhet for Mangfold og Integrering, Samarbeidsrådet for tros- og livssynsamfunn, osv. Særlig spennende har samarbeidet med Østre Aker prosti vært, med ulike dialogprosjekter i forskjellige menigheter i prostiet.

KD har et tett og gjensidig utfyllende samarbeid med sine to eiere, Areopagos og Oslo bispedømme. Senteret har i løpet av 2011 blitt mye brukt av samarbeidspartner Mellomkirkelig råd i forhold til nasjonalt og internasjonalt nettverksarbeid. KD har brukt mye tid i løpet av året for å utvikle partnerforholdet med Kirkens Nødhjelp ytterligere.

KD har arbeidet opp mot sine målsettinger på flere områder, bl.a.:

- dialogforum for bispedømmets ansatte med tema om religionsdialog og kultur møter, kirkens møte med nyåndelige, og sist i januar 2012 om interreligiøs gravferd.
- utprøving av ulike former for trosopplæring med dialogisk profil for konfirmanter
- regionalt og nasjonalt nettverksarbeid, med nasjonalt dialognettverksmøte i februar i Oslo
- kurs- og foredragsvirksomhet, og utvikling av kompetansehevende kurs for prester (som ønskes gjennomført i 2012)
- etablering av nye dialoggrupper (Unge Voksne dialog med muslimer, kristne og jøder i alderen 18-30, offisiell buddhist-kristen kontaktgruppe mellom Buddhistforbundet og Den norske kirke, Dialoggruppe om gravferdsritualer og tilrettelegging av gravferd).

Senteret har to ansatte. I august 2011 tiltrådte Iselin Jørgensen som ny dialogprest etter at Anne Anita Lillebø gikk over i stillingen som studentprest på Blindern, UiO. Steinar Ims ble da ny daglig leder ved senteret.

Senteret har sammen med sine eiere brukt mye tid på å sikre driften utover den treårige prosjektperioden som utløper i 2012. Driften for 2013 er sikret. Det er imidlertid behov for flere bidragsytere for å skape et langsiktig arbeid.

Foto: Tone Leksby, Areopagos

Ansatte ved Kirkelig dialogsenters.

Foto: Erlend Mikael Sæverud.

Fra dialogforum om interreligiøs gravferd.

2.12 Pilegrimssenter Oslo – rapport om virksomheten

Den offisielle åpning av Pilegrimssenteret fant sted på St. Hallvards dag, 15. mai 2011 med festgudstjeneste i Oslo domkirke og stor mottakelse på Oslo Ladegård. Kirkeminister Rigmor Aasrud og miljøvernminister Erik Solheim deltok. Åpningen ble dekket på NRK 1 fjernsyn.

Et interimsstyre, ledet av domprost Olav Dag Hauge, forberedte fra sommeren 2010 etableringen av Pilegrimssenter Oslo. Interimsstyret tilsatte daglig leder med tiltredelse primo 2011. I juni 2011 ble senteret stiftet som juridisk enhet etter foreningsmodellen. Stiftelsesmøtet valgte styret som består av representanter for fylker, bispedømmeråd, menigheter og organisasjoner. Det er utviklet grunnlags- og strategidokument, årlige handlingsplaner og omfattende rapporter for virksomheten. Særlig arbeides det aktivt for fornyelse av pilegrimstradisjonen, gjennom å opparbeide ny historisk og aktuell kunnskapsproduksjon på feltet og gjennom å bygge opp frivillig sektor. Senteret samarbeider godt med de øvrige regionale pilegrimssentrene og med Nasjonalt pilegrimssenter, som har koordinerende funksjon for det nasjonale arbeidet.

Senteret har besøksfunksjon og er en ressurs for annet frivillig og organisert pilegrimsarbeidet i regionen. *Besøksfunksjon:* I sesongen ble i snitt 1,5 pilegrimer daglig sendt på langvandring til Nidaros og daglig ble senteret i snitt besøkt av 5,5 pilegrimsinteresserte for samtaler. *Ressurs for regionen:* Det ble organisert 48 vandringer i regionen, 86 arrangement for pilegrimer inklusive vandringer, 3081 pilegrimer er registrert å ha vandret, 5832 deltakere på pilegrimsarrangement inklusive pilegrimsvandrere.

Senterets største utfordring er spørsmålet om fast lokalisering. Senteret har en god foreløpig lokalisering og arbeider aktivt for en permanent løsning. Mindreforbruk fra første driftsår 2010, grunnet sen oppstart er øremerket lokalisering og søkes overført også til 2012.

Oslo bispedømmeråd ble i *Statsbudsjettet 2011 – Den norske kirke – tildeling av bevilgning*, punkt 2.4 tildelt kr 1 030 000 til regionalt pilegrimskontor i Oslo. Bispedømmerådet oversendte på denne bakgrunn tildelingsbrev til Pilegrimssenter Oslo der det bl.a. ble understreket at mål og resultatkrav i brev fra FAD av 19. februar 2010 var retningsgivende for virksomheten ved pilegrimssenteret og at det skulle rapporteres i henhold til dette. Det ble også oversendt indikatorer som grunnlag for rapporteringen.

Den oversendte Årsrapport for 2011 med vedlagt statistikk fra Pilegrimssenter Oslo viser at senteret forholder seg mål og innfrir resultatkrav på en tilfredsstillende måte. Aktivitetsnivået er høyt og resultatene gode etter en kort virksomhetsperiode.

Årsrapport m/vedlegg følger som vedlegg til årsmeldingen.

2.13 Tilskudd til Oslo domkirke

Tilskuddet på 1 million til Oslo Domkirke er av avgjørende betydning kirken skal fylle sin funksjon som hovedkirke for det offisielle Norge i forhold til Kongehus, Storting, Regjering, Oslo bispedømme og Oslo by. Og i særlig grad når det oppstår uforutsette hendelser må det være et oppegående apparat og en beredskap som kan håndtere større arrangement på kort varsel.

I 2011 har midlene i stor grad blitt benyttet til oppgaver som:

- 50 % ekstra organiststilling
- 20 % til dirigentstilling
- Tilskudd til Oslo Domkor for å utvikle og opprettholde et tilfredsstillende repertoar.
- 55 % administrative stilling til støttefunksjoner for katedraloppgaver

Av spesielle arrangement i 2011 hvor midler er benyttet kan m.a. disse nevnes:

- Arrangement knyttet til 14 dager Ski-VM
- Støttefunksjoner knyttet til papirløse etiopere sitt opphold i Oslo Domkirke i februar 2011
- Statsbegravelser
- Nasjonale markeringer som 8. mai, 17. mai m.m.
- Oppfølging av sorgarbeid etter den. 22 juli
- Kronprinsens 10-år bryllupsmaking i august
- Stortingets åpning.
- Større samarbeidsgudstjenester
- Kongens gardeparade
- M.m.

Midlene som er tildelt medfører at våre kor og musikere i stor grad klarer å opprettholde et godt og stabilt nivå, i tillegg til å ha et tett samarbeid med andre musikalske institusjoner nasjonalt og internasjonalt. Dette bidrar til at kompetanse og kvalitet utvikles og opprettholdes.

3. PRESTETJENESTEN OG PRESTESKAPET

Hovedmål: Prestenes oppgave er å holde gudstjenester, forrette ved kirkelige handlinger, delta i dåps- og konfirmasjonsopplæring, utøve sjelesorg, forestå syke- og hjemmebesøk, og ellers utføre forkynnende og menighetsbyggende arbeid.

Bevilgningene til prestedtjenesten har som mål at alle menigheter i Den norske kirke skal ha fast geistlig betjening, slik at tjenesten er nærværende i alle lokalsamfunn. Alle sokn skal være betjent av en eller flere prester.

Styringsparametere: Prestedekning og rekruttering

3.1 Prestedekning

I 2010 ble arbeidet med endring av prosti- og soknegrenser fullført. Tre prostier; Nordre Aker, Østre Aker og Vestre Aker prostier, ble berørt av endringer i prostigrensene. Dette medførte også endringer i disse prostiers stillingsrammer.

Stillingsrammene for prostiene:

Prosti	Inn- byggere	Inn- byggere	Med- * lemmer	Med- * lemmer	Ant sokn	Preste- årsverk	Tillegg utover rammen for prosti- ene **	Med- lemmer pr prest
	1.1.2010	1.1.2011	27.1.2011	15.2.2012				
Domprostiet	118 784	123 019	67 354	68 722	13	19	1	3 436
SøndreAker	127 355	128 783	79 592	78 941	12	22		3 588
NordreAker	77 981	80 039	44 283	44 834	8	13	1,25	3 146
Østre Aker	133 171	134 992	64 468	63 265	12	20,5	0,5	3 013
Vestre Aker	131 067	134 056	90 460	89 220	12	23	1	3 718
Bærum	111 213	112 789	81 976	81 776	10	20,5	1	3 804
Asker	54 623	55 284	40 499	40 525	5	10,5		3 860
Total	754 194	768 959	468 632	467 283	72	128,5	4,75	3 507

*Tallene er hentet fra Medlemsregisteret.

** Økning i prestestillinger i 2011er:

- En kapellanstilling i Bærum prosti som ble forskuttert knyttet til en pensjonering pr 1. februar 2012.
- Med virkning fra 01.08 ble det opprettet en 3 årig prestestilling som prosjektleder for Unge Voksne kirke, Majorstuen, finansiert av mindreforbruket fra 2010.

Antall årsverk som betjener menigheter er 133.25

For Oslo bispedømme gir dette:

- Gjennomsnittlig antall kirkemedlemmer pr prest: 3 507
- Gjennomsnittlig prester pr. sokn: 1,85

Ut over det som fremkommer av tabellen har Oslo bispedømme 13 spesialpreststillinger; student- og fengselsprester, KRIK-prest, gateprest for ungdom m.fl., 1 prestestilling med tilpasning samt 3,9 stillinger for protesaksbehandler budsjettert på kap 1591.

Oslo kommunes bevilgning til sykehjemspresttjenesten gir 9,05 årsverk. 13 prester gjør tjeneste ved 20 sykehjem.

Det vises til egen rapport for prestatjeneste blant døve.

Medlemstallet har gått ned med 1 349. Det fordeler seg ulikt på prostiene ved at det har vært en økning i 3 og nedgang i 4 prostier. Antall innbyggere har økt med 14 765.

I Oslo bispedømme er soknene folkerike. Selv om medlemsprosenten er lav i forhold til gjennomsnittstallet for kirken, er det mange sokn med høyt medlemstall. 5 av soknene med over 10 000 kirkemedlemmer betjenes av 3 prester, 3 sokn har 3 prestestillinger i samarbeid med et mindre sokn der soknene tidligere utgjorde et prestegjeld, ett sokn har 2,5 og ett har 2 prestestillinger. Soknene med over 7 500 medlemmer er stort sett betjent med 2 prester.

Kirkemedlemmer fordelt på sokn

Medlemmer	Antall sokn
Over 10 000	10
7 500 - 10 000	17
5 000 - 7 500	19
2 500 - 5 000	20
Under 2 500	6

Vikarer

Tilgangen på vikarer ved ledighet er god. Det er tilsatt 3 prester i faste stillinger for vikartjeneste. Det er ikke budsjettert med lønnskostnader til disse stillingene fordi de går inn som vikarer i budsjetterte faste stillinger ved lengre ledighet. Flere pensjonister, på pensjonistvilkår, går inn i kortere vikartjeneste og enkelttjenester. Ut over dette er det flere med lang prestetjeneste som for tiden er uten fast stilling som melder seg til vikartjeneste. Det kommer også søknad om vikartjeneste fra mange yngre prester og ferdig utdannede, ikke ordinerte. Vi har begrensede muligheter til å tilby midlertidig tilsetning til de som ønsker det.

Ledighet

I noen tilfeller går det for lang tid fra fratredelse, enten ved oppsigelse eller ved pensjonering, til ny prest tiltrer. Årsaken til dette er hovedsakelig at tjenestebolig ikke er klar for innflytting. Primært skjer dette når ny bolig skal anskaffes. I Oslo kommune ligger det begrensninger i de økonomiske rammene. Bystyret har gjort vedtak om at det ikke skal brukes mer midler til presteboliger enn de statlige overføringer. De øvrige kommunene handler det om sendrettlige prosesser frem til politisk behandling. Dette er en krevende situasjon for bispedømmeadministrasjonen. I noen tilfelle er det åpenbart at en langvarig vikarsituasjon går ut over de berørte menigheter.

Ordinerte prester

I Oslo bispedømme er det mange ordinerte prester som ikke er i ordinær prestetjeneste. Flere av disse har stilt seg til disposisjon for enkelttjenester som frivillige. Biskopen inviterer disse til samling en gang i året.

Det ble i 2011 påbegynt et arbeid for å utarbeide ordninger for ordinerte prester som ønsker å gjøre frivillig tjeneste som prest i Oslo bispedømme. Ved utgangen av året var saken forelagt ledergruppen og arbeidet med å nedsette en arbeidsgruppen der også bispemøtet er representert, var påbegynt. Målsettingen er at forslag til ordninger skal være utarbeidet ved utgangen av 2012.

Veien til prestetjeneste

I 2011 gjennomførte sju studenter Veien til prestetjeneste i Oslo bispedømme. Antall studenter som gjennomfører varierer fra år til år, men det er ingen tendens til enten flere eller færre som

gjennomfører Veien til prestedtjeneste. Oslo bispedømme har ofte tatt imot studenter i stiftspraksis som har søkt om overføring til Oslo. Vi ser også at Oslo bispedømme får tildelt studenter med annen etnisk bakgrunn.

Gjennom Veien til prestedtjeneste gis biskopen mulighet til å bli bedre kjent med den enkelte student med tanke på prestedtjeneste. Prostiene som har kandidatene i fem ukers praksis, gis også muligheten til å bli bedre kjent med den enkelte med tanke på rekruttering til prestedtjeneste i Oslo bispedømme.

Rekruttering

Menighetsprester

Ledige stillinger er fortløpende utlyst og tilsetting foretatt. Totalt dreier det seg om 12 tilsettinger i faste stillinger. I tillegg har det vært utlyst 3 vikariater. Søkerutgangen har vært god og ingen stillinger har vært utlyst mer enn en gang. Den største utfordringen i dette arbeidet har vært å finne tidspunkter for intervjuer når så mange travle mennesker skal delta i prosessen. Det kan nok med fordel jobbes mer med spissingen av utlysningstekster og vi håper at det igangsatte arbeidet med stillingsbeskrivelse til alle stillinger vil være med å bidra til mer presise utlysningstekster.

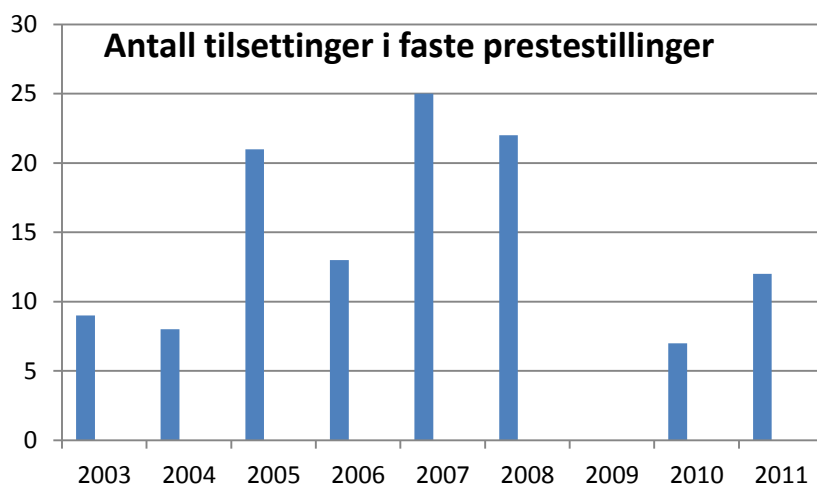
Spesialprester

I 2011 er det utlyst ledig stilling både som studentprest og fengselsprest. Det var henholdsvis 17 og 22 søkere til stillingene.

I gjennomsnitt har det vært 12,8 søkere til de 12 stillingene.

Midlene som i 2011 ble tildelt bispedømmet til rekrutteringstiltak, er overført til 2012 og det arbeides med ulike tiltak.

Dersom vi ser på antall tilsettinger i faste prestedstillinger de siste 9 årene får vi følgende tabell:

Vi ser at antall tilsettinger har tatt seg jevnt opp i etterkant av stillingsstoppen i 2009.

Vår vurdering av 2011 er at vi er tilfreds med både kvalitet og kvantitet på søkerutgangen og de ledige stillingene blir besatt av meget godt kvalifiserte prester.

Døveprester

Den største utfordringen med tanke på rekruttering, er stillinger i døveprostiet. Stillingene omfatter både prester, kateketer og trosopplæringsmedarbeidere. Det er gjennomsnitt 3,4 søkere per stilling.

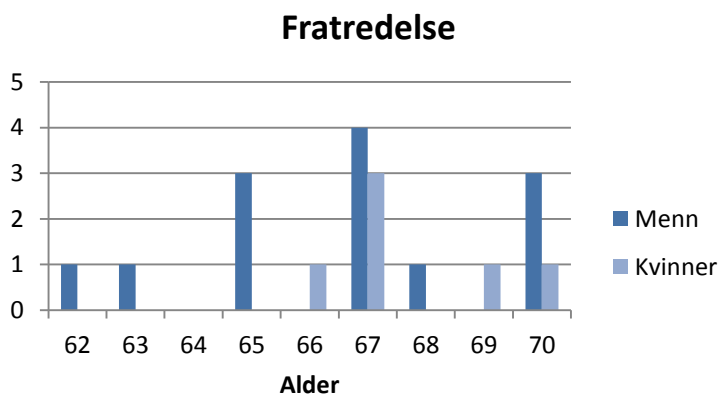
Arbeidet med rekruttering til døveprostiet krever strategisk satsing og mye oppfølgingsarbeid. I møte med denne utfordringen har vi i løpet av 2011 utført ulike tiltak. Bispedømmekontoret var tilstede ved rekrutteringsdagen ved MF for å synliggjøre døveprostiet. Det ble også satt i gang utarbeidelse av materiell for 50 000 kr som ble tildelt rekrutteringstiltak i døveprostiet. I tillegg har vi sammen med døveprosten blitt enige om å styrke kontakten med de teologiske lærestedene i Oslo når ny sokneprest i det Østenfjelske døvedistrikt er på plass.

Vi ser at det i møte med rekrutteringssituasjonen i døveprostiet er behov for intensivering og forbedring av rekrutteringsarbeidet. Forslag som har kommet opp i møte med denne utfordringen er å gi bedre informasjon om det døvekirkelige arbeidet i forskjellige kirkelige fora som VTP (veien til prestatjeneste), kirkemøte, bispedømmemøte, fagdager etc. økes. Det bør også legges til rette for tegnspråkkurs for teologiske studenter tidlig i studiet.

Fratredelse

Dersom vi ser på pensjonsalder for prestene i Oslo bispedømme, inkludert prester i døveprostiet samt sykehjemsprester fra 2008 fram til i dag fordelt på alder så ser den slik ut:

Alder	62	63	64	65	66	67	68	69	70	Totalt
Menn	1	1		3		4	1		3	13
Kvinner					1	3		1	1	6
Totalt	1	1	0	3	1	7	1	1	4	19

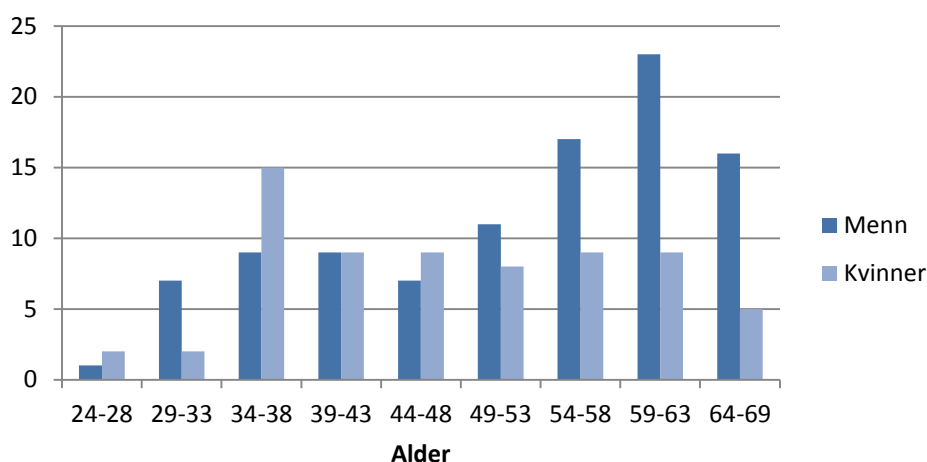
19 prester har gått av med pensjon i dette tidsrommet. Majoriteten har gått av ved 67 år. Gjennomsnittlig pensjoneringsalder for prestene i Oslo bispedømme i denne perioden er 66,95 år.

Alderssammensetning

Aldersfordelingen blant prestene i faste stillinger i Oslo bispedømme, inkludert døveprester og sykehjemsprester, ser per. oktober 2011 slik ut:

Alder	24-28	29-33	34-38	39-43	44-48	49-53	54-58	59-63	64-69
Menn	1	7	9	9	7	11	17	23	16
Kvinner	2	2	15	9	9	8	9	9	5
Totalt	3	9	24	18	16	19	26	32	21

Alderssammensetning

Tendensen peker mot at vi har en klar overvekt av menn i aldersspennet 54-69 år, samt en liten overvekt kvinner i aldersspennet 34-48 år. Det vil si at med tiden vil trolig kjønnsfordelingen bli relativt lik dersom tendensen stabiliserer seg på dagens nivå. En tydelig utfordring fremkommer av denne tabellen – nemlig at 31,5 % av prestene er 59 år eller eldre, og vil i løpet av de neste ti årene gå av med pensjon.

3.2 Lokal tilpasning av prestedtjenesten

Resultatmål: Prestetjenesten skal være tilpasset lokale forhold og utfordringer.

Styringsparametere: Tjenestefordeling og spesialisering

Organisering av prestedtjenesten

I prostiene har det vært arbeidet videre med organisering av prestedtjenesten og fordeling av presteressurser. Prostiene har noe ulike modeller. Denne organiseringen gir bedre dekning av prestedtjenesten, mer lik fordeling av gudstjenester og kirkelige handlinger og redusert sårbarhet ved permisjoner og sykdom. I noen prostier er det etablert samarbeidsområder med 3 – 5 sokn. En av prestene i samarbeidsområdet koordinerer prestenes tjenester. Tjenesteuker fordeles i samarbeidsområdet. I to av disse samarbeidsområder er det 4 sokn med 5 prester. Her er forordnede gudstjenester redusert. Andre prosti har ordning med parmenigheter. Fra å ha tjenesteuke annen hver uke har ordningen ført til tjenesteuke hver 4de uke. En ser også en ordning

der 20 % av prestenes arbeidstid stilt til prostiets rådighet. I alle prostier er det ordninger som medfører at prester gjør tjeneste utenfor egen menighet.

Gjennom implementering av nye tjenesteordninger ble prester tillagt spesialisert tjeneste gjennom nye arbeidsavtaler. Noen stillinger er utlyst med spesialisert tjeneste. Vi ser også at prester tillegges spesialisert tjeneste for en periode, f.eks. i forbindelse med strategiske satsninger. I det pågående arbeid med stillingsbeskrivelser for alle prestestillinger vil spesialisert tjeneste være et tema.

Bemannings situasjonen i lokale staber og fellesrådsområder.

Kirkelig fellesråd i Oslo, KfiO, har hatt et omfattende prosjekt med ny bemanningsplan. Denne er implementert i løpet av året. Den store endringen er at mange tjenester er sentralisert. Forvaltning, drift og vedlikehold av kirkebygninger har blitt sentralisert. Det betyr at kirketjenestestillinger er tatt fra menighetsplan til kirkevergen. Det er etablert et kirketorg der dåp og bisettelser meldes og administreres. En stilling fra hvert prosti er hentet inn til kirketorget. Prostiene er styrket med en rådgiver som er utgjør prostiadministrasjon sammen med kirkeforvalter. I denne prosessen er det redusert med 10 årsverk. Disse endringene er merkbare for prestene og prestedtjenesten. I 2012 skal det gjennomføres en analyse av hvilke konsekvenser den nye bemanningsplanen har fått for tilsatte i kirken i Oslo med fokus på tilstedeværelse, tilgjengelighet og tilhørighet.

Den nye bemanningsplanen har medført en så stor reduksjon i bemanningen knyttet til stab og menighet at det må føre til en ny struktur og organisering av kirken i Oslo som vil måtte innebære sammenslåing av sokn og endret bruk av kirker. En konsekvens vil også bli en betydelig reduksjon i forordnede gudstjenester. Se omtale i punkt 2.5.

Bemanningen i Bærum fellesråd har også gjennomgått endringer. Kirketorg er etablert og funksjonen som daglig leder i de 10 menighetene ivaretas av 4 forvaltere. Stabene har fortsatt langt flere stillinger og medarbeidere enn fellesrådet i Oslo, både kirkefaglige og administrative stillinger.

Slik vi vurderer det har menighetene i Asker prosti en god og stabil bemanning av fellesrådsansatte. Asker kirkelige fellesråd lønner 50 % av en kapellanstilling.

Sykehjemsprester

Oslo kommune bevilget 4 334 000 kroner til prestedtjeneste ved sykehjem. Rammen er ikke utvidet de siste tre årene. Det har vært en målsetting å få flere sykehjemsprester i bispedømmet, men bevilgningen gir ikke rom for å utvide. Imidlertid har noe oppsparte midler grunnet sykdom og ledighet, gjort det mulig å inngå samarbeid med Kirkens Bymisjon om sykehjemspreststilling i 35 % for tre år i perioden 2010-2012. Flere sykehjem har gitt uttrykk for ønske om å gå inn i et samarbeid om sykehjemsprestedtjeneste. Det vil bli arbeidet videre med muligheten for å inngå samarbeidsavtaler om prestestillinger. Pr. i dag har Oslo bispedømme 9,05 årsverk fordelt på 13 prester med midler fra Oslo kommune.

Kontakten med Sykehjemsetaten er fulgt opp med samtale om samarbeid omkring faglighet og praktisk tilrettelegging for prestedtjeneste ved Oslo kommunes sykehjem, særlig med tanke på sykehjem som fokuserer på palliativ omsorg (lindrende omsorg ved livets slutt).

3.3 Kompetanseutvikling og veiledning

Resultatmål: Prestene skal stimuleres til å utvikle kunnskaper, ferdigheter, holdninger og motivasjon for tjenesten.

Styringsparametere: Etter- og videreutdanning

En forutsetning for vekst og utvikling er refleksjon over praksis. Viktige tiltak for å oppnå dette er å tilby veiledning og kompetanseutvikling. I Oslo bispedømme er det et ønske at arbeidstakerne til enhver tid kan etterspørre og bli tilbudt deltakelse i ulike veiledningstilbud, samt at prestene oppfordres til å planlegge og gjennomføre deltakelse på kurs og etterutdanning av ulik lengde for å utvikle faglig kompetanse.

Kompetanseutvikling

Det ble i 2011 utarbeidet en ny kompetanseplan for Oslo bispedømme hvor alle aktuelle tilbud innen kompetanseheving og veiledning er systematisert og hvor det klart framkommer når og hvordan man kan søke for å delta på de enkelte tilbud. Her er det også gitt retningslinjer for hvordan det legges til rette for kompetanseutvikling lokalt, prostivis i bispedømme og de forskjellige kurs i regi av universitetene.

Det er gjennomført et arbeid for å lage regler for tildeling av vikarmidler og lengde på studiepermisjoner. Dette er gjort for å legge til rette for at prester i større grad skal kunne ta videreutdanning. Kompetanseplanen for 2011-2014 har som mål å øke antall studiedager pr prest med 25 % i perioden.

Veiledning og kompetanseutvikling er beslektede områder. Regionalt etterutdanningsutvalg, REU, er viktig for etter- og videreutdanning for presteskapet. 33 prester har i 2011 deltatt på ulike videre- og etterutdanningstilbud finansiert ved hjelp av REU-midler. De fleste av dem har deltatt på kurs i regi av Kompetanserådet, men det har også vært gitt stipend til annen etterutdanning. To prester har gjennomført PKU i 2011. Totalt er det med støtte fra REU gjennomført studier tilsvarende 570 studiepoeng.

En del av kompetanseutviklingen skjer lokalt i hvert prosti, dels i prestefellesskapet, dels som eget studieprosjekt for den enkelte innvilget av prosten. I tillegg til de 33 prestene som fikk innvilget studiedeltakelse gjennom REU har 37 prester på denne måten fått studiepermisjon direkte via sin prost. Av de 70 prestene som har hatt studiepermisjon i 2011 ligger gjennomsnittet på 14 studiedager. Gjennomsnittlig antall studiedager pr prest er økt fra 4,8 i 2010 til 6,6 i 2011. Vi har dermed allerede nådd det målet som kompetanseplanen la opp til at vi skulle nå i 2014. Dette skyldes nok ikke bare økt antall studiedager, men at vi begynner å få bedre grep på rapporteringen. Det var en viktig målsetting for 2011 så vi er godt fornøyd med at den bevisste innsatsen på området har båret frukter.

Biskopen har gjennomført prostivise samlinger med tema: «Hvordan være luthersk prest?» i alle prostier. Videre har det i alle prostiene vært arrangert kurs om taushetsplikten for prester.

Tre prostier har i 2011 gjennomført studietur til Roma. Disse turene har vært grundig forberedt og har hatt et faglig høyt og relevant innhold.

Det er utarbeidet en ny mal for lokale kompetanseplaner. Disse vil bli utarbeidet prostivis i 2012. Det er også lagt opp til en mulighet for at deler av REU's midler kan tildeles prostiene etter søknad for felles kompetanseheving i prostiet.

Fagdagene

Biskopen arrangerte felles fagdager på Sundvolden hotell 6-7. juni for diakoner, kantorer, kateketer/trosopplærere, andre fellesrådsansatte og prester. Temaet var «Sammen for Guds ansikt – ny høymesse i Den norske kirke», og hensikten med fagdagene var å gi kunnskap om gudstjenestereformen, gi visjoner, inspirasjon og pågangsmot fram mot arbeidet med å implementere reformen i menighetene. En bredt sammensatt gruppe med representanter fra de berørte tjenestegruppene og arbeidsgiverlinjene planla programmet sammen. Fagdagene var obligatorisk for prester ansatt av bispedømmerrådet, de andre tjenestegruppene ble invitert til fagdagene, og fellesrådene la forholdene til rette for at disse kunne delta. Av de om lag 300 deltakerne var fellesrådene representert med 80 kantorer, kateketer og trosopplærere.

Tilbakemeldingene fra deltakerne var overveiende positive. Evalueringsskjemaet viste at i alt 72% mente at totalinntrykket av fagdagene var bra (toppscore) eller tilfredstillende (27%). Det sosiale var viktig i helhetsvurderingen, men også tilbakemeldingen på det faglige utbyttet var av en slik karakter at det er grunnlag for å hevde at hensikten med fagdagene ble oppnådd.

Prosjekt ledelse

Prostereformen har ført til endringer både i prostens og sogneprestens lederansvar, -funksjon og -rolle. Sognepresten har gått fra å være leder til å være "arbeidsleder". Rollen kan delvis være uklar.

Rekrutteringsutvalget nedsatt av FAD konkluderte i brev datert 07.09.2010 at ledelse / personalomsorg er et prioritert område for å rekruttere og beholde prester i tjeneste.

OBDR søkte Difi om støtte og fikk kr 300 000 til et prosjekt som ser på roller/oppgavefordeling og utvikling av lederferdigheter. Bærum og Nordre Aker prostier er valgt ut som forsøksprostier. Det har vært gjennomført en samling med alle menighetsprester og proster for å se på oppgave og rollefordeling, primært mellom sokneprest og kapellan, men også med et blikk i forhold til prostens oppgaver. En undersøkelse før samlingen viste svært sprikende oppfatninger. Etter forelesninger og gruppearbeid ble det gjort en oppsummering av oppgavene. Konkretiseringen blir videreført i 2012.

I rammen av prosjektet skal sokneprestene gis mulighet til å se på seg selv som leder, reflektere og få ny kunnskap om temaet. Erfaringen fra dette arbeidet vil bli brukt til å vurdere hvilke type innføring i lederrollen vi skal tilby våre nye sokneprester.

Veiledning

Oslo bispedømmerråd tilbyr ulike former for veiledning som er tilpasset den enkeltes behov.

- ABV i grupper
- Individuell ABV
- Individuell veiledning/korttidsveiledning
- Kollegaveiledning
- Mentorveiledning
- Veiledning for nytilsatte

	Antall deltakere								Derav prester i OBDR
	2008		2009		2010		2011		
	Totalt	Kvinner	Totalt	Kvinner	Totalt	Kvinner	Totalt	Kvinner	
ABVgrupper*	51	25	33	15	38	18	44	26	36 **
Individuell ABV	4	3	2	1	1	0	1		1
Mentor- veiledning	12	7	22	12	10	5	22	9	6
Kortidsveiledning	19	16	19	5	11	5	13	7	13
Kollegaveiledning			15	9	12	8	13	4	13
Sum	86	51	91	42	65	36	92	46	69
Prester med veileder kompetanse	12	2	12	12	2	12	13	6	13

*De fleste grupper er tverrfaglige og har også deltakere fra Fellesrådet og menigheter

**Tallet er høyere enn i etatsrapporten fordi både spesialprester, prester fra Døveprostiet, prester som har sluttet og midlertidige ansatte i OBDR også er med i oversikten

***I tillegg bruker vi også veiledere som ikke er ansatt i OBDR

ABV grupper

Oslo bispedømme har i 2011 økt aktiviteten innen arbeidsveiledning. Det er ved utgangen av 2011 fem tverrfaglige ABV-grupper (en ledet av prest i ABU-utdanning) samt en veiledningsgruppe for proster i fortsettelsen av lederutviklingsprogrammet for proster.

To av gruppene er nystartet. En gruppe for seniorer som ble igangsatt i 2010 er avsluttet i 2011.

Det metodiske grunnlaget og organisering av gruppene er gjennomgått. Gruppene drives nå som hovedregel etter språkssystemisk tilnærming (prossessorientert). De er organisert som kontinuerlige tverrfaglige grupper og baserer seg på de anbefalinger som er gitt av Fagrådet for arbeidsveiledning.

Individuell ABV

Det gis i hovedsak tilbud om ABV i grupper. Dette skyldes at det ikke kan påvises noe større faglig og personlig utbytte av den individuelle veiledningen som i tillegg er mye mer kostbar å gjennomføre. Når spesielle behov oppstår, gjennomføres likevel individuell veiledning, for tiden én prest.

Utdanning/oppfølging av veiledere

Høsten 2011 tilbød vi et 3 dagers etterutdanningskurs i språkssystemiske tilnærming for arbeidsveiledere. Det var 6 stykker som gjennomførte dette. Disse deltar videre i regelmessig veiledning på veiledningen.

Videre har vi to prester som deltar i ABU utdanningen som avsluttes sommeren 2012.

Individuell veiledning/kortidsveiledning

Oslo bispedømmeråd har som målsetting at alle som søker om individuell veiledning, får innvilget dette. I utgangspunktet innvilges det inntil 10 veiledningstimer. Etter søknad kan dette utvides.

Veiledning for nye prester

Som en del av det nye innføringsprogrammet for nytilsatte prester ble det vedtatt at alle nytilsatte uten tidligere presteerfaring blir tilbudt 8 timer kortidsveiledning ved oppstart. Tilbudet er positivt mottatt. I 2011 har fire prester fått slikt tilbud.

Mentorveiledning

Mentorveiledning er en del av Prosjekt ressursprest. Prosjektet er finansiert gjennom midler fra Difi. Her tilbys yngre prester regelmessig samtale og veiledning med en eldre, erfaren prest, mentor. Hvert av parene treffes regelmessig over en periode på minimum 1,5 år. Det første prosjektet ble initiert av pensjonerte ressurspersoner og gikk fra 2008 til 2009. Neste prosjekt som ble startet 2009 hadde også deltakere fra Bjørgvin (2009-2010). Dette prosjektet ble avsluttet i januar 2011 Et nytt prosjekt ble startet opp i april 2011 med deltakere fra Oslo, Bjørgvin, Møre og Nord-Hålogaland bispedømmer.

Kollegaveiledning

Veiledningstilbudet Kollegaveiledning ble igangsatt som et prosjekt i 2009. Kollegaveiledning er en strukturert, gjensidig veiledning. Bakgrunnen for å innføre kollegaveiledning som et prosjekt, var ønsket om å styrke det helhetlige tilbudet til presteskaper om jevnlig veiledning. Det er benyttet ekstern veileder som har kurset deltakerne i arbeidsmetoden "triader". Metoden innebærer et rollebytte mellom tre deltakere, slik at alle etter tur er veileder, veiledet og observatør. Triadene er demokratiske ved at de fordeler den strukturelle makten likt mellom deltakerne og de sikrer innsyn i veiledningen den enkelte får og gir ved observatørens rolle. Å bruke triader er en måte å kvalitetssikre veiledningen på. På bakgrunn av evaluering ble det besluttet at kollegaveiledning skal implementeres som et permanent veiledningstilbud i Oslo bispedømme. Det ble igangsatt 4 nye kollegaveiledningsgrupper i 2011 med til sammen 13 deltakere.

Vurdering av veiledningstilbudene

Et mål er at prester skal være i jevnlig veiledning gjennom hele arbeidskarrieren og Oslo bispedømme tilbyr ulike veiledningstilbud. Det tilligger prosten et ansvar for å oppfordre prestene til å motta den veiledningen som den enkelte har behov for.

Arbeidsveiledning (i grupper) er det viktigste og mest omfangsrike veiledningstilbudet. Det tilbys nå alle prester. Gruppene er som hovedregel tverrfaglig sammensatt, med unntak veiledningsgruppe for proster, og de er kontinuerlige.

De som får tilbud om kortidsveiledning er

- helt nyutdannede prester. Vår erfaring tilsier at de ofte har andre utfordringer enn ansatte som har mer arbeidserfaring fra arbeid i kirken.
- prester som står i spesielt vanskelig situasjoner og med behov der individuell veiledning vil fungere best. Disse får tilbud etter søknad.

All veiledning gjennomføres av veiledere som er utdannet enten som arbeidsveiledere eller har annen type utdanning; psykologer, terapeuter, coacher, sjelesørgere eller PKU/ABV utdannede.

Mentorordningen har ikke noe formelt krav til utdanning for veileder (mentor), men mentorene har et helt liv av erfaring å tilby. Flere adepter uttrykker dette som det eneste rommet i kirken de opplever uten krav, hvor de blir sett og fulgt opp i en relasjon som ofte oppleves nær og omsorgsfull. Varigheten på møtene er ofte lengre (1,5 til 2 timer) og relasjonene opprettholdes i relativ lang tid (minimum 1,5 år). Mentorprogrammet inneholder også tre samlinger (2 + 1 + 1 dag) hvor alle adepter og mentorer møtes med et faglig program og erfaringsutveksling. I en sluttevaluering av mentorprogram nr 2 ble de som hadde gjennomgått programmet spurt om de mente kirken hadde behov for mentorordning i tillegg til ABV. Scoren ligger på 7.3 av 8 mulige.

Kollegaveiledning er beskrevet over. I evalueringsrapporten leser vi: *«De som har erfaring fra flere typer veiledning er positive når de omtaler kollegaveiledningen i forhold til andre typer veiledning. Det blir framhevet at man føler et større ansvar for gruppa og at det er nyttig å være observatør og at man lærer mye av andres fortellinger om jobbhverdagen. Samtidig blir det presisert av de fleste at flere typer veiledning er nødvendig. Kollegaveiledningen bør i perioder suppleres med annen type veiledning, det er behov for individuell veiledning og profesjonell veiledning.»*

Oppsummert finner vi at våre prester setter pris på at det finnes ulike veiledningstilbud. Flere opplever det som fornyende og stimulerende å møte andre personer og andre tradisjoner. Vi tror det fører til større grad av refleksjon og fornyelse enn om alle skal delta på samme type tilbud til enhver tid.

Andre veiledningstilbud – ad hoc tiltak

Det blir satt inn veiledere i konfliktsituasjoner etter behov og i samarbeid med andre arbeidsgivere der begge linjer er berørt.

Retreat og åndelig veiledning

Noen av våre ansatte har tatt etterutdanning i åndelig veiledning. Veiledningen er delvis organisert slik at enkeltpersoner tar direkte kontakt med veiledere. Vi har derfor ikke den fulle oversikt over hvor mange som tar i mot slik veiledning for tiden, men det dreier seg om anslagsvis 3-5 personer som går til regelmessig veiledning.

Den bedrede økonomiske situasjonen etter 2009 har gjort det mulig å innvilge støtte til alle som har søkt dekning av utgifter til retreat. I 2010 ble det innvilget opphold til retreat for 10 personer og i 2011ble antallet doblet til 20 deltakere.

Rekreasjonsopphold på Institutt for sjelesorg er et godt tilbud som bispedømmet benytter for noen prester.

Veiledningstilbudet i bispedømmet oppleves som variert, tilgjengelig og tilpasset ulike behov.

Oppsummering

I 2011 har minimum 81 personer deltatt på minst et av tilbudene over; ABV, kortidsveiledning, åndelig veiledning, mentoropplegget, kollegaveiledning eller retreat, 13 prester har deltatt på flere enn ett tilbud. Dette fremkommer av en samlet oversikt over hvem som deltar på hvilke tilbud.

Tilsynssamlinger for institusjonsprester

Biskopen holder årlig en tilsynssamling for institusjonsprester. Mange i målgruppen opplever samlingen som en bekreftelse om at de er under biskopens tilsyn og at deres kompetanse blir etterspurt.

Det er gjennomført en felles tilsynssamling/fagdager for sykehjems-, sykehus-, fengsels- og studentprester i januar 2011. Spesial- og institusjonsprestene inviteres sammen med de øvrige prestene til biskopens prestisamlinger og felles fagdager.

Det er også gjennomført egne fagdager og samlinger for sykehjemsprestene på regelmessig basis i Oslo bispegård.

Det ble vedtatt at det for 2012 holdes egne tilsynssamlinger for hver av undergruppene av institusjonsprester (student-, fengsel-, sykehjem,- og sykehus) for å styrke biskopens tilknytning til den enkelte gruppe prester.

3.4 Likestilling

Resultatmål: Det skal motiveres og legges til rette for at flere kvinner søker tjeneste som menighetsprester og innehar lederstillinger i kirken.

Styringsparametere: Kvinneandelen i stillinger, Antall søknader fra kvinner.

Oslo bispedømmeråd har siden 2002, OBDR sak 42/02, hatt som mål å få flere kvinner i ledende prestestillinger. Dette er gjort klart i utlysningstekster og i saksfremlegg i tilsettingsaker. Mål for 2011 var at andelen kvinner i faste prestestillinger var minst 40. Det var også et mål at andelen kvinner i ledende prestestillinger skulle være minst 40%. OBDR regner som ledende stillinger prestestillinger og sokneprestestillinger. Et mål var også at søkerlister besto av 50% kvinner og 50 % menn.

Det er utarbeidet oversikt over utvikling de seneste år. Denne viser at andel kvinner i faste prestestillinger og søknader som leveres av kvinner, øker. Tallmaterialet viser at andelen menn i kapellanstillinger øker. Det gjør også kvinneandelen blant sokneprester.

Kjønnsfordeling faste stillinger

	Proster				Sokneprester				Kapellaner				Totalt	
	Kv.	M.	i alt	% kvinne	Kv.	M.	i alt	% kvinne	Kv.	M.	i alt	% kvinne	% kvinne	% mann
2011	2	5	7	28,5 %	26	42	68	38,2%	22	26	48	45,8%	40,7 %	59,3 %
2010	2	4	6*	33,3%	24	43	67	35,8	23	25	48	47,9%	40,5 %	59,5 %
2009	2	4	6*	33,3%	21	43	64	32,8%	23	23	46	50,0%	39,6 %	60,4 %
2008	2	5	7	28,5%	21	48	69	30,4 %						

*en prostestilling ikke besatt pga vakanse

For 2008 finnes det ikke sammenlignbare tall for kapellaner.

I 2011, 2010 og 2009 var det totalt liten endringer i kjønnsbalansen i presteskaper i stillingskategoriene prost, sokneprest og kapellan. Dog øker kvinneandelen noe og målet med over 40% kvinner i faste prestestillinger i disse stillingskategorier er nådd.

I rapporteringsåret ble det foretatt i alt 12 tilsetninger, fordelt på 5,5 kapellanstillinger, 3 soknepreststillinger og tre andre; ungdomsprest 50%, studentprest og fengselsprest. Det ble levert inn i alt 154 søknader. 61 av disse var fra kvinner, 39,6%.

Prosentvis fordeling av søknader fra kvinner og menn

	kapellan		sokneprest		andre stillinger		totalt	
	kvinner	menn	kvinner	menn	kvinner	menn	kvinner	menn
2011	45,20 %	54,80 %	27,70 %	72,30 %	44,40 %	55,60 %	39,60 %	60,40 %
2008	35 %	65 %	34 %	66 %			35 %	65 %

I løpet av disse tre årene har det totale antallet kvinner som søker prestestillinger, økt med om lag fire prosent. Det er interessant at det søkte flere kvinner til soknepreststillinger i 2008 enn i 2011. Tallet fra 2011, 27,7% søknader til soknepreststillinger fra kvinner, viser at det er langt igjen til ønsket tilstand for 2011: At søkerlisten til prestestillingen består av 50% kvinner og 50% menn.

Etatsstatistikken i 2010 viser at kvinneandelen søknader var 36% og kvinneandelen av tilsetninger var 57,5%.

Tilsetninger fordelt på kjønn 2011

	kapellan			sokneprest			andre stillinger			totalt		
	kvinn.	menn	i alt	kvinn.	menn	i alt	kvinn.	menn	i alt	kvinn.	menn	i alt
Antall	3	3	6	2	1	3	2	1	3	7	5	12
%	50%	50%		66,7%	33,3%		66,7%	33,3%		58,3%	41,7 %	

I de 12 tilsetningene som ble foretatt i 2011, var 7 av de tilsatte kvinner. Sammenlignet med antall søknader levert av kvinner, viser dette at søknader fra kvinner vurderes mest positivt i tilsettingsprosessen og gir mest effektivt utslag. Denne kunnskapen kan brukes for å motivere flere

kvinner til å søke soknepreststillinger, slik at målet om en jevn kjønnsbalanse mellom søkere til faste ledende prestestillinger kan oppnås.

	Totalt		Lederstillinger		Øvrige stillinger	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Kjønnsfordeling – alle ansatte	39,2 %	60,8 %	37,0 %	63,0 %	41,4 %	58,6 %
Kjønnsfordeling - heltidsansatte	38,0 %	62,0 %	37,0 %	63,0 %	39,1 %	60,9 %
Kjønnsfordeling - deltidsansatte	66,7 %	33,3 %	-	-	66,7 %	33,3 %
Gjennomsnittslønn (i 1000 kr) basert på 100 % stilling	469	482	489	509	450	453
Gj.sn lønn basert på faktisk lønn (deltid)	453	477	489	509	419	442

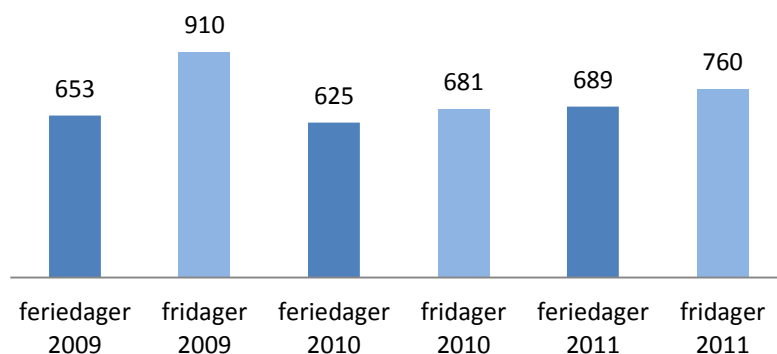
3.5 Arbeidsvilkår

Resultatmål: Prestene skal sikres gode arbeidsvilkår

Styringsparametere: Arbeidsmiljø og arbeidstid. Redusert sykefravær.

Menighetspresteters ferie- og fridager

Antall ferie og fridager som meldes ikke tatt ut per 30. november er relativt likt fra år til annet:

Det er det siste året satt fokus på arbeidsplanene. Alle har vedtatt en arbeidsplan, men det er fortsatt for stor divergens mellom planene og gjennomført hverdag. Ferie- og fridager blir endret ut fra arbeidssituasjonen og det oppleves for mange at det er liten mulighet til å ta igjen ferie- og fridager på et senere tidspunkt. Feriedager blir overført. Fridager går tapt på tross av at vi i Oslo tillater overført 5 fridager fra ett avregningsår til neste.

Det vil i det videre bli arbeidet for å få til bedre arbeidsplaner som er mer realistiske i forhold til arbeidssituasjonen. Det har lenge vært arbeidet med å utjevne arbeidsbyrden blant prestene. Dette arbeidet må fortsette og samtidig må arbeidsmengden på noen områder bli redusert.

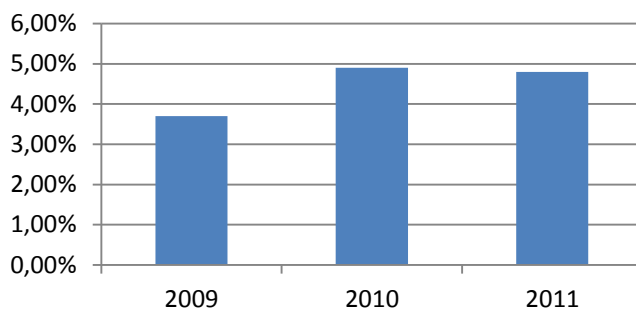
Sykefravær

Sykefraværet er stabilt rundt 5%. Det er gått ned fra 5.1% til 5.0% siste år. Mens det i 2010 var et over gjennomsnittlig høyt sykefravær blant menn, er det i 2011 over gjennomsnittet på kvinner.

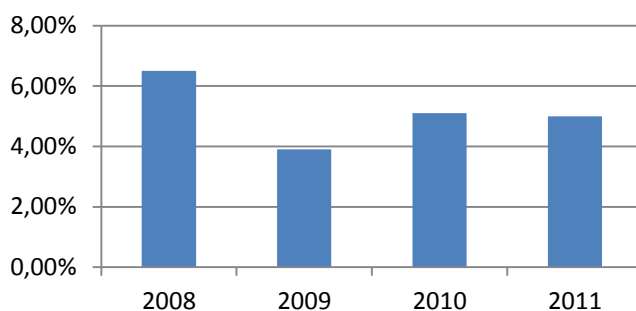
En gjennomgang av det som ligger bak tallene viser at det er fire personer som har vært 100% sykemeldt i mer enn 8 uker. Tre av dem er knyttet til alvorlig langvarig sykdom eller livskriser. Alle andre langtidssykemeldte har etter en kortere periode med full sykemelding kommet tilbake i deler av stillingen sin. Alle personer som har vært sykemeldt på grunn av livskriser er fulgt opp jevnlig og er etter en overgangsperiode med graderte sykemeldinger eller arbeidsavklaringspenger nå tilbake i full jobb.

Bak tallene skjuler det seg videre tre lengre sykefravær knyttet til graviditet/fødsel. Et sykdomstilfelle skyldes et uhell i forbindelse med arbeid. Vi kan fastslå at den tettere oppfølgingen av sykemeldte har gitt resultater ved at svært få personer forblir lenge 100% sykemeldt. Mulighetene for at ansatte kommer raskere tilbake i jobb, øker slik målet er.

Legemeldt sykefravær i %

Totalt sykefravær i %

IA-avtalen

Oslo bispedømmeråd er en IA-bedrift og det ble undertegnet ny IA-avtale primo 2011. Arbeidet med å implementere ny handlingsplan er satt i gang. Vi håper å slutføre arbeidet primo 2012, der målet er en felles avtale for de to arbeidsgiverlinjene. Vi ser dette som et viktig hjelpemiddel i møte med å redusere sykefraværet vårt ytterligere, samt sikre en god oppfølging av sykemeldte. Begge disse faktorene vil bidra til et godt arbeidsmiljø. Så langt har dette vært et spennende arbeid som blant annet har frembrakt at vårt sykefravær er vel innenfor det som er det nasjonale målet på 5,6%. Når det gjelder sysselsetting av personer med nedsatt funksjonsevne er det ved utgangen av 2011 9 fast tilsatte prester med redusert funksjonsevne som vi tilrettelegger arbeidet for. I samtalen omkring vår

nye handlingsplan fikk vi tydelig tilbakemelding fra NAV på at vi er gode på tilrettelegging i forhold til arbeidstakere som har behov for det, sammenliknet med mange andre bedrifter. I møte med kartleggingen av prester som omfattes av arbeidsgivers seniorpolitikk, framkom det at 31,5 % av de fast tilsatte prestene i Oslo bispedømme per oktober 2011 er 59 år eller eldre.

Vi så også at gjennomsnittlig avgangsalder fra 2008 og fram til i oktober 2011 var 66,95 år, et nivå vi ønsker å opprettholde.

Vi er så langt tilfreds med prosessen der både tillitsvalgte og hovedverneombud har deltatt, selv om den har tatt lenger tid en antatt. Dette henger sammen med bytte av IA-kontakt hos NAV, samt intensjonen om å få en tilnærmet likelydende handlingsplan som Kirkelig fellesråd i Oslo har. I Asker og Bærum prostier er det også felles handlingsplaner for de to arbeidsgiverlinjer.

Livsfasetilpasset arbeidsgiverpolitikk

Oslo bispedømmeråd forstår livsfasetilpasset arbeidsgiverpolitikk som *dynamisk og individuelt tilrettelagt og har fokus på medarbeidernes livssituasjon og livsfase. Det er den enkelte arbeidstaker som best kan definere hvilken livsfase han eller hun er i, og begrepet knytter seg derfor ikke først og fremst til alder.* Det er altså ikke bare en betegnelse for arbeid rettet mot ulike aldersgrupper. Arbeidet med "nytilsatte" har vist at det kan være stor aldersspredning. I 2011 har det vært arbeidet spesielt med tiltak rettet mot nytilsatte.

Som det framkommer under punkt 2.3 er nytilsatte uten tidligere presterfaring blir tilbudt 8 timer kortidsveiledning ved oppstart. Tilbudet er positivt mottatt. Dette sammen med en generell økt aktiviteten innen arbeidsveiledning i 2011, tror vi er med å gi gode arbeidsvilkår og motivasjon i tjenesten.

En klar forbedring i forhold til alle de ansatte er at vi i 2011 fikk ny hjemmeside i Oslo bispedømme. Her er en egen side for ansatte der mye relevant informasjon er lagt ut. Det gjør det enklere for den enkelte ansatte å finne fram i tilbud, skjemaer, retningslinjer osv. Vi har enda et stykke igjen før siden er så god som vi ønsker oss, men dette vil det bli arbeidet videre med.

Et tiltak som vil bli nærmere beskrevet under, men som har klare positive implikasjoner på den livsfasetilpassete arbeidsgiverpolitikken er det påbegynte arbeidet med stillingsbeskrivelser som også vil være tilpasset den enkelte arbeidstakers livsfase og livssituasjon.

Vi har kommet langt i henhold til vedtatte handlingsplaner for livsfasetilpasset arbeidsgiverpolitikk, men ser det som svært viktig at vi kommer i mål med det påbegynte arbeidet med stillingsbeskrivelser. Vi ser behovet for å utarbeide en ny mal for medarbeidersamtale som også inkluderer en samtale omkring stillingsbeskrivelsen på en god måte.

Nytilsatte

Det har vært arrangert en samling for bispedømmerådets nytilsatte prester, uavhengig av alder og stillingsbetegnelse. Foruten biskopens formidling av *Å være prest i Oslo bispedømme – forventninger og utfordringer* ble det orientert om bispedømmets visjon og strategi samt om ulike tiltak rettet inn mot arbeidstakerne. De nytilsatte fikk også møte de ansatte på kontoret gjennom en presentasjon av "hvem gjør hva på bispedømmekontoret".

I 2011 ble det vedtatt å innføre prøvetid for prester på lik linje med andre statsansatte. Dette knyttes nært opp til det utviklede introduksjonsprogram for nytilsatte. Dette programmet sikrer at den nytilsatte får tett oppfølging og jevnlig samtaler med overordnet i de første månedene som ansatt i

bispedømmet. Kombinasjonen av introduksjonstilbudet og samlinger for nytilsatte synes å fungere godt. Tiltakene skal videreføres og utvikles slik at nytilsatte fort kommer inn i arbeidet og blir kjent med arbeidsgiver og bispedømmet.

Som en del av programmet for nytilsatte er det som tidligere nevnt, innført at alle som går inn i sin første prestestilling, får tilbud om kortidsveiledning i oppstartfasen. Alle andre skal få tilbud om arbeidsveiledning i løpet av kort tid. Tilbudene gjelder også vikarene som tilsettes for mer enn 6 mnd. I og med at alle tilbud nå ligger ute elektronisk tilgjengelig er det lettere for nyansatte å orientere seg om dette. I tillegg er nå alle veilednings- og kompetansetilbud samlet i den nye kompetanseplanen 2011-2014.

Arbeidsbeskrivelser - Stillingsbeskrivelser

Arbeidet med å utarbeide mal for arbeidsbeskrivelse ble sluttført i forkant av sommeren 2011 og behandlet i kontaktmøtet og prostemøtet som begge ga sin tilslutning til opplegget. Arbeidet med implementeringen startet høsten 2011. Dette arbeidet ble etterhvert stoppet av Presteforeningens stiftsstyre på grunn av reaksjoner fra lokale tillitsvalgte i et av prostiene. Reaksjonen gikk på at de oppfattet målsettingen med og premisser for at alle prestene skulle ha arbeidsbeskrivelse som uklare. Det hersket også noe forvirring omkring hvorfor vi valgte å bruke begrepet arbeidsbeskrivelse, og hvorfor vi hadde begrunnet og forankret opplegget i det Tjenesteordning for menighetsprester omtaler som «instruks». Vi begynte straks en prosess for å forbedre og imøtekomme merknadene.

Vurderingen vår i ettertid er at vi kunne med fordel vært tydeligere på hensikt og begrepsbruk og tar dette til etterretning. Betegnelsen stillingsbeskrivelse synes mer egnet enn arbeidsbeskrivelse og er brukt både i vedtak i SAMU og i «Innføringsprogram for nytilsatte prester». Stillingsbeskrivelse vil være et viktig verktøy for å oppnå en mer forutsigbar arbeidshverdag for prestene samt å unngå overbelastning over tid, og håper derfor å slutføre revisjonen av opplegget primo 2012.

Tjenesteboliger

Samarbeidet med de som forvalter tjenesteboligene i Oslo bispedømme er fortsatt godt. Det er regelmessig møte med forvalterne, både i forhold til behovet for befarings av boliger og møter av mer generell art. Samtidig er det en klar tendens til at vedlikehold av tjenesteboligene har lav prioritet og samsvarer med svak kommuneøkonomi og status for vedlikehold generelt. Ny refusjonsordning har gitt større velvilje i forhold til investeringer, men makter ikke å bøte på den gamle ordningens lave tilskudd som medvirket til et stort etterslep på vedlikeholdet. Dette er spesielt merkbart innen Oslo kommune.

Arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjonene utarbeidet i 2008 en boligstandard for tjenesteboligene. Det er lagt vekt på bruksmulighet for både familie og prest, ikke antall kvadratmeter. Utviklingen for tjenesteboligene tyder på at antall boliger må reduseres for at boligstandarden skal kunne opprettholdes. Utviklingen av tjenesteboligene i forhold tjenlighet og standard vil fortsette i 2012.

3.6 Ledelse og samvirke

Resultatmål: Bispedømmerådet, biskopen og prostene skal sørge for god ledelse av prestedtjenesten og tilrettelegge for et positivt samvirke mellom prestene kirkens valgte organer og andre kirkelig tilsatte

Styringsparametere: Ledelse. Styrket ledelse og organisering av prestedtjenesten

Ledelse

Gjennom KIFO - undersøkelsen "I gode og onde dager" gir mange uttrykk for at de savner støtte og oppfølging fra overordnede. I Oslo bispedømme er det mange kapellaner. Dette er med å understreke behovet for en klargjøring av lederansvar på de ulike nivåer, både prostenes og ikke minst sokneprestenes lederansvar, -rolle og -funksjon. Bevilgningen fra Difi til *Prosjekt ledelse* har gjort det mulig både å konkretisere og klargjøre lederansvaret mellom nivåene samt å fokusere på ferdigheter i ledelse og utøvelse av lederskap i de to forsøksprostiene. Prosjektet avsluttes i løpet av 2012 og vil bidra til en konkretisering av lederansvar, -rolle og funksjon for prost og sokneprest samt danne grunnlag for utvikling av sokneprestkurs og lederopplæring som vurderes tilbudt øvrige prostier.

Prostemøtene har vært en viktig arena for drøfting og samhandling i ledelse og organisering av prestedtjenesten. Noen av sakene som har vært forelagt prostemøte er: Opplegg for nytilsatte, innføring av prøvetid, revisjon av lønnspolitikken, innføring av arbeidsavtaler, ordninger for styring av prestedtjenesten, koordineringsfunksjon i samarbeidsenheter og -områder, rutiner for Kirketorget i Oslo. En viktig innfallsvinkel har vært hvordan styrings- og arbeidsgiveransvaret utøves i nevnte saker.

Opplegget for årets styringssamtaler med prostene tok utgangspunkt i Tjenesteordning for proster §§ 1 – 7. Prostene leverte en skriftlig rapport før styringssamtalen som dannet grunnlag for temaer som ble tatt opp.

I henhold til "Særavtale for medarbeidersamtale i Oslo bispedømme" skal prostene ha medarbeidersamtale med alle prestene i prostiet en gang pr år. Det har vært en merkbar økning i andelen prester som har hatt medarbeidersamtale. I 2009 var andelen i overkant av 70% mens den i 2011 ligger på 90%. Vi er ikke tilfreds før alle prester har hatt medarbeidersamtale med sin prost en gang i året.

Prestene i bispedømmet har for mange ferie- og fridager som ikke er tatt ut pr. 30.11. Det har vært fokusert på dette både ved en revisjon av den lokale avtalen og forståelse og praktisering av «Særavtale om menighetsprester fridager», god planlegging og utarbeidelse av arbeidsavtaler. Det er en forventning om at prostene legger til rette for og bidrar til uttak av ferie og fridager.

Et mål i 2011 har vært at «Prostene kjenner seg ivaretatt og stimulert til å utøve leder- og arbeidsgiveransvar». Et viktig tiltak har vært etableringen av veiledningsgruppe for prostene.

Samvirke og samarbeid

I Asker prosti er det et etablert samarbeid mellom prost, kirkesjef og fellesrådets leder gjennom Askerprosjektet. Ledersamlinger på prostiplan var også en del av prosjektet. Prosten har vært opptatt av kontakt og tilstedeværelse med både menighetsrådene og stabene. Felles lokalisering av

prostese og fellesrådets administrasjon, som nå har flyttet inn i nye lokaler, legger til rette for fellesskap og daglig kontakt.

Begrepet Bærumsmodellen relatert til "Sammen om å lede" har fått feste. Den innebærer bl.a. at prost og kirkeverge sammen deltar på menighetsrådenes møter en gang pr år og de er sammen i møter med stabene. Det er videre lagt opp til arenaer for kontakt og samhandling mellom linjene. Samlokalisering i Kirketorget i Sandvika danner base for et nært samarbeid.

I Oslo fellesrådsområde er det to ledernivåer – prostiplan og fellesrådsplan. Kirkevergen innkaller jevnlig til møter med proster og kirkeforvaltere. På prostiplan er det nå samlokalisering av prost og kirkeforvalter i 2 av 5 prostier. Det er en målsetting at det blir samlokalisering i alle prostiene. Prostese i Nordre Aker prosti er flyttet tilbake til Torshov kirke etter endringene av prostigrensene. Prosten i Østre Aker prosti har hatt svært utilfredsstillende kontorforhold i over ett år – fellesrådets sendrekthet i å gjøre noe med situasjonen er kritikkverdig.

I fellesrådets arbeid med ny bemanningsplan har det vært nært samarbeid mellom prost og kirkeforvalter. Den endelige planen som ble implementert i 2011, har ført til en sterk reduksjon av fellesrådsansatte med tilstedeværelse på menighetsplan. Konsekvensene for presteskaper og menighetsarbeidet er omtalt annet sted i årsmeldingen. Det må dog understrekes at denne situasjonen er en stor utfordring for prostene både som ledere av prestetjenesten og i samvirke med råd og øvrige ansatte.

I alle 7 prostier er det felles AMU med begge arbeidsgiverlinjer. Prostene sitter i disse AMU-ene og kan på den måten ha oppmerksomhet rettet mot arbeidsmiljøet.

4. FORVALTNING

4.1 Økonomiforvaltning

Regnskapet omfatter de tre kapitlene 1590 kirkelig administrasjon, 1591 presteskaper og 320 kultur. Tildeling og forbruk under kap 320 gjelder pilegrimssatsingen.

Målsettingen om bæredyktig budsjettnivå og overholdte bevilgninger er oppnådd. Administrasjonen har vedvarende høy fokus på økonomistyring og det foretas månedlige kontroller mot budsjett. De siste årenes arbeid med å snu merforbruk til mindreforbruk har lyktes.

Presteskaper

Oslo bispedømmeråd har de senere år målbevisst arbeidet med å tilpasse preste-bemanningen til tildelingen. Stillingsrammen i 2010 er videreført i 2011 med 146 årsverk: 142,1 årsverk prestestillinger og 3,9 årsverk prostesaksbehandlere. I tillegg kommer 3 fast ansatte vikarprester som brukes i situasjoner med lengre vakanser og som dermed forutsettes ikke belastet budsjettet. Fra år 2012 økes antall årsverk til 147.

I samsvar med etablert praksis fra 2010 rommer budsjettene nå reserver for uforutsette utgifter slik også departementet stiller krav om.

Departementets tildeling 2011 til presteskaper (eksklusivt døve) utgjorde netto kr 89,7 mill med tillegg for overført mindreforbruk fra 2010 på kr 4,1 mill. I årets bevilgning inngår kompensasjoner for merutgifter knyttet til 22.juli-hendelsene. Akkumulert mindreforbruk utgjør kr 4,46m.

Kapittelet har et overført mindreforbruk som gjennom 2011 er økt med kr 380.000. Økningen i mindreforbruket kan primært forklares med disse forhold: 1/ reservene er ikke fullt ut anvendt 2/ forsinkelser i bruk av strategiske satsinger 3/ forsinkelser i bruk av tilleggsbevilgninger.

Driftsutgiftene knyttet til prestedtjenesten ble nedskåret kraftig i 2008/2009 etter årene med overforbruk. Forbruket av driftsutgiftene (*veiledning, kompetansetiltak, prostetiltak, kurs, reiser etc*) er nå tilbake til normalnivå.

Mindreforbruket fra 2010 har gitt oss handlingsevne til å iverksette flere strategiske tiltak som ordinære budsjetter ikke tidligere har gitt rom for. Bispedømmerådet vedtok således i februar 2011 følgende strategiske satsinger de neste årene: kr 1,5 mill. til 3-årig prosjektstilling for Unge Voksne kirke, kr 1 mill. til strategiske tiltak for presteskaper samt kr 1 mill. til tiltak rettet mot reformer, flerkulturell storby og kirke i storby. Hoveddelen av disse satsingene vil komme i 2012 og 2013.

Kirkelig betjening av døve

Oslo bispedømmeråd har ansvaret for disponeringen av bevilgningen til kirkelig betjening av døve. Tildelingen utgjorde i 2011 kr 9 mill. etter fradrag for andel merforbruk i 2010 kr 0,32m. Døveprestiet fremkommer i 2011 med en ubrukt driftsbevilgning på 2,8 % eller kr 0,25m. Målsettingen om et forbruk tilpasset tildelingen er oppnådd.

Kirkelig administrasjon

Kapittelet har et overført mindreforbruk fra år 2010 på kr 455.000 som gjennom 2011 er økt med kr 89.000. Resultatet har sammenheng med forsinkelser i utgiftsføringer av kompensasjoner samt mindreforbruk i forhold til kirkevalgene.

Departementets tildeling til kirkelig administrasjon, kap 1590, er basert på 19 årsverk.

Bemanningen på bispedømmekontoret utgjorde ved utgangen av 2011 8 menn og 14 kvinner tilhørende kapittel kirkelig administrasjon. Tre av kvinnene er i delte stillinger. Kontoret er organisert i tre avdelinger: kirke- og samfunn, personal samt økonomi- og administrasjon.

Likestilling

Andelen kvinner på bispedømmekontoret i Oslo utgjør 64 %. Det er flere kvinner enn menn innen lederstillinger og øvrige stillingsgrupper. Lederstillinger er definert som biskop, stiftsdirektør og avdelingsledere.

Nedenfor framgår kjønns- og lønnsfordelingen fordelt på ulike stillingsgrupper ved vårt kontor. Oversikten er basert på ansatte tilhørende kapittel kirkelig administrasjon.

	Totalt		Lederstillinger		Øvrige stillinger	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Kjønnsfordeling – alle ansatte	64 %	36 %	60 %	40 %	65 %	35 %
Kjønnsfordeling - heltidsansatte	58 %	42 %	60 %	40 %	57 %	43 %
Kjønnsfordeling - deltidsansatte	100 %	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %
Gjennomsnittslønn (i 1000 kr) basert på 100% stilling	465	521	574	718	436	455
Gj.sn lønn basert på faktisk lønn (deltid)	421				380	

Risiko og vesentlighetsstyring

I våre årsplaner er det innarbeidet risikovurderinger for områdene gudstjenesteliv, trosopplæring, prestetjenesten samt for organisasjon og forvaltning. Dette innbefatter en vurdering av sannsynlighet og konsekvens hvis målsetting ikke oppnås.

Arbeidet med risikovurderingene vil fortsette i 2012.

Evalueringer

I forhold til statlige bestemmelser om at det skal gjennomføres evalueringer av statlige virksomheters oppgaveløsning og virkemiddelbruk vil vi særlig trekke frem følgende:

De store endringene i befolkningsutviklingen i Oslo samt den utfordrende ressursituasjonen innen kirken gjorde at stiftsdirektøren i 2011 nedsatte en arbeidsgruppe til å vurdere samt fremme endringsforslag i struktur og organisering av kirken i Oslo. Arbeidet er i første omgang konsentrert om Domprostiet og Østre Aker prosti men vil senere bli utvidet til å omfatte alle prostier. Det vises til utfyllende informasjon i denne årsmeldingen.

I samarbeid med bedriftshelsetjenesten ble det første halvår foretatt en medarbeider-undersøkelse blant kontorets ansatte. Undersøkelsen avdekket ikke vesentlige endringsbehov inn mot struktur og organisering men arbeidsmiljøet er likevel preget av mange oppgaver under stort tidspress. Undersøkelsen er fulgt opp i stabsmøte og ledermøte.

Generelt vil vi påpeke at arbeidet med årsplaner, årsmeldinger, statistikker og styringssamtaler bidrar til å belyse hensiktsmessighet av organisering og virkemidler.

Anskaffelsesregelverket

Regelverk for offentlige anskaffelser legges til grunn ved større innkjøp. Det er i 2011 utarbeidet egen intern anskaffelsesrutine som er gjort kjent for ansatte. I overensstemmelse med denne rutinen

utarbeides det protokoller for bestillinger som har verdi over kr 100.000. Dette gjelder bl.a innkjøp av gudstjenestemateriell.

Miljøarbeid

Vi har i 2011 fortsatt arbeidet med temaer knyttet til miljøfyrtårn og vi har fått på plass bedre avfallshåndtering. Utfordringen er imidlertid energiområdet da vi er lokalisert i et kulturhistorisk bygg fra 1884 (*høyt under taket, store vinduer, store rom*). Fyringssesongen er dessuten lang (10 måneder). Bygget ble totalrehabilitert i 2000 og t nytt varmeanlegg installert. Varmesentralen består av en oljekjel og en el.kjel. Vi arbeider nå med å utfase oljekjelen og å finne alternative energiløsninger. Arbeidet med å bli miljøfyrtårnsertifisert er i lys av dette blitt utsatt.

4.2 Tilskuddsforvaltning

Oslo bispedømmeråd forvalter statlige tilskuddsordninger som for 2011 utgjorde vel NOK 30 mill. Forvaltningen utføres i overensstemmelse med økonomiinstruksen for bispedømmerådene.

Målsettingen om innrapporterte regnskaper innen frist samt forbruk i samsvar med tildeling er oppnådd.

Tilskuddsordningene

Tildeling NOK 10 mill til fellesrådene for diakoni, undervisning og kirkemusikk (kap 1590 post 71.16) omfatter 27 diakoni- og kateketstillinger. Regnskapene utarbeides av fellesrådene.

Bevilgningen til trosopplæring økte i 2011 til NOK 18,2 mill. Midlene nyttes til tilskudd til kirkelige fellesråd for dekning av utgifter i forbindelse med trosopplæringsreformen; kfr kap 1590 post 75. Reformens mål er at kirken kan tilby en systematisk og sammenhengende trosopplæring til alle døpte fram til fylte 18 år.

Departementet gir årlig via Oslo bispedømmeråd tilskudd på NOK 1 m til virksomheten ved Oslo domkirke, kfr kap 1590 post 74. Målsettingen er å styrke den kirkelige og musikalske aktiviteten. Det er gjort arbeid for å øke denne bevilgningen. Fra 2012 er bevilgningen økt til NOK 2 mill.

Bevilgning NOK 1,03 mill til drift av pilegrimskontor i Oslo er utbetalt; kfr kap 0320 post 84. Pilegrimssenteret ble offisielt åpnet 15.mai 2011 og har en særlig satsing på fornyelse av pilegrimstradisjonen. Senteret har avgitt egen årsrapport.

4.3 IKT-tjenester

Vi er underveis i målsettingen om å ta bruk alle relevante elektroniske løsninger for å øke effektiviteten. Kontoret har i 2011 blitt tilført økte personalressurser innen IKT.

Elektroniske tjenester

I 2011 har Windows 7 blitt implementert lokalt, OVF har oppgradert sitt system til Windows Server 2008 og WebSak er blitt oppdatert for å være kompatibel med Office 2010. Det er blitt holdt kurser i forbindelse med ny Office 2010.

Elektronisk fakturabehandling ble tatt i bruk i 2010 og er et velfungerende verktøy. Agresso Planner har blitt tatt i bruk som støtte for de regelmessige rapporteringer, her har vi fortsatt mye å hente.

Prostiene har tatt i bruk elektronisk reiseregningssystem (ESS) for prestene. Dette sikrer raskere utbetaling for reiseregninger.

Prostene og ledelsen ved kontoret har fått tilbud om mobiltelefonavtale og det arbeides med synkronisering av e-post og kalendere. Det er inngått ny avtale om mobiltelefoni som skal gi administrativ forenkling for prestene.

Nasjonal IKT-plattform

Kirken har fragmenterte IKT-løsninger og det er sterkt behov for å skape samordninger og fellesløsninger. På sentralt nivå er det utarbeidet IKT-strategi for kirken hvor visjonen er formulert slik: *kirken samlet til ett IKT-kirke, med felles IKT-verktøy for alle medarbeidere, og likt servicenivå til alle, der kirkens brukere er i sentrum.* Med bakgrunn i denne strategien er målsettingen å etablere en fellesplattform (Kirkenett) for hele kirken og med basis i de ressurser og løsninger som i dag driftes av Ovf-nett. Det arbeides videre med finansiering og organisering.

IKT-sikkerhet

Bruk av smart telefoner og lesebrett er en ny utfordring for IKT-sikkerhet som vi så vidt har begynt med i 2011. Våre leverandører har laget policy regler for synkronisering av mobile enheter. Dette blir det viktig å følge opp videre i 2012.

It-enheten fra departementet er behjelpelig med trening av IT-ansvarlige ved kontoret. Dette gjør at vi har kompetanse til å sikre våre lokale maskiner. I 2011 ble flere ad hoc trådløse rutere byttet ut med ferdig oppsatte Cisco rutere.

DFØ som leverandør for våre lønns- og regnskapstjenester står selv for sikkerheten knyttet til bruken av disse applikasjoner. Vårt fysiske arkiv er nå låssikret slik at tilfeldig tilgang til dokumenter under arbeid er sterkt begrenset.

4.4 Samfunnskontakt og intern kommunikasjon

Generelt har kirkens synlighet i media og i samfunnsdebatten i en årrekke vært lav – både nasjonalt og lokalt. Bispedømmerådet hadde lenge et ønske om å tilsette kommunikasjonsrådgiver for å styrke profilering, mediehåndtering og strategisk kommunikasjon. Først i 2010 ble det opprettet en 50 % stilling som kommunikasjonsrådgiver. All erfaring tilsier imidlertid at det er behov for en fulltidsstilling, både ut fra arbeidets omfang og med tanke på rekruttering til stillingen. Vår kommunikasjonsrådgiver gikk over i ny stilling 1.januar 2012. Bispedømmerådets intensjon er å ansette ny rådgiver i 2012. Arbeidet med oppdatert kommunikasjonsstrategi vil bli prioritert i forbindelse med ansettelse av ny rådgiver.

Hjemmesiden

Bispedømmets nye hjemmeside www.kirken.no/oslo ble lansert i desember og har blitt godt mottatt. Målsettingen i 2011 om oppdaterte og aktuelle hjemmesider er derfor oppnådd. Som en konsekvens av dette er antall søk på hjemmesiden betydelig økt.

Statlige virksomheter med ansvar for publikumsrettede tjenester skal regelmessig gjennomføre brukerundersøkelser med sikte på å bedre kvalitet, utforming og tilgjengelighet. Det er menighetene som primært har den direkte kontakten med medlemmene. Bispedømmekontorets funksjon er særlig å ivareta arbeidsgiveransvaret for prestene. Det er imidlertid et viktig anliggende for bispedømmet å gjøre relevant informasjon tilgjengelig. Derfor er hjemmesiden en svært viktig kanal overfor både ansatte/prester og kirkens øvrige medlemmer. Det foreligger planer om begrensede brukerundersøkelser i 2012.

Etiske retningslinjer

Oslo bispedømmeråd følger de etiske retningslinjer som gjelder for alle ansatte i statlige forvaltningsorganer. *Lojalitet, åpenhet, tillit og uavhengighet* er eksempler på normer og etiske verdier som skal prege vårt arbeid. Dette handler om å opptre i samsvar med virksomhetens interesser, gi innsyn i forvaltningen og ha aktiv opplysningsplikt og legge til rette for varsling om kritikkverdige forhold. Habilitet, upartiskhet og faglig uavhengighet er andre faktorer som bidrar til tillit til statsforvaltningen. Vi har i 2011 innført rutiner for innrapporteringer av økonomiske interesser og bistillinger/bierverv for ansatte og tillitsvalgte.

Tilgjengeliggjøring av offentlige data

Vårt arkivsystem lagt opp slik at alle dokumenter nå er tilgjengelige i åpen standard (pdf), og vi venter på løsninger for publisering av offentlig journaler. Dette arbeidet antas å drives utenfor det enkelte bispedømme så vi avventer løsning fra leverandør for fagapplikasjon, fra Ovf-nett og departementets IT-enhet. Arbeidet med publisering på våre hjemmesider er under stadig utvikling. Vi har i 2011 tatt i bruk nytt publiserings-verktøy. Dette vil gjøre det enklere å publisere skjemaer og andre dokumenter.

Vi har foreløpig ikke gjort data tilgjengelig via sosiale medier. Nyheter og bilder er tilgjengelig via våre nettsider og foreløpig vurderer vi dette som tilstrekkelig. Vi har ikke utviklet egne programmer/applikasjoner, og har derfor ikke benyttet data.norge.no i løpet 2011. Stillingsannonser lages i webcruiter. Kirkelig statistikk overføres fra eksterne kilder.

Dokumentproduksjon

Dokumentproduksjonen i 2011 utgjorde 4092 som er noe høyere enn foregående år (2010: 3871 mot 3792 året før). Mesteparten av dokumentproduksjonen er knyttet til personalavdelingen (2190) og KISA (1203). Arkivet er bemannet med 1,5 årsverk.

5. Vedlegg årsmelding Oslo bispedømmeråd:

Forventet befolkningsvekst i de enkelte bydeler 2012 - 2020

Dersom en bryter tallene for forventet befolkningsvekst i Oslo ned på bydelsnivå blir det i særlig grad i bydelene Gamle Oslo, Alna og Grünerløkka hvor veksten blir stor. Også i bydelene Bjerke, Frogner, Nordre Aker og Nordstrand blir det en viss vekst.

Befolkningsfremskriving for Oslo 2012 – 2020, fordelt på bydeler²²:

Bydeler	2012	2020	Endring
Stovner	30 651	32 675	+ 2 024
Grorud	26 870	28 564	+ 1 694
Bjerke	29 107	34 755	+ 5 648
Alna	47 642	59 603	+ 11 648
Gamle Oslo	46 030	63 551	+ 17 521
St. Hanshaugen ²³	34 643	37 613	+ 2 970
Frogner	51 504	56 958	+ 5 454
Grünerløkka	48 953	57 375	+ 8 422
Sagene	38 036	40 345	+ 4 309
Nordre Aker	48 417	53 755	+ 5 338
Ullern	31 279	34 518	+ 3 239
Vestre Aker	44 418	48 223	+ 3 805
Østensjø	46 884	49 860	+ 2 976
Nordstrand	47 590	53 069	+ 5 479
Søndre Nordstrand	36 735	40 832	+ 4 097

²² Befolkningsfremskrivingen bygger på det såkalte Hovedalternativet. Kilde: Oslostatistikken. Oslo kommune

²³ Bydel St. Hanshaugen omfatter også Bydel sentrum

Trosopplæring: Gjennomsnittlig timer 2008-2009 menighetene i 2011

Menigheter Oslo	Navn på lokal plan		Totalt antall timer	Totalt antall timer (gjennomført)
ASKER MENIGHET	Barnetro i Asker kirke		300	221
FURUSET, ELLINGSRUD, HAUGERUD OG ØSTRE AKER MENIGHETER	Lokal plan for Østre Aker		233	78
FURUSET, ELLINGSRUD, HAUGERUD OG ØSTRE AKER MENIGHETER	Lokal plan for Furuset		233	142
FURUSET, ELLINGSRUD, HAUGERUD OG ØSTRE AKER MENIGHETER	Lokal plan for Ellingsrud	233	144	
FURUSET, ELLINGSRUD, HAUGERUD OG ØSTRE AKER MENIGHETER	Lokal plan for Haugerud	232	79	
GREFSEN MENIGHET	Lokal plan for trosopplæringen i Grefsen menighet	297	277	
HASLE MENIGHET	Hasle lokalplan	294	94	
HEGGEDAL MENIGHET	Kirken midt i bygda	432	402	
HOLMEN MENIGHET	Tilhørighet, Trygghet, Tro og Tjeneste.	365	333	
HØYBRÅTEN, STOVNER og FOSSUM	Plan for trosopplæring i Fossum menighet	296	162	
HØYBRÅTEN, STOVNER og FOSSUM	Plan for trosopplæring i Stovner menighet	287	169	
HØYBRÅTEN, STOVNER og FOSSUM	Plan for trosopplæring i Høybråten menighet	288	252	
LILLEBORG OG TORSHOV MENIGHETER	Trosopplæring i Torshov og Lilleborg menigheter (Lilleborgs kopi)	316	234	
LILLEBORG OG TORSHOV MENIGHETER	Trosopplæring i Torshov og Lilleborg menigheter (Torshovs kopi)	323	241	
PAULUS OG SOFIENBERG MENIGHET	Lokal plan for trosopplæring i Paulus og Sofienberg menigheter	243	161	
RØDTVET, GRORUD, ROMSÅS OG BREDTVET MENIGHETER	Trosopplæring i Rødtvet menighet	166	166	
RØDTVET, GRORUD, ROMSÅS OG BREDTVET MENIGHETER	Trosopplæring for Bredtvet menighet	168	158	
RØDTVET, GRORUD, ROMSÅS OG BREDTVET MENIGHETER	Trosopplæring i Grorud menighet	166	159	
RØDTVET, GRORUD, ROMSÅS OG BREDTVET MENIGHETER	Trosopplæring i Romsås menighet	166	153	
Sagene og Iladalen menigheter	Rom for tro i Sagene og Iladalen menigheter (versjon Sagene)	285	258	
Sagene og Iladalen menigheter	Rom for tro i Sagene og Iladalen menigheter (versjon Iladalen)	285	258	
SINSEN MENIGHET	Trosopplæring i Sinsen menighet	149	149	
TONSEN MENIGHET	Trosopplæringsplan Tonsen	337	337	
VARDÅSEN MENIGHET	Trosopplæringsplan Vardåsen menighet	295	234	
ØSTENSTAD MENIGHET	Lokal plan trosopplæring i Østenstad menighet	427	370	
TOTALT ANTALL TIMER PLANLAGTE OG GJENNOMFØRTE		6816	5231	
GJENNOMSNISSLIG ANTALL TIMER TILBUDT: (GJENNOMFØRTE TIMER DELT PÅ ANTALL PLANER)		273	209	

Innvilgede tilskudd til kulturprosjekter i menighetene i Oslo bispedømme for 2011

Støtteordning	post i støtteordning	arrangør	støttebeløp	støtte til	arena	
Norsk Kulturråd	Musikkfestivaler	Stiftelsen Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival	1 100 000	konserter	kirker i Oslo	
	Bestillingsverk	Stiftelsen Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival	185 000	Verk av Henrik Ødegård	kirke i Oslo	
	Bestillingsverk	Stiftelsen Oslo Domkor	100 000	Verk av Trond Kverno	Oslo Domkirke	
	Bestillingsverk	Stiftelsen Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival	165 000	Verk av Ketil Bjørnstad	kirke i Oslo	
	Kirkemusikkordningen	Ei Storbekken	70 000	julekantate	4 kirker	
	Kirkemusikkordningen	Stiftelsen Oslo Domkor	650 000	Ad Fotes	Oslo Domkirke	
	Kirkemusikkordningen	Stiftelsen Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival	200 000	nye bestillingsverk	Oslo Domkirke	
	Kirkemusikkordningen	Kirkelig fellesråd i Oslo	100 000	VM-kirken	Oslo Domkirke	
	Kirkemusikkordningen	Norwegian Cornett & Sackbuts	50 000	barokkonsserter	Gamle Aker kirke	
	Kirkemusikkordningen	Oslo Domkirke (menighetsrådet)	40 000	orgelkonsserter	Oslo Domkirke	
	Kirkemusikkordningen	Stiftelsen Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival	200 000	ny musikk - gamle mestere	kirker i Oslo	
	Kirkemusikkordningen	Slagverkduoen en er 1	50 000	ung musikk i eldre kirkerom	kirkerom	
	Kirkemusikkordningen	Østre Aker menighet (menighetsrådet)	50 000	Kultur i katedralen	Østre Aker kirke	
	Kunstløftet (Barn&unge)	Kirkelig kulturverksted	120 000	PLAY	Kulturkirken Jakob	
	Rom for kunst	Kirkelig kulturverksted	2 076 000	kirkerommet som scene	Kulturkirken Jakob	
	Oslo kommunes kulturaud	Løpende tideling	Via Cantus	5 000	julekonsert	Trefoldighetskirken
		Løpende tideling	Mircea Eliade	10 000	julekonsert	Nordberg kirke
Løpende tideling		Vestre Aker kirkekor	25 000	Bachs juleoratorium	Vestre Aker kirke	
Løpende tideling		Christiania Mannskor	10 000	konserter	Trefoldighetskirken	
Løpende tideling		Oslo Internasjonale Rumi-festival	70 000	konserter	Kulturkirken Jakob	
Løpende tideling		Fagerborg menighet (menighetsrådet)	70 000	orgelfestival	Fagerborg kirke	
Løpende tideling		Norwegian Cornett & Sackbuts	15 000	konserter	Gamle Aker kirke	
Løpende tideling		Parenti Vocalis	1 500	Händels Messias	Bøler kirke	
Løpende tideling		Majorstua kammerkor	20 000	Händels Messias	Majorstuen kirke	
Løpende tideling		Paulus Barokk	15 000	påskekonserter	Paulus kirke	
Løpende tideling		Ris menighet (menighetsrådet)	40 000	orgelfestival	Ris kirke	
Løpende tideling		Terje Storli	20 000	utstilling	Gamle Aker kirke	

Støtteordning	post i støtteordning	arrangør	støttebeløp	støtte til	arena
Oslo kommunes kulturavd	Driftstilskudd	KULT - Senter for kunst, kultur og kirke	200 000	arbeid i menighetene	diverse Bøler, Jakob, Paulus, Sofienberg
	Driftstilskudd	Oslo Domkirkes guttekor (menighetsrådet)	300 000	drift og produksjoner	Oslo Domkirke
	Driftstilskudd	Stiftelsen Oslo Domkor	600 000	drift og produksjoner	Oslo Domkirke
	Driftstilskudd	Stiftelsen Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival	2 200 000	drift og produksjoner	kirker i Oslo
Oslo kommune utd.etaten	Den kulturelle skolesekken	Liv Marie Skaare Baden	65 600	Guds gjøgler (anslått beløp)	Paulus kirke*
Bærum kommune	Den kulturelle skolesekken/Pilegrimsleden for 6. klasse	Kulturskolen i samarbeid med Bærum kirkelige fellesråd	151 000	Pilegrimsleden for 6. klasse	Haslum kirke, Heiga Samset m.m.**
Fond for lyd og bilde	Kulturstøtte	Jar menighet (menighetsrådet)	30 000	jubileumskonserter	Jar kirke
	Kulturstøtte	Bryn menighet (menighetsrådet)	60 000	kirkespill	Bryn kirke
	Kulturstøtte	Bryn rBachkor	17 500	konsert	Høvik kirke
Fond for utøvende kunstnere		Liv Kristin Holmberg	40 000	Den bortkomne menneskelighet	Kulturkirken Jakob
		Skøyen menighet (menighetsrådet)	55 000	danseprosjekt	Skøyen kirke
Musikuttstøttsordningen		Liv Marie Skaare Baden	50 000	forteller-teaterproduksjon	Oslo Domkirke
		Asker menighet (menighetsrådet)	36 500	øvingsrom/studio	Askertun; menighetshuset
Sparebankstiftelsen		Pilegrimsledens venner	100 000	utvikling av opplevelsesruten	Pilegrimsleden fra Haslum kirke
		Påske og pasjon	225 000	88 produksjoner totalt	11 kirker i Asker, Bærum og Oslo
Eckbos legater			100 000		
OVF-fondet	administrert av OBDR	«Påske og pasjon» ved Oslo Bispedømmeråd	50 000	konserter	Oslo Domkirke
OVF-fondet	administrert av OBDR	VM-kirken	150 000	forestillinger	Oslo Domkirke
OVF-fondet	administrert av OBDR	Kirkelig fellesråd i Oslo			

* 10 forestillinger, ** 30 skoleklasser

Støtteordning	post i støtteordning	arrangør	støttebeløp	støtte til	arena
Asker kommune	Kulturstøtte	Holmen menighet (menighetsrådet)	10 000	konsert Bratland/Lien	Holmen kirke
	Kulturstøtte	Holmen menighet (menighetsrådet)	1 490	konsert	Holmen kirke
	Kulturstøtte	Holmen menighet (menighetsrådet)	7 500	konsert	Holmen kirke
	Kulturstøtte	Østenstad menighet (menighetsrådet)	35 000	konsert	Østenstad menighet
	Kulturstøtte	Sangkoret Midnattssol	10 000	konsert	Østendstad kirke
	Kulturstøtte	Østenstad menighet (menighetsrådet)	25 000	konsert	Østendstad kirke
	Kulturstøtte	Sangkoret Tonleik	3 000	konsert	Vardåsen kirke
	Kulturstøtte	Sangkoret Tonleik	10 000	konsert	Vardåsen kirke
	Kulturstøtte	Asker menighet (menighetsrådet)	17 500	Musikkandakt	Asker kirke
	Kulturstøtte	Asker kammerkor	10 000	konsert	Asker kirke
	Kulturstøtte	Fyrlyktene	7 299	konsert; Erik Bye materiale	Asker kirke
	Kulturstøtte	Kjell Mørk Karlsen	10 000	Nytt pasjonsverk	Asker kirke
	Kulturstøtte	Asker menighet (menighetsrådet)	12 000	Minsk kammerensemble	Asker kirke
TOTALSUM støtte til prosjekter i menighetene			10 046 889		

* sum til prosjekter hvor menighetsrådet er arrangør/økonomisk ansvarlig subjekt

789 990

GUDSTJENESTEOPPSLUTNING OBDR

Prostivis årsstatistikk oppslutning om gudstjenester og nattverd

Offisielle tall NSD 2002-2010/ SSB reviderte tall 15.06.11

Underlag til OBDR årsmelding 2011

PROSTI		GUDSTJEN.DELTAGELSE			ANT GT SØN/HEL	GJ.SNITT PR GT		NATTVERD	
		med % endr 09-10		02-10		PR GT	2009-10	DELTAGERE	PR NATT
ASKER	2002	43 052			266	161,8		9 329	78,4
	2006	56 100			306	183,3		12 392	70,8
	2009	52 778			315	167,5		12 168	72,0
	2010	52 933	0,30 %	23,0 %	327	161,9	-3,40 %	13 379	66,6
BÆRUM	2002	83 025			608	136,6		18 793	55,3
	2006	82 227			597	137,7		24 784	56,8
	2009	74 561			592	125,9		24 496	59,3
	2010	66 692	-10,60 %	-19,7 %	554	120,4	-4,40 %	25 154	64,3
DOMPROSTI	2002	66 590			648	102,8		32 911	63,2
	2006	80 361			810	99,2		51 706	51,2
	2009	79 614			825	96,5		54 206	40,6
	2010	86 623	8,80 %	30,1 %	833	104,0	7,80 %	52 602	50,2
SØNDRE A	2002	80 488			695	115,8		25 563	64,6
	2006	89 689			751	119,4		26 162	57,6
	2009	77 833			769	101,2		35 163	56,1
	2010	79 650	2,30 %	-1,0 %	754	105,6	4,40 %	32 642	57,2
ØSTRE A	2002	56 861			743	76,5		15 391	34,4
	2006	56 865			773	73,6		17 915	32,9
	2009	49 010			724	67,7		19 005	34,8
	2010	48 358	-1,30 %	-15,0 %	687	70,4	4,00 %	19 245	34,9
NORDRE A	2002	40 723			439	92,8		13 975	47,4
	2006	41 452			470	88,2		14 056	38,2
	2009	41 177			436	94,4		15 656	39,7
	2010	41 105	-0,20 %	0,9 %	410	100,3	6,20 %	17 501	45,0
VESTRE A	2002	86 413			747	115,7		21 690	50,6
	2006	88 244			671	131,5		27 752	55,7
	2009	83 412			659	126,6		29 918	56,6
	2010	81 172	-2,70 %	-6,1 %	624	130,1	2,80 %	32 331	56,2
OBDR TOTALT	2002	457 152			4 146	110,3		137 652	54,0
	2006	494 938			4 378	113,1		174 767	50,1
	2009	458 385			4 320	106,1		190 612	47,5
	2010	456 533	-0,40 %	-0,1 %	4 189	109,0	2,70 %	192 854	51,8